

CRONICAS SUTIYOQ ISKAY KAQ LIBRO

Cronicaswan sutichasqa kay iskay kaq libroqa iskay parteman rakisqam kanman:

Punta kaq partem willakun Rey Salomonpa gobiernasqanmanta (1-9).

Iskay kaq parteñataqmi willakun norte lawpi Israel castakuna Rey Davidpa contranpi hatarispa rakikurusqankumanta (10).

Kimsa kaq parteñataqmi willakun Israel runakuna huklaw nacionman preso pusasqa kasqankumantawan kutimunankupaq Rey Ciropa decretasqanmanta (11-36).

Yachayta Salomon mañakusqanmanta

(1 R 3:3-15)

1 ¹Rey Davidpa churin Salomonmi takyachisqa karqa gobiernonpi. yupaychasqan Tayta Dios payta yanapaspanmi ancha reqsisqata rurarurqa. ²Salomonmi lliw Israel nacionpi huñururqa waranqa soldado kamachikunata, pachak soldado kamachikunata hinaspa juezkunata, huñururqataqmi llapallan autoridadkunatawan ayllukunapa llapallan jefenkunatapas. ³Salomonmi rirqa llapallan huñunasqa runakunapiwan Gabaon llaqta lawpi moqoman, chaypim karqa Diosman asuykuna karpa, chay karpata chunniqi rurachirqa Tayta Diospa serviqnin Moises. ⁴Ichaga Davidmi Quiriat-jearim llaqtamanta Diospa baulninta apamurqa kikinpa alistasqan lugarman, chaytaqa apamurqa Jerusalem llaqtapi huk karpata armasqanraykum. ⁵Gabaon llaqta lawpitaqmi kachkarqa bronce manta altarpas Tayta Diospa *yachanan karpapa ñawpaqninpi, chay altartam rurarqa Uripa churin otaq Hurpa willkan Bezaleel, chaymanmi Salomonwan llapallan huñunasqa runakuna rirqa Diosta tapukamunankupaq.

⁶Tayta Diospa qayllanpi bronce manta altarmanmi Salomon seqarurqa, chay altarqa karqa Diosman asuykuna karpapa ñawpaqninpi, chay altarpim waranqa animalkunata wañuchispa lliwta kañarqa.

⁷Chay tuta Salomonman Dios rikuriykuspanmi nirqa:

—Mañakuway imam munasqaykita, ñoqam qosqayki —nispa. ⁸Chaymi Salomonñataq nirqa:

—Qanmi taytay Davidta ancha-anchata kuyapayaspayki ñoqatapas reypaq churaykuwanki taytaypa rantinpi. ⁹Dios Taytalláy, kunanyá cumplikuchun taytay Davidman prometesqayki, qanmi churawarqanki kay pachapi polvo hina achka-achkallaña runakunapa reynin kanaypaq. ¹⁰Kunanyá qoway yuyaytawan yachayta kay runakunata gobiernanaypaq. ¿Pitaq gobiernanman kay achkallaña runaykikunataqa? —nispa.

¹¹Hinaptinmi Diosñataq nirqa:

—Kaytaqa allintam piensarqanki, qamqa manam mañakuchkanki apuyaytachu nitaq qori-qollqetachu nitaq reqsisqa kaytachu nitaq enemigoykikuna wañunan-tachu nitaq unay kawsakuyta- chu. Qamqa runaykunata gobiernanaykipaqmi mañakuwachkanki yuyaytawan yachayta, paykunapa reynin kanaykipaqmá churarqayki. ¹²Chayraykum yuyaytawan yachayta qosqayki, qosqaykitaqmi apuyaytawan qori-qollqetapas chaynataq reqsisqa kaytapas. Manam qam hinaqa karqachu mayqan reypas, manataqmi kanqachu huk reypas —nispa.

¹³Gabaon llaqta law moqomantam otaq Diosman asuykuna karpamantam Salomon kutimurqa Jerusalem llaqtaman hinaspa gobiernarqa Israel nacionpi.

Rey Salomonpa rantisqankunamanta

(1 R 10:26-29. 2 Cr 9:25-28)

¹⁴Rey Salomonmi huñurachirqa carretakunatawan caballopi sillakuqkunata. Kapurqam waranqa tawa pachaknin carretankuna hinaspa chunka iskayniyoq waranqa sillakuqkuna, paykunatam carretakunapa kasqan llaqtakunaman churachirqa, churachirqataqmi Jerusalem llaqtapi reywan kanankupaqpas. ¹⁵Reymi Jerusalem llaqtapi huñurachirqa qori-qollqeta rumita hinaña, cedro sachakunañaataqmi karqa waqtakunapi wiñaq purun higos sachakuna hinaña. ¹⁶Muzri lawmantawan Cilicia lawmantam apamuqku Salomonpaq caballokunata. Reypaq rantimuqkunamá chaylawkunamanta rantimuqku. ¹⁷Muzri lawmantam sapa carretata *rantimuqku yaqa qanchis kilo qollqewan, caballotañaataq yaqa iskay kilo qollqewan, paykunañaataqmi rantikuqku Het casta runakunapa reyninkunaman hinaspa Aram nacionniyoq reykunaman.

Rey Hiranwan Salomon contrato rurasqanmanta

(1 R 5:1-18. 7:13-14)

2 ¹Rey Salomonmi piensarqa Tayta Diospaq templo rurayta, piensarurqataqmi gobiernananpaq palacio ruraytapas. ²Chaypaqmi Salomon akllaykurqa imapas apaq qanchis chunka waranqa runakunata hinaspa rumita labramuq pusaq chunka waranqa runakunata, akllarqataqmi llamkaqkunapa kimsa waranqa soqta pachaknin capatazninkunatapas.

³Tiro llaqtapa reynin Hiranman Salomon kachaspanmi nichimurqa:

Ñoqawanyá ruray taytay Davidwan imam rurasqaykita, paymanmi apachimurqanki cedrokunata *yachanan palaciota rurakunanpaq. ⁴Ñoqam rurasaq yupaychasqay Tayta Diospaq templota paypa qayllanpi miski asnaq inciensota kañanaypaq, chaypim sapa kutilla churasaq patanasqa Diospa tantantapas. Chaypitaqmi sapa tempranon hinaspa sapa tarden animalkunatapas wañuchipay lliwta kañapusaq, chaynallatam rurasaq samana punchawkunapipas, mosoq killakunapipas chaynataq yupaychasqayku Tayta Diospa fiestankunapipas. Chaykunaqa wiña-wiñaypaqmi rurasqa kanan Israel nacionpi. ⁵Templo rurasqayqa kanqa hatunsum, chaynaqa kanqa Diosniyuqaq llapallan dioskunamantapas hatu-hatunsu kasqanraykum.

⁶Aswanqa ¿pitaq atinman paypaq templo rurapuyta? ¡Cielokunapipas nitaq cielokunapa hanayninpipas manam payqa kamanmanchu! ¿Pitaq ñoqaqa kani templota rurapunaypaq chaynapi paypa qayllanpi inciensollataña kañanaypaqpas?

⁷Kachamuwayá imakunapas tallay yachaq runata chaynapi qorimanta, qollqemanta, bronce manta, fierromanta, puka qaytumanta, grosella qaytumanta

hinaspa azul qaytumanta rurananpaq. Paymi llamkanqa Juda lawpi *yachaq maestrokunawan hinaspa Jerusalem llaqtapi maestrokunawan, paykunatam taytay David contratarqa. ⁸Libano montemantayá apachimuway cedro qerukunata, cipres qerukunata hinaspa sandalo sutiyoq qerukunata. Ñoqaqa yachanim serviqníkikuna Libano montepi chay qerukuna kuchuy yachasqankuta, chaynaqa serviqníykunam qampa serviqníkikunata yanapanqaku. ⁹Achka qerukunatayá huñumuchunku, templo rurasqayqa kanqa suma-sumaq hatun templom. ¹⁰Qeru kuchumuq hinaspa labraq serviqníkikunapaqmi qosaq tawa waranqa tawa pachaknin tonelada kutasqa trigota, tawa waranqa tawa pachaknin tonelada cebadata, tawa pachak tawa chunkan waranqa litro vinota hinaspa hina chayna aceiteta.

¹¹Hinaptinmi Tiro llaqtapa reynin Hiram cartarqa Salomonman kaynata:

Tayta Diosmi kuyarqa runankunata hinaspa churasurqanki paykunapa reynin kanaykipaq. ¹²Kay pachapas chaynataq cielokunapas unanchaq Israelpa yupaychasqan Tayta Diosqa alabasqayá kachun. Paymi Rey Davidman qoykurqa yachaysapa allin piensaq churita. Chaymi qam ruranki Tayta Diospa templontawan gobiernanaykipaq palaciota. ¹³Ñoqam kachamuyki yuyaysapa allin yachayniyoq Hiram-abi sutiyoq maestrotá. ¹⁴Payqa Dan ayllumanta kaq warmipa wawanmi hinaspa Tiro llaqtayoq runapa churinmi. Payqa yachanmi qorimanta, qollqemanta, bronce manta, fierromanta, rumimanta hinaspa tablamanta tukuy ima rurayta, yachantaqmi grosella qaytumanta, morado qaytumanta, lino qaytumanta hinaspa puka qaytumanta tukuy ima ruraytapas. Yachantaqmi tukuy ima tallaytapas hinaspa llaqa dibujokuna ruraytapas. Paymi llamkanqa maestroykikunawan hinaspa taytayki Davidpa contratasqan maestrokunawan. ¹⁵Chaynaqa kunanyá kay serviqníkikunaman apachimuwayku trigotawan cebadata chaynataq aceiteta wan vino prometewasqaykitapas. ¹⁶Hinaptinqa necesitasqayki qerukunatam kuchumusaqku Libano montemanta hinaspa Jope llaqtakama balsakunapi lamar qochanta aparamuptyku chaymanta apachinki Jerusalem llaqtaman.

¹⁷Salomonmi yupachirqa Israel nacionpi llaqallan forastero runakunata, payqa yupachirqa taytan Davidpa yupachisqanmanta qepatañam, yuparachiptinmi karqa pachak pichqa chunkan kimsayoq waranqa soqta pachaknin runakuna. ¹⁸Paykunamantam akllarqa imapas apaq qanchis chunka waranqa runakunata, akllarqataqmi rumita orqopi labramuq pusaq chunka waranqa runakunatapas chaynataq llamkaqkunapa kimsa waranqa soqta pachaknin capatazninkunatapas.

Templota Salomon rurachisqanmanta

(1 R 6:1-38)

3 ¹Salomonmi Tayta Diospa templon rurachiyta qallaykurqa Jerusalem llaqtapi kaq Moriah sutiyoq moqopi, chay sitiopim Tayta Dios rikuriykurqa taytan Davidman, chay sitiotaq David alistarqa Tayta Diospa templon rurachinanpaq, chay sitioqa karqa Jebus casta Ornan sutiyoq runapa eranmi. ²Tawa watamanña Rey Salomon gobiernachkaspanmi chay templo ruraytaqa qallarichirqa iskay kaq killapa iskay kaq punchawninpi. ³Kaynatam Salomon cimientachirqa Diospa templonta: Templopa largonmi karqa iskay chunka qanchisniyoq metro, anchonñataqmi karqa isqon metro. ⁴Templopa corre-

dorninpa largonñataqmi karqa isqon metro templopa anchonwan igual, altonpas karqa isqon metrotaqmi, chay corredorpa ukuntam qaracharqa qori-purowan. ⁵Hatunnin cuartopa perqantañataqmi tableachirqa cipres tablakunawan hinaspa qaracharqa qori-purowan, chaypa hawanpiñataqmi tallachirqa palmerakunatawan cadenakunata. ⁶Templotam adornachirqa alhaja rumikunawan, chaypi servikuq qoriqa karqa Parvaim lawmanta kaqmi. ⁷Qoriwanmi qaracharqa templopa ukunta: vigankunata, punkunpa marconkunata, perqankunata hinaspa punkunkunata. Perqankunapipas tallachirqataqmi querubin sutiyoq angelkunata.

⁸Rurachirqataqmi “Chuyay-chuyay” sutiyoq cuartotapas, chaytaqa rurachirqa templopa anchon hina isqon metro largoyoqta, hina isqon metrollataqmi karqa chay cuartopa anchonpas, chay cuartotam qaracharqa qori-purowan, chay qorim karqa yaqa iskay chunka tonelada. ⁹Sapa clavopa llasayninmi karqa parte kilo tumpa masnin, qoriwanmi qaracharqa altosninpi cuartokunatapas.

¹⁰Rurachirqataqmi “Chuyay-chuyay” sutiyoq cuartopi kananpaq querubin sutiyoq iskay angelkunatapas, kullumanta tallarachispanmi qaracharqa qoriwan. ¹¹Iskaynin querubinkunapa rapranpa largonmi karqa isqon metro. Huknin rapranpa largonmi iskay metro cuarton chaymi hayparqa templopa perqankama, huknin rapranpa largonpas iskay metro cuarton kaspanmi tupanakurqa huknin querubinpa rapranwan. ¹²Hina iskay metro cuartontaqmi karqa huknin querubinpa rapranpas chaymi hayparqa templopa perqankama, chaynataqmi huknin rapranpa largonpas karqa iskay metro cuartontaq chaymi tupanakurqa huknin querubinpa rapranwan. ¹³Chay querubinkunapa kicharayaq rapranmi karqa isqon metro, chaykunam sayaspa qawarqaku hatun cuarto lawman. ¹⁴Telatapas ruraraqataqmi morado qaytumanta, grosella qaytumanta, guindo qaytumanta hinaspa fino linomanta, chay telapa hawanpim rurachirqa kuruyoq querubin sutiyoq angelkunata.

Iskay pilarkuna rurachisqanmanta

(1 R 7:15-22)

¹⁵Templopa ñawpaqinpin Salomon rurachirqa iskay pilarkunata yaqa chunka soqtayoq metro altoyoqtaqama, chaykunapa puntanpim karqa iskay metro cuarton sayayniyoq adornokuna. ¹⁶“Chuyay-chuyay” sutiyoq cuartopipas rurachirqataqmi cadenakunata, chaykunatam churarqa pilarpa adornonkunapa hawanman. Rurachirqataqmi pachak granadakunatapas hinaspa chaykunata churarqa cadenakunapa hawanman. ¹⁷Chay pilarkunatam churarqa templopa punkunman, huknintam churarqa chay punkupa *alleqnin lawman huknintañataq *ichoqnin lawman, alleqnin lawpi kaqtaqtaq suticharqa “Jaquin” nispa, ichoqnin lawpi kaqtañataqmi suticharqa “Boaz” nispa.

Templopa llapa imankunamanta

(1 R 7:23-51)

4 ¹Salomonmi altarta rurachirqa bronce manta isqon metro largoyoqta, isqon metro anchoyoqta hinaspa tawa metro parten altoyoqta. ²Fundichirqataqmi bronce manta hatun ruyru estanquetapas, huknin patanmanta huknin patankamam karqa tawa metro parten, sayayninñataqmi karqa iskay metro cuarton, muyuriqiniñataqmi karqa chunka kimsayoq metro parten cordel sayayniyoq. ³Chay estanquepa uray law muyuriqinpiñataqmi karqa iskay seqe buyeskuna, chunka buyeskunam karqa sapa tawa chunka pichqayoq centimetropi, chaykunam fundisqa karqa estanquewan huk piezalla. ⁴Chay estanquem tiyarqa bronce manta fundisqa chunka iskayniyoq buyeskunapa hawanpi,

kimsa bueyeskunam qawarqa norte lawman, kimsa bueyeskunañataq intipa siqaykunam lawman, kimsa bueyeskunañataqmi qawarqa surlawman, kimsa bueyeskunañataq intipa qespimunan lawman, bueyeskunapa ankanmi uku lawpi karqa. ⁵Chay estanquepa raktanmi karqa pusaq centimetro, patañataqmi amanqay wayta panchiqman rikchakurqa. Chay estanquemanmi huntaq soqta chunka soqtayoy waranqa litro yaku.

⁶Rurachirqataqmi chunka lavatoriokunatapas, chaykunatam churarqa pichqata *alleq lawninman, wakin pichqatañataq *ichoq lawninman, chaypim mayllaqu kañanankupaq nakasqanku animalkunatawan nakanapaq kaqkunata, estanquem ichaqa karqa sacerdotekunapa mayllakunanpaq.

⁷Rurachirqataqmi Diospa kamachisqanman hina qorimanta chunka candelorokunatapas, chaykunatam churarqa temploman, pichqatam churarqa *alleq lawninman wakin pichqatañataq *ichoq lawninman. ⁸Rurachirqataqmi chunka mesakunatapas, chaykunatam churachirqa temploman, pichqatam churachirqa alleq lawninman wakin pichqatañataq ichoq lawninman, rurachirqataqmi qorimanta tazonkunatapas.

⁹Sacerdotekunapaqpas rurachirqa huk patiota, rurachirqataqmi hawapi huk hatun patiotapas punkuyotakama, chaypa punkunkunatam qaracharqa broncewan. ¹⁰Estanquetam churachirqa temploa *alleq lawninman otaq intipa qespimunan surlawman.

¹¹Rurachirqataqmi mankakunatapas, palakunatapas chaynataq tazonkunatapas. Hiranmi tukuy chay obrakunata Salomonpa kamachisqanman hina tukururqa Diospa templonpaq. ¹²Paymá fundirqa iskaynin pilarkunata, pilarkunapa puntanpi pelota kaqla iskay adornokunata, chay pelota kaqla adorno tapaq iskaynin mallakunata. ¹³Chay iskaynin mallakunapaqpas rurachirqataqmi tawa pachak granadakunata, iskay seqe granadakunam karqa sapa mallapaq, chay mallakunaqa karqa pilarkunapa puntanpi kaq pelota kaqla adornokunata tapananpaqmi. ¹⁴Fundirqaqmi chunka carretakunatapas, carretakunapi churasqa chunka lavatoriokunatapas, ¹⁵estanquetapas, estanquepa tiyanan buyeskunatapas, ¹⁶mankakunatapas, palakunatapas chaynataq tazonkunatapas.

Hiranmi Rey Salomonpaq tukuy chaykunata rurarqa llipipiq bronceanta, chaykunatam rurarqa Tayta Diospa templonpaq. ¹⁷Chaykunataqa reymi Jordan Mayupa patanpi fundichirqa llinka mitu allpapa kasqanpi, chay sitioqa kachkan Sucot llaqtamanta Saretan llaqtaman rinapim. ¹⁸Salomonmi bronceanta llapa ima rurachisqanta manaña pesarqachu nana-nanaq hinaspa manaña pesay atina kasqanrayku.

¹⁹Salomonqa rurachirqataqmi Diospa templonpi kaq tukuy imakunatapas, chaykunam karqa qorimanta altarwan qorimanta mesakuna, chay mesakunaqa karqa Diospa tantankuna churanapaqmi. ²⁰Rurachirqataqmi qori-puomanta candelorokunatapas mecherontintakama, chaykunatam churachirqa “Chuya” sutiyoq cuartopi chaynapi Diospa kamachisqanpi hina ratachisqa kananpaq. ²¹⁻²²Qori-puomantam rurachirqa waytakunatapas, mecherokunatapas, tenazakunatapas, mecha kaptanapaq tijeraskunatapas, tazonkunatapas, wisllakunatapas chaynataq incienso qontichina kaqkunatapas. Qorimantataqmi rurachirqa “Chuyay-chuyay” sutiyoq cuartopa chaynataq “Chuya” sutiyoq cuartopa punkunkunatapas hinaspa temploa hawa law punkunkunatapas.

5 ¹Chaynatam Rey Salomon Tayta Diospa templonpaq obrakuna rurasqanta tukurachirqa hinaspa taytan Davidpa sapaqchasqan qori-qollqe llapa servicio-kunata churarqa Tayta Diospa templonpi kaq tukuy ima waqaychana cuartokunaman.

Diospa baulninta temploman Salomon apachisqanmanta

(1 R 8:1-11)

²Salomonmi Jerusalem llaqtapi huñurachirqa Israel casta autoridadkunata, ayllukunapa kamachiqninkunata hinaspa Israel familiakunapi ancha reqsisqa runakunata. Paykunataqa huñurachirqa “Davidpa Llaqtan” sutiyoq barriomanta Tayta Diospa contrato baulninta apamunankupaqmi, chay barriopa huknin sutinmi karqa Sion. ³Rey Salomonmi Israel casta llapallan runakunawan huñunakurqa watapa qanchis kaq killanpi, paykunaqa huñunakurqa hatun fiestata ruranankupaqmi. ⁴Israel castamanta llapallan ancianokuna hamuruptinmi Leviy castakuna baulta hoqarispa ⁵aparqaku, aparqakutaqmi Diosman asuykuna karpatapapas, karpapi Diosllapaqña sapaqchasqa llapallan serviciokunatapapas, chaykunataqa sacerdotekunawan Leviy casta runakunam aparqaku. ⁶Rey Salomonmi Israel castamanta llapallan huñunasqa runakunawan asuykurqa baulpa ñawpaqinman hinaspam ovejakunatawan buyeskunata Tayta Diospaq wañuchirqaku, chaykunaqa karqa manaña yupay atinam. ⁷Sacerdotekunam Tayta Diospa contrato baulninta churaykurqaku maypim kanan temploa ukun lawpi kaq “Chuyay-chuyay” sutiyoq cuartoman, chay churananku sitioqa karqa querubin sutiyoq angelkunapa rapranpa ukunpim. ⁸Querubinkunapa raprankuna baulpa hawanman kicharisqa kaptinmi chay querubinkunaqa taparqa baultawan chay baul hombroanaku varillakunata. ⁹Baulta hombroanaku varillakunam allin largoyoq karqa chaymi hawa law cuartomanraq rikukurqa, chay cuartoqariki “Chuya” sutiyoq cuartom ichaqa temploa hawa lawninmantaqa manam rikurqakuchu, chaynam kachkan kay libro qellqasqa kasqan punchawkama. ¹⁰Baulpa ukunpiqa karqa iskay labrasqa tabla rumikunallam, chay tabla rumikunataqa Horeb Orqo lawpi kachkaptinkuraqmi Moises churarqa, chay tabla rumikunapi qellqaspam Tayta Dios contratota ruraraq Israelpa mirayninkunawan Egipto nacionmanta lloqsimumchkaptinku.

¹¹Sacerdotekunam Diospa templonmanta lloqsiramurqaku, chaypi kaq sacerdotekunaqa mayqan turnonku kaptinpas llapallankum chuyanchasqaña karqaku. ¹²Llapallan takiq Leviy casta runakunamantañaataqmi Asafwan Heman hinaspa Jedutun llapallan churinkunapiwan chaynataq wawqenkunapiwan fino linowan pachasqakama tocarqaku platillokunata, taksapas-hatunpas arpakunata, paykunaqa tocarqaku intipa qespimunan law altarpa waqtanpim, pachak iskay chunkan sacerdotekunapas paykunawantaqmi tocarqa cornetillakunata.

¹³Cornetillakunata tocaptinkum llapallanku takispa huk vozlla Tayta Diosta alabarqaku hinaspa graciasta qorqaku. Cornetillakunata, platillokunata hinaspa huk rikchaq tocanakunata tocaspankum hinaspa takispankum Tayta Diosta alabarqaku kaynata:

Allin kasqanraykuyá
Tayta Diosta alabaychik.
Wiñaypaq kuyapayakuq kasqanraykuyá
Tayta Diosta alabaychik.

Hinaptinmi Tayta Diospa templonman puyu huntaykamurqa. ¹⁴Chay puyu otaq Tayta Diospa kanchariynin temploman huntarusqanraykumá sacerdotekuna mana atirqakuchu santuariopi imam rurananku rurayta.

Templota Salomon dedicasqanmanta

(1 R 8:12-66)

6 ¹Salomonmi nirqa:

Dios Taytalláy, qanmi nirqanki:

“Tutayay puyu ukupim *yachasaq” nispa.

²Ichaqa rurachipurqaykim

suma-sumaq templota chaypi wiñaypaq

*yachanaykipaq, nispa.

³Rey muyuriykuspanmi Israel casta llapa huñunasqa runakuna sayachkaptin paykunapaq Diospa bendicionninta mañakurqa:

⁴—Alabasqayá kachun Israelpa yupaychasqan Tayta Diosqa, taytay Davidman prometesqantam payqa atiyinwan cumplirun. Paymá kaynata nirqa: ⁵“Runaykunata Egipto nacionmanta horqomusqaymantapunim mana akllarqanichu Israel ayllukunapa mayqan llaqtantapas chaypi sutiy reqsisqa kananpaq templota rurachinaypaq, manataqmi huk runatachu akllarqani Israel casta runaykunapa jefenpaqpas. ⁶Aswanqa Jerusalem llaqtatam akllarqani chaypi sutiy reqsisqa kananpaq, Davidtañaataqmi akllarqani Israel runaykunata gobiernananpaq” nispa. ⁷Taytay Davidmi tukuy sonqonwan munarqa Israelpa yupaychasqan Tayta Diospaq huk templo rurayta. ⁸Ichaqa Tayta Diosmi taytay Davidta nirqa: “Tukuy sonqoykiwan huk templota rurapuway munasqaykiqa allinmi, ⁹ichaqa manam qamchu chay templotaqa rurapuwanki, qampa churikim chay templotaqa rurapuwantaq” nispa.

¹⁰—Tayta Diosmi prometekusqanta cumplirqa. Ñoqam taytay Davidpa rantinpi Israel nacionpi gobiernachkani Tayta Diospa nisqanpi hina, Israelpa yupaychasqan Tayta Diospaqmi templota rurarachini. ¹¹Israelpa mirayninkunawan Tayta Diospa contrato baulnintapas chaymanmi churachirqani —nispa.

¹²Tayta Diospa altarninpa ñawpaqninpi Rey Salomon sayaykuspanmi Israel casta llapallan huñunasqa runakunapa qayllanpi makinkunata hoqarirqa. ¹³Salomonmi rurachirqaña bronce manta patakta, chaypa largonmi karqa iskay metro cuarton, hina chaynallam karqa anchonpas, altonñaataqmi karqa huk metro kimsa chunka pichqayoc centimetron, chaytam churaykurqa patiopa chawpinman hinaspam hawanman seqaruspa qonqorakuykurqa huñunasqa Israel casta llapallan runakunapa qayllanpi. Chaypimá makinkunata altoman hoqarispa nirqa:

¹⁴—Israelpa yupaychasqan Tayta Dios, qam hina Diosqa manam kanchu hanaq pachapipas nitaq kay pachapipas, qamqariki tukuy sonqonwan kawsaq siervoykikunata favorecespa contratoyki cumpliqmi kanki. ¹⁵Serviqniki taytay Davidman prometesqaykitam cumplirqanki, kunan punchawkunapi pasasqanman hinamá rimasqaykitaqa imam rurasqaykiwan cumplirqanki. ¹⁶Chaynaqa Israelpa yupaychasqan Tayta Dios, kunanyá cumpliy serviqniki taytay Davidman prometesqaykita, qanmi payta nirqanki: “Ñoqapa ñawpaqniypiqa mana tukuytam qampa miraynikimanta Israel nacionpi gobiernaq qari kanqa, ichaqa churikikunata munasqayman hinayá kawsachun, yachachikuyniykunata cumplispa kawsasqaykiman hinayá paykunapas kawsachunku” nispa. ¹⁷Israelpa yupaychasqan Tayta Dios, kunanyá serviqniki taytay Davidman nisqaykiqa cumplikuchun.

¹⁸—Ichaqa Taytáy ¿cheqaptachu qamqa runakunawan kay pachapi *yachawaq? Cie-lokunapipas nitaq cielokunapa hanayninpipas manam qamqa kamawaqchu, chaynaqa

çimaynataq kay templo rurasqaypiqa yachawaq? ¹⁹Chaywanpas yupaychasqay Dios Taytalláy, kay serviñnikipi mañakusqaytayá uyariykullaway, ñawpañnikipi qayakusqaytayá kunanpuni uyariykullaway. ²⁰Tuta punchawya qaway kay templota, kay sitiomantam nirqanki: “Sutiymi chaypi reqsisqa kanqa” nispa, chaynaqa kay sitioman qawarimuspayá uyariykullaway kay serviñnikipi mañakusqayta. ²¹Kay serviñnikipas chaynataq Israel casta runaykikunapas kay sitio lawman qawarimuspa ruegakuptiykumá uyariykullawan-kiku. Hanaq pacha *yachasqaykimanta uyariykamusmamá pampachaykullawankiku.

²²—Sichu pipas runamasinpa contranpi huchallikuruuptin chay runata kay templopi kaq altarnikipi ñawpañninpi jurachiptinkuqa ²³qanmi hanaq pachamanta uyariykamunki hinaspam serviñnikikunata juzganki, mana allin ruraqtapas casti-gaspaykim pagapunki mana allin rurasqanman hina, mana huchayoqtam ichaqa mana huchayoqta hina chaskispayki allin rurasqanman hina pagapunki.

²⁴—Sichu Israel casta runaykikuna enemigonkunawan vencerachikunqaku qampa contraykipi huchallikurusqankurayku ichaqa qanman kasqallan kutirikamuspa qamta alabspa hinaspam mañakuspa kay templo lawman qawamuspa ruegakusuptikiqa ²⁵qanmi hanaq pachamanta uyariykamunki, Israel casta runaykikunapa huchantam pampachay-kunki hinaspam kutichimunki paykunaman hinaspam abueloykuman qosqayki allpaman.

²⁶—Sichu qampa contraykipi paykuna huchallikurusqanrayku mana para kanmanchu ichaqa humillachisqaykirayku kay sitioman qawarimuspa sutiki-ta alabaptinkuqa hinaspam huchankumanta wanakuptinkuqa ²⁷qanmi hanaq pachamanta uyarimunki hinaspam serviñniki Israel casta runaykikunapa huchan-kunata pampachaykunki, munasqaykiman hina kawsanankupaq yachachispaykim parata kacharimunki runaykikunaman herencia qosqayki allpaman.

²⁸—Sichu nacionpi yarqaypas, peste onqoypas karuptinqa otaq kawsaykunapas cha-kiptinqa otaq ismuptinqa otaq hatunpas taksapas aqarway urukuna karuptinqa otaq nacionniykutapas enemigo atacananpaq muyuruuptinqa otaq huk rikchaq onqoykunapas karuptinqa ²⁹sonqonpi llakikuspa mayqen runapas otaq Israel casta runapas kay templo lawman makinkunata hoqarimuspa mañakuptinqa otaq ruegakuptinqa ³⁰hanaq pacha *yachasqaykimantayá uyariykamuy, paykunataqa pampachaykuspayá sapakamaman pagapuy kawsasqankuman hina hinaspam sonqonku reqsisqaykiman hina. Qamllamriki llapa runakunapa sonqontaqa reqsinki. ³¹Chaynapim paykunaqa respetasunki hinaspam kasusunki abueloykuman qosqayki allpami kawsananku punchawkama.

³²—Forastero runakunapas, mana Israel casta runaykikuna kachkaspam qamray-ku karu llaqtakunamantaraq hamunqaku hatun sutikirayku hinaspam hatun atiywan castigaspa rurasqaykirayku. Chaykunarayku hamuspa kay temployki lawman mañaka-muptinkum ³³hanaq pacha *yachasqaykimanta uyariykamunki, chay forastero runapa mañakususqaykiman hinamá ruraykunki, chayna kaptinqa kay pachapi llapallan runakunapas sutikitam reqsinqaku, paykunapas Israel casta runaykikuna hina respetas-paykim kay rurachisqay temploqa sutikiwan sutichasqa kasqanta yachanqaku.

³⁴—Sichu runaykikuna rinman guerraman enemigonkupa contranpi qampa kachas-qayki ñanninta hinaspam qam Tayta Diosta mañakusunkiman akllasqayki kay llaqtaman qawarimuspanku otaq qampaq rurachisqay temploman qawarimuspanku ³⁵hinaptinqa qanmi hanaq pachamanta uyarimunki mañakususqaykita hinaspam vencechinki.

³⁶—Mana huchallikuq runaqa manam kanchu. Sichu qampa contraykipi huchalliku-rusqankurayku piñakuruspa enemigonkuman qoykuwaq chaynapim karumanpas otaq hichpamanpas preso apasqa kanankupaq ³⁷hinaptinñataq chay preso kasqanku allpami

qanman kutirikamuspa ruegakamusunkiman kaynata: “Huchallikurunikum, mana allintam qampa contraykipi ruraruniku” nispa. ³⁸Sichu preso pusasqa kasqanku allpapi kachkaspa tukuy sonqonkuwan hinaspa tukuy vidankuwan qanman kutirikamunman-ku, sichu abueloykuman qosqayki allpa lawman otaq akllasqayki llaqta lawman otaq kay qampaq rurachisqay templo lawman qawarimuspa mañakamusuptikiqa ³⁹qanmi uyariykamunki hanaq pacha *yachasqaykimanta. Mañakamusuqaykitamá favorninku-pi ruraykunki, pampachaykunkitaqmi contraykipi huchallikuq runaykikunatapas.

⁴⁰—Chaynaqa Dioslláy, kay lugarpi mañakusqaykutayá uyariykullawayku hinaspa atiendeykullawayku.

⁴¹ Dios Taytalláy,
samanayki sitiomanyá qamqa riyipuni.
Atiyniki qawachiq
baulnikiwanyá yaykuypuni.
Dios Taytalláy,
sacerdotekunapas pachawan churakuchkaq hinayá
salvasqa kachunku.
Qanman sonqo runakunapas
kusikuywanyá qaparichunku.

⁴² Dios Taytalláy,
aceitewan reypaq nombrasqaykitayá
ama qepanchakuychu.
Serviqniki Davidpaq kuyapayakuynikitayá
ama qonqaruychu.

7 ¹Salomon chay mañakuyta tukuruptinñataqmi hanaq pachamanta wichi-ykamurqa nina hinaspa ruparurqa lliw kañanapaq animal wañuchisqanta, ruparurqataqmi Diospa wakin animalkuna wañuchisqantapas hinaptinmi Tayta Diospa kanchariynin temploman huntaykurqa. ²Sacerdotekunam Tayta Diospa templonman mana yaykuyta atirqakuchu paypa kanchariynin chayman huntarusqanrayku. ³Israelpa llapallan mirayninkunañataqmi nina wichi-ykamusqanta hinaspa Tayta Diospa kanchariynin temploman huntarusqanta qawaykuspanku qonqoranpa kumuykurqaku lozasqa pampakama, Tayta Diostam adorarqaku kaynata:

Allin kasqanraykuyá
Tayta Diosman graciasta qosunchik.
Wiñaypaq kuyapayakuq kasqanraykuyá
Tayta Diosman graciasta qosunchik.

⁴Chaymantam reywan Israel casta llapallan runakuna Tayta Diospa animalkunata wañuchispa adorarqaku. ⁵Rey Salomonmi Tayta Diospaq wañuchirqa iskay chunka iskayniyoq waranqa bueyeskunata hinaspa pachak iskay chunkan waranqa ovejakunata, chay animalkunaqa qarqa Dioswan allinlla kasqankumanta ofrendam. Chaynatamá reywan llapallan runakuna Diospa templonta dediqarqaku.

⁶Sacerdotekunapas imam rurankutam ruraraqaku, chaypitaqmi kachkarqaku Leviy casta runakunapas Tayta Diospaq tocanantinkama, chaykunataqa Rey Davidraqmi rurachirqa Tayta Diosman graciasta qonnapaq, chay takiqa qarqa: “Payqa wiñaypaq ku-

yapayakuqmi” niq alabanapaq takim. Sacerdotekunamá cornetillakunata tocarqaku Levii casta runakunapa chimpanpi, Israel casta llapallan runakunañataqmi sayachkarqaku.

⁷Rey Salomonmi Tayta Diospa templonpa ñawpaqninpi kaq patiota Diosllapaqña sapaqcharqa, chaypimá kañarqa lliw kañana ofrendakunatawan Dioswan allinlla kasqanmanta ofrenda animalkunapa wirankunatapas. Chaynataqa rurarqa bronce-manta rurachisqan altar taksalla kasqanraykum, lliw kañana ofrendakunapaqpas, kawsay ofrendakunapaqpas chaynataq wirankunapapas manamá hayparqachu.

⁸Chay tiempopim Rey Salomon rurarqa hatun fiestata huñunasqa Israel llapallan runakunawan. Paykunam hamurqaku Hamat llaqtaman yaykunanku qasamantaraq chaynataq Egipto sutiyoq chaki wayqomantaraq, hamurqakuqariki qanchis punchaw fiestata ruranankupaqmi. ⁹Pusaq kaq punchawpiñataqmi ruraraqaku hatun huñunakuyta, chaytaqa ruraraqaku qanchis punchawnintinpuni altarta dedicasqankuraykum chaynataq huk qanchis punchawtawanraq hatun fiestata rurasqankuraykum. ¹⁰Qanchis kaq killapa iskay chunka kimsayoq punchawninpim rey aviarurqa runakunata wasinkumanña ripukunankupaq. Paykunaqa tukuy sonqonkuwanmi kusikurqaku Davidpaqpas, Salomonpaqpas chaynataq Israel casta runakunapaqpas Tayta Dios allinkunata rurasqanrayku.

Salomonwan Dios contrato rurasqanmanta

(1 R 9:1-9)

¹¹Tayta Diospa templotapas, kikinpa palaciontapas chaynataq tukuy ima ruray munasqantapas qespirachiptinmi, ¹²payman Tayta Dios tuta rikuriykuspan nirqa:

—Uyariykuykim mañakuwasqaykita chaymi kay sitiota akllaykuni animalkuna wañuchina templopaq. ¹³Chaynaqa sichu usyarachimusqayrayku mana paramuptinqa otaq aqarwaykunata kachaykamuptiy chakrapi tukuy kaqkunata mikuruptinqa otaq runaykunaman peste onqoykunata kachaykamuptiyqa ¹⁴hinaptin alabawaqniy runaykuna humillakuspa ruegakuwaptinqa hinaspa tukuy mana allin kawsasqanmanta wanakuptinkuqa ñoqam uyarimusaq hanaq pachamanta hinaspam pampachasay huchankuta, allpankutapas hina ñoqataqmi allinyachisay. ¹⁵Kunanmantapunim kay sitiomanta mañakamuwasqankuta atencionwan uyarisay. ¹⁶Kunanmi akllakuspay ñoqallapaqña sapaqchani kay templota sutyi wiña-wiñaypaq reqsisqa kananpaq. Tukuy tiempom kay templotaqa nanachikusay. ¹⁷Sichu taytayki David hina ñoqapa qayllaypi kawsaspa tukuy kamachisqayta ruraptikiqa chaynataq reglamentoykunatapas hinaspa decretoykunatapas kasukuptikiqa ¹⁸taytayki Davidman nisqaypi hinam gobiernoykita takyachisay. Paymanmi nirqani: “Mana tukuytam qampa miraynikikunamanta Israel nacionpi gobiernananpaq qari kanqa” nispá. ¹⁹Ichaqa sichu qamkunapas ñoqata qepanchakuruspa qosqay decretokunatawan kamachisqaykunata mana kasukuspa huk dioskunataña qatispá adoraptikichikqa ²⁰ñoqam qarqorusqaykichik qosqay allpamanta. Kay ñoqapaq sapaqchasqay templotapas chinkarachisaymi hinaptinmi llapallan runakuna penqaspa burlakusunkichik.

²¹—Kay suma-sumaq templotapas purmasqataña qawaykuspankum haykam pasaqkuna admirasqallaña tapukunqaku: “¿Imanasqamá Tayta Diosqa kay nacion-tawan kay templotaqa kaynata ruraran?” nispá. ²²Hinaptinmi uyariqkunañataq ninqaku: “Abuelonkunapa yupaychasqan Tayta Diosta saqerusqankuraykum chaynaqa kachkanku. Paymi Egipto nacionmanta horqomurqa ichaqa chay runakunaqa huk dioskunataña qatispam adoraraqaku chaymi paykunamanqa diosninku tukuy kay mana allinkunata aparamun” nispá.

Salomonpa wakin rurasqankunamanta

(1 R 9:10-28)

8 ¹Rey Salomonmi Tayta Diospa templantawan kikinpa palacionta rurachirqa iskay chunka watapi. ²Rey Hirampa qosqan llaqtakunata mosoqmanta hatarachispanmi chaykunapi churarqa Israelpa mirayninkunata.

³Chaymantam Salomon rirqa Soba lawpi Hamat llaqtaman hinaspam chay llaqtata dueño chakaramurqa. ⁴Mosoqmantataqmi rurachirqa chunniq lawpi kaq Tadmor sutiyoq llaqtatapas chaynataq kawsaykuna waqaychanan Hamat lawpi rurachisqan llapa llaqtakunatapas. ⁵Mosoqmantataqmi rurachirqa hanay lawpi kaq Bet-horon llaqtatapas hinaspa uray lawpi kaq Bet-horon llaqtatapas chaynapi murallasqa hinaspa cerrojasqa punkuyoq llaqtakuna kananpaq. ⁶Mosoqmantataqmi rurachirqa Baalat llaqtatawan kawsaykuna waqaychanan llapallan llaqtakunatapas chaynataq carretakunapa kanan llaqtakunatawan caballokunapa kanan llaqtakunatapas. Rurachirqataqmi Jerusalem llaqtapi, Libano Orqokunapi hinaspa enteron gobiernasqan allpapi llapa ima ruray munasqantapas. ⁷Puchuqraq Het casta runakunaqa, Amor casta runakunaqa, Ferez casta runakunaqa, Hiv casta runakunaqa chaynataq Jebus casta runakunaqa manam Israelpa mirayninkunachu karqa. ⁸Paykunapa mirayninkutamá otaq Israelpa mirayninkunapa mana chinkachiy atisqankutamá debaldella Salomon llamkachirqa kay libro qellqasqa kasqan tiempokama. ⁹Ichafa Israelpa mirayninkunamantaqa manam pitapas debaldella llamkachirqachu, paykunapa karqaku soldadokunam, reypa yanapaqninkunam, capitankunam, carretankunapi kaq soldadokunapa jefenkunam hinaspa sillakuqkunapa jefenkunam. ¹⁰Rey Salomonpa rurachisqankunapi llamkaqkunata kamachiqkunam karqa iskay pachak pichqa chunkan capatazkuna.

¹¹“Davidpa llaqtan” sutiyoq barriomantam Salomon pusachirqa Faraonpa warmi churinta. Paytaqa pusachirqa paypaq palacio rurachipusqanmanmi, Salomonmi nirqa: —Tayta Diospa baulninta apaykusqanku cuartokunaqa Diosllapaqña sapaqchasqam, chaynaqa warmiyqa manam *yachanmanchu Israel nacionpa reynin Davidpa palacionpiqa —nispá.

¹²Rey Salomonmi Tayta Diosman ofreceq lliw kañanapaq kaq animalkunata, chaykunataqa ofreceq templopa corredorninpa chimpanpi kaq rurachisqan Tayta Diospa altarninpi. ¹³Moisespa kamachikusqanman hinamá imatapas imam punchawllanpi ofrecerqa samana punchawkunapi, mosoq killa fiestakunapi hinaspa watapi rurana kimsa hatun fiestakunapi. Chay hatun fiestakunam karqa: Mana Qonchuyoq Tanta Fiesta, Semanakunapa Tukuynin Fiesta hinaspa Ramada Ruray Fiesta.

¹⁴Sacerdotekunatapas kamachirqataqmi taytan Davidpa kamachisqanman hina muyuyninpi ruranankupaq, kamachirqataqmi Levii casta runakunatapas chaynapi ruranankuman hina Tayta Diosta alabaspá sacerdotekunatapas tukuy ima ruraypi sapa punchaw yanapanankupaq. Punkukunawan cuentallikuqkunatapas kamachirqataqmi muyuyninpi sapakama punkukunapi kanankupaq, kamachirqapaq Diospa ruran Davidpa kamachisqanman hina ruranankupaqmi. ¹⁵Sacerdotekunapas chaynataq Levii casta runakanapas kasukurqakumá Rey Davidpa kamachisqanpi hina imam ruranamanta rurayta, kasukurqakuqa qori-qollqe waqaychana cuartokunawan imam ruraymantam. ¹⁶Tayta Diospa templan cimientoschay qallarisqanmantam Salomonqa tukuy imata rurachirqa qespichinankama, chaynatamá qespichirqa Tayta Diospa templantá.

¹⁷Salomonmi rirqa Ezion-geber llaqtamanwan Elat llaqtaman, chay llaqtakunaqa karqa Edom nacionpi kaq Puka Lamar Qochapa patanpim. ¹⁸Hiranmi lamar qocha allin reqsiq serviqninkunawan apachirqa buquekunata, kacharqataqmi buquekunapi llamkaqkunatapas. Paykunam Ofir lawta rirqaku Salomonpa serviqninkunapiwan hinaspam chaymanta apamurqaku Rey Salomonman yaqa chunka pichqayoc tonelada qorita.

Rey Salomonman Saba nacionpa reinan watukusqanmanta

(1 R 10:1-13)

9 ¹Salomon ancha reqsisqa kasqanmanta Saba nacionpa reinan uyariruspanmi hamurqa ancha sasa tapukuykunawan pruebananpaq. Jerusalem llaqtamanmá hamurqa achka-achka serviqninkunawan kуска, camellokunapim apamurqa miski asnaqkunata, achka-achka qorita hinaspa alhaja rumikunata, Salomonpa kasqanman chayaramuspanmi sonqonpi llapa ima piensasqanta nirqa.

²Chaymi Salomonñataq niykarirqa lliw tapukuyninta, ima tapukuyninpas manam puchurqachu mana contestasqaqa: ³Saba nacionpa reinanmi qawaykurqa Salomonqa alli-allin yachayniyoq kasqanta, qawaykurqataqmi palacio rurachisqantapas, ⁴mesanpi tukuy rikchaq mikuykunatapas, palacionpi yanapaqninkunapa imaynam kawsasqankutapas, sirvientenkunapa imaynam servisqantapas hinaspa imaynam pachakusqankutapas. Qawaykurqataqmi reyman copa serviqkunatapas, paykunapa pachankutapas chaynataq Tayta Diospa temlonpi animalkunata wañuchispa kañasqankutapas, chaykunawan admirakuspanmi ⁵reyta nirqa:

—Cheqapmi kasqa rurasqaykimanta hinaspa alli-allin yachayniyoq kasqaykimanta niwasqankuqa. ⁶Niwasqankutaqa manam creerqanichu ñawiykunawan kunan rikuykunaykama, manamiki partellantapas willawarqakuchu, tukuy yachaynikiqa uyarisqaymantapas aswanraqmi kasqa. ⁷iMayna kususqam kachkan runaykikunaqa chaynataq ñawpaqnikipi tukuy tiempo yachayniki uyariq serviqninkikunaqa! ⁸iKuyasuspaiyki gobiernachisuniki yupaychasqayki Tayta Diosyá alabasqa kachun! Diosqa Israel nacionta kuyasqanraykum chaynataq chay nacionta wiñaypaq takyachinanraykum qamta churasqanki paykunapa reynin kanaykipaq chaynapi derechonpi allinta arreglanaykipaq —nispa.

⁹Saba nacionpa reinanmá Rey Salomonman qorqa kimsa waranqa isqon pachak soqta chunkan kilo qorita, miski asnaq achka-achka especeriakunata chaynataq alhaja rumikunatapas. Saba nacion reinapa nana-nanaq miski asnaqkuna apamusqanta hinaqa manam haykapipas Salomonmanqa apamurqakuchu.

¹⁰Rey Hirampa serviqninkunapas Salomonpa serviqninkunapiwanmi Ofir lawmanta apamurqaku qorita, Sandalo sutiyoq qerokunata hinaspa alhaja rumikunatapas. ¹¹Chay sandalo sutiyoq qerokunamantam Rey Salomon rurachirqa Tayta Diospa temlonpi kaq gradaspi hapipakuna kaqkunata chaynataq kikinpa palacionpi kaq gradaspi hapipakuna kaqkunatapas. Tocaqkunapaqqas rurachirqataqmi hatun arpakunatawan taksa arpakunata. ¹²Rey Salomonmi Saba nacion reinaman qoykurqa tukuy ima apamusqanpa truequenta, qoykurqataqmi tukuy ima mañakusqantapas hinaptinmi reinaqa serviqninkunapiwan nacionninman kutikurqa.

Salomonpa riqezanmanta chaynataq reqsisqa kasqanmanta

(1 R 10:14-29. 2 Cr 1:14-17)

¹³Salomonmi sapa wata chaskiq iskay chunka iskayniyoq tonelada qorita, ¹⁴impuestotapas chaskirqam *rantikuq runakunamantawan negociantekunamanta hinaspa Arabia

law reykunamanta. Israel nacionpi prefectokunamantañataqmi Rey Salomonqa chaskirqa qori-qollqeta. ¹⁵Rey Salomonqa qorimantam rurachirqataq iskay pachak harkachikuna armakunata, sapakamatam rurachirqa soqta kilo masnin martillasqa qorimanta. ¹⁶Hina qorimanta martillasqataqmi rurachirqa kimsa pachak taksa harkachikuna armakunata, sapakamatam rurachirqa kimsa kilo masnin qorimanta hinaspam “Libano Monte” sutiyoq palaciopi churachirqa. ¹⁷Elefanteqa waqonmantapas rurachirqataqmi hatun tiyananta hinaspam qori-purowan qaracharqa. ¹⁸Reypa tiyananmanmi seqarqa soqta gradaskuna, chaypitaqmi karqa qorimanta sarupakunapas. Tiyananpa Kaylaw-waklawninpiñataqmi karqa brazonpa samanankuna, chaykunapa sapa waqtanpim karqa sayachkaq leonkuna. ¹⁹Chay soqta gradaskunapa kaylaw-waklawninpipas karqataqmi chunka iskayniyoq leonkuna, huk leonmi karqa sapa gradaspam waqtanpi. Chayna tiyanataqa manam mayqennin reypas rurachirqachu. ²⁰Rey Salomonpa tomanan vasokunapas karqa qorimantam, “Libano Monte” sutiyoq palaciopi serviciokunapas qori-puromantam karqa, qollqemantapa manam imapas karqachu. Salomonpa tiempopiqa manam qollqetaqa qawariqkupaschu. ²¹Lamar Qochapi reypa negocio ruranan buquenkunam viajaq Hirampa serviqninkunawan, sapa kimsa watamantam apamuqku qorita, qollqeta, elefanteqa waqonta, monokunata hinaspa pavo realkunata.

²²Chaynapimá Rey Salomonqa masyarurqa tukuy hinastinpi reykunata apu kayninpi chaynataq yachayninpipas. ²³Llapallan kay pachapi reykunam munarqaku Rey Salomon rikuykuyta hinaspa Diospa yachay qosqan uyariykuyta. ²⁴Llapallankum regalanankupaq sapa wata apamuqku qori-qollqe serviciokunata, sumaq pachakunata, armakunata, miski asnaqkunata, caballokunata hinaspa mulakunata.

Rey Salomonpa rantisqankunamanta

(1 R 10:26-29. 2 Cr 1:14-17)

²⁵Salomonpaqa kapurqataqmi caballo uywanan tawa waranqa establokunapas chaynataq carretakuna waqaychananpas, karqataqmi caballooman chunka iskayniyoq waranqa sillakuqkunapas. Paykunatam carretakunapa kasqan llaqtakunaman churachirqa, churachirqataqmi Jerusalem llaqtapi reywan kanankupapas. ²⁶Paymi munaychakurqa llapallan reykunapa hawanpi Eufrates Mayumanta Filistea runakunapa nacionninkama chaynataq Egipto nacionpa linderonkamapas. ²⁷Reymi Jerusalem llaqtapi qollqeta huñurachirqa rumita hinaña, cedro sachakunañataqmi karurqa waqtakunapi wiñaq purun higos sachakuna hinaña. ²⁸Mizraim lawmanta wan huklaw karu nacionkunamantam apamuqku caballokunata Salomonpaq.

Rey Salomonpa wañukusqanmanta

(1 R 11:41-43)

²⁹Qallariyninmanta tukuyninkama Salomonpa wakín rurasqankunaqa Diosmanta willakuq Natanpa libronpim qellqasqa kachkan, qellqasqataqmi kachkan Silo llaqtayoq Ahiaspa libronpipas chaynataq Iddopa libronpipas. Chay Iddo sutiyoq runam sueñoyninpi rikusqanta qellqarqa Nabatpa churin Jeroboampa contranpi. ³⁰Rey Salomonmi Jerusalem llaqtapi *yachaspa lliw Israel nacionpi gobiernarqa tawa chunka wata. ³¹Abuelonkuna hina Salomon wañuruptinmi pamparurqaku taytan “Davidpa Llaqtan” sutiyoq barriopi, paypa rantinpiñataqmi gobiernarqa churin Roboam.

Israel nacion iskayman rakikusqanmanta

(1 R 12:1-24)

10 ¹Israel casta llapallan runakunam huñunakururqaku Siquem llaqtaman chaymi Roboam rirqa paytaña reypaq churanankupaq. ²Nabatpa churin Jeroboam chayta yacharuspanmi Egiptomanta kutimurqa. Paymi Rey Salomonmanta lluptiruspan Egipto nacionpiraq kachkarqa. ³Chaymi payta qayachimuptinku huñunasqa Israel casta llapallan runakunawan kуска rirqaku Roboanman hinaspam kaynata nirqaku:

⁴—Llumpay llasaq yugota bueyesman churkuchkaq hinam taytayki llamkachiarqaku, kunanyá taytaykipa llumpay llamkay qowasqankuta menosyachiy, qechuwaykutaqyá llasaq yugo qowasqankutapas hinaptinqa servisqaykikum —nispa.

⁵Chaymi Roboamñataq nirqaq:

—Kimsa punchawmantañayá kutimuychik —nispa.

Chaymi runakuna kutikurqaku. ⁶Hinaptinmi taytan Salomon kawsaptinraq serviqnin ancianokunata Rey Roboam tapurqa consejachikunanpaq:

—¿Imatataq consejawankichik kay runakunaman ninaypaq? —nispa.

⁷Chaymi paykunañataq nirqaku:

—Sichu allinlla kaspayki kay runakunapa munasqanta ruraspa sumaqlata rimapayaptikiqa paykunam servisunki tukuy tiempo —nispa.

⁸Roboanmi ichaqa ancianokunapa consejasqanta mana kasukuspan paywan kуска uywasqa serviqnin mozokunataña tapurqa consejachikunanpaq. ⁹Chay mozokunatañá nirqaq:

—¿Imatataq consejawankichik kay runakunaman ninaypaq? Paykunam niwarqaku: “Taytaykipa llumpay llamkay qowasqankutayá menosyachiy, qechuwaykutaqyá llasaq yugo qowasqankutapas” nispa.

¹⁰Chaymi Roboanwan kуска uywasqa mozokunañataq nirqaku:

—“Taytaykipa llasaq yugo qowasqankuta menosyachiy” niq runakunamanmi ninki kaynata: “Ñoqapa uña dedoyqa taytaypa piernanmantapas aswan rakum.

¹¹Taytaymi llasaq yugota churkusurqankichik, ñoqam ichaqa aswan llasaqtaraq churkusqaykichik, taytaymi castigasurqankichik azotewan, ñoqam ichaqa castigasqaykichik fierro puntayoy azotewanraq” nispa.

¹²Rey Roboampa “Kimsa punchawmantam kutimunkichik” nispa nisqanman hinam Jeroboamqa llapallan runakunapiwan kutirqaku. ¹³Ancianokunapa consejasqanta mana kasukuspanmi reyqa nanay simiwan runakunata rimapayarqa.

¹⁴Mozokunapa consejasqanman hinamá nirqa kaynata:

—Taytaymi llasaq yugota churkusurqankichik, ñoqam ichaqa aswan llasaqtaraq churkusqaykichik, taytaymi castigasurqankichik azotewan, ñoqam ichaqa castigasqaykichik fierro puntayoy azotewanraq —nispa.

¹⁵Reymi runakunapa mañakusqanta mana kasurqachu, chaynataqa ruraraq Diosmanta willakuq Silo llaqtayoy Ahiaswan Nabatpa churin Jeroboanman Tayta Diospa nisqan cumplikunanpaqmi. ¹⁶Reypa mana uyarisqanta qawaykuspankum nirqaku:

Israel casta runakuna
 imañam ñoqanchikpaqqa imapas kanchu Davidmantaqa
 nitaqmi herencianchikpas kanchu Isaipa churinmantaqa!
 ¡Israel casta runakunaqa

wasikichikmanyá pasakuychik!
iDavidpa mirayninkunaqa
kikikichikyá arreglakuychik!

Chaymi Israel casta llapallan runakunaqa wasinkuman ripukurqaku. ¹⁷Chaynapim Juda law llaqtakunapi *yachaq Israelpa mirayninkunallataña Roboamqa gobiernarqa. ¹⁸Rey Roboanmi debaldella llamkachiqkunapa jefen Adoramta kacharqa ichaqa Israel casta runakunam rumiwan choqaspa wañurachirqaku chaymi Rey Roboampas apurawllamanña carretanpi lluptirurqa Jerusalem llaqtaman. ¹⁹Chaynapimá Israel casta runakunaqa hoqarirurqa Davidpa castankunapa contranpi kay libro qellqasqa kasqan punchawkama.

11 ¹Rey Roboanmi Jerusalem llaqtaman chayaramuspan huñururqa Juda ayllumanta hinaspa Benjamin ayllumanta guerrapaq akllasqa pachak pusaq chunkan waranqa soldadokunata, chaynataqa huñururqa Israel casta wakin runakunapa contranpi peleaspa gobiernasqan allpata kutichikunanpaqmi. ²Tayta Diosmi ichaqa runan Semiasta nirqa:

³⁻⁴—Juda nacionpi gobiernaq Salomonpa churin Roboamtayá Israelpa miraynin llapallan Juda casta hinaspa Benjamin casta llapallan runakunatawan nimuy ñoqa Tayta Diospa kayna nisqayta: “Ama riychikchu nitaq peleaychikchu castaykichikwanqa, sapakamayá wasikichikman kutikuychik, Roboampa contranpi hoqarikusqankuqa munasqayman hinam karqa” nispa.

Chaymi Tayta Diospa nisqanta kasukuspa ripukurqaku, manañam rirqakuchu Jeroboampa contranpi peleaqqa.

Llaqtakunata Rey Roboam allichachisqanmanta

⁵Roboanmi *yacharqa Jerusalem llaqtapi hinaspam aswan allintaraq allichachirqa Juda nacionpi murallasqa llaqtakunata. ⁶Allichachirqamá Belen llaqtata, Etam llaqtata, Tecoa llaqtata. ⁷Bet-sur llaqtata, Soco llaqtata, Adulam llaqtata, ⁸Gat llaqtata, Maresa llaqtata, Zif llaqtata, ⁹Adoraim llaqtata, Laquis llaqtata, Azeca llaqtata, ¹⁰Zora llaqtata, Ajalon llaqtata hinaspa Hebron llaqtata. Chay llaqtakunam murallasqa llaqtakuna karqa Juda lawpi chaynataq Benjamin lawpipas. ¹¹Chay llaqtakunapa murallankunata allichachispam chaykunapi churachirqa capitankunata, chaypitaqmi waqaycharqa mikuytapas, aceitetas hinaspa vinotapas. ¹²Chay llapallan llaqtakunapiqa churarqataqmi harka-chikuna armakunatapas chaynataq lanzakunatapas. Alli-allintam allichachirqa chay llaqtakunata hinaspam Juda lawpi hinaspa Benjamin lawpi munaychakurqa.

¹³Lliw Israel nacionpi kaq sacerdotekunapiwan Leviy casta runakunañataqmi tukuy hinastinmanta hamurqaku paywan kуска kanankupaq. ¹⁴Leviy casta runakunam saqeramurqaku echaderonkunatawan tukuy kapuqninkunata hinaspam hamurqaku Juda lawmanwan Jerusalem llaqtaman. Jeroboanmi gobiernonpi qatinqninkunapiwan paykunata qarqorurqaku Tayta Diospa sacerdotenkuna kasqankumanta. ¹⁵Jeroboanmi huk sacerdotekunataña churarurqa moqokunapi kaq capillakunapi sacerdotekuna kanankupaq hinaspa chivato taytachapaqwan kikinpa rurachisqan toro taytachakunapaq sacerdote kanankupaq. ¹⁶Tukuy sonqonkuwan Israelpa yupaychasqan Tayta Dios qatiy munaq llapallan ayllu runakunam ichaqa chay Leviy casta sacerdotekunataña qatirqaku, paykunaqa Jerusalem llaqtamanmi rirqaku abuelonkupa yupaychasqan Tayta Diospaq animalkunata wañuchinankupaq. ¹⁷Chaynatamá takyachirqaku Juda nacionpi gobiernota hinaspam kimsa wata Salomonpa churin Roboamta kallpancharqaku, payqariki kimsa watallam Davidpa hinaspa Salomonpa rurasqanta hina rurarqa.

¹⁸Rey Roboanmi casarakururqa Davidpa willkan Mahalatwan, Mahalatqa karqa Jerimotpa churinmi. Casarakurqataqmi Abihail sutiyoq warmiwanpas. Abihailqa karqa Eliabpa churinmi, Eliabñataqmi karqa Isaipa churin. ¹⁹Mahalatmi Roboampa churinkunata wachakurqa, paykunam karqa Jehus, Semarias hinaspa Zaham. ²⁰Chaymantañataqmi kasararakururqa Absalonpa churin Maacawan hinaptinmi pay wachakurqa Abiamta, Ataita, Zizata hinaspa Selomit sutiyoq runata. ²¹Llapallan warmikunamantapas chaynataq compañerankunamantapas mastaq Roboamqa kuyarqa Absalonpa churin Maacatam. Roboampam karqa chunka pusaqniyoq warminkuna, compañerankunañataqmi karqa soqta chunka. Qari churinkunam karqa iskay chunka pusaqniyoq, warmi churinkunañataqmi karqa soqta chunka. ²²Roboanmi churarqa Maacapa wawan Abiamta llapallan wawqenkunapa jefen kananpaq. Payqa Abiamtam reypaq churayta munarqa. ²³Allinta tanteaspa llapallan churinkunaman rakirqa Juda lawpi hinaspa Benjamin lawpi kaq murallasqa llaqtakunata, qorqataqmi mikuykunatapas, mana pisiyta qospanmi achka warmikunawan casarachirqa.

Juda nacionta Rey Sisac atacasqanmanta

(1 R 14:21-31)

12 ¹Rey Roboanmi gobiernonta takyarachispan alli-allinta kallpanchakururqa hinaspa Tayta Diospa yachachikuynintapas qepanchakururqa, qepanchakururqataqmi Israel casta runakunapas. ²Tayta Diosta traicionaruspa Roboam pichqa watanña gobiernachkaptinmi Egipto nacionpi Rey Sisac hamurqa guerrawan hinaspa Jerusalem llaqtata atacarurqa. ³Atacarqamá waranqa iskay pachaknin carretakunawan, soqta chunka waranqa silladakunawan hinaspa Egipto lawmanta hamuq mana yupay atina runakunawan, chay runakunam karqa Libia runakuna, Suqui runakuna hinaspa Cus runakuna. ⁴Paykunam dueñochakururqa Juda lawpi murallasqa llaqtakunata hinaspa Jerusalem llaqtakama chayarurqaku. ⁵Roboanwan Juda nacionpi jefekuna Rey Sisacpa hichpamusqanta yacharuspa Jerusalem llaqtapi huñunasqa kachkaptinkum, Diosmanta willakuq Semaias paykunaman hamururqa hinaspa Tayta Diospa nisqanta kaynata nirqa:
—Saqueruwasqaykichikman hinam ñoqapas saqerusqaykichik Rey Sisacpa makinpi —nispa.

⁶Israel casta jefekunawan Rey Roboamñataqmi humillakuspa nirqaku:

—Allinpunim Tayta Diospa kay rurasqanqa —nispa.

⁷Chay humillakusqankuta Tayta Dios qawaykuspanmi Semaiasta nirqa:

—Humillakusqankuraykum manaña chinkachisaqchu aswanqa kunallanmi librasaq. Sisacnintakamaqa manañam kacharisaqñachu piñakuyniytaqa Jerusalem llaqtapa contranpiqa. ⁸Ichaga Sisactam servinqaku imaynam serviwayta yachanan-kupaq hinaspa imaynam huklaw nacionniyoq rey serviyqa kasqanta yachanankupaq.

⁹Jerusalem llaqtata Egipto nacionpa reynin Sisac atacaspanmi hapikuykurqa Tayta Diospa temlonpi tukuy imakunata chaynataq reypa palacionpi tukuy imakunatapas. Lliwta qechuruspanmi Salomonpa qorimanta rurachisqan harkachikuna armakunatapas apakurqa. ¹⁰Chaykunapa rantinpi Rey Roboam rurachirqa broncemantaña harkachikuna armakunata hinaspa waqaychaqnin soldadokunapa jefenman qoykurqa reypa palacionpa punkunpi waqaychanankupaq. ¹¹Tayta Diospa temlonman sapa kuti rey yaykuptinmi waqaychaqnin soldadokuna chay harkachikuna armata apaku hinaspa kasqallan

kutichimuqku chay soldadokunapa cuartonman. ¹²Chaynata Rey Roboam humillakuykup-tinmi Tayta Diospa piñakuynin tanirurqa paymanta, manamá lliwtachu chinkarachirqa.

¹³Rey Roboam kallpanchakuruspanmi Jerusalem llaqtapi hinalla gobiernar-qa. Payqa tawa chunka hukniyoq watanpim gobiernayta qallaykurqa. Chunka qanchisniyoq watam gobiernarqa Jerusalem llaqtapi. Jerusalem llaqtatamá Israel llapallan ayllukunamanta Tayta Dios aklakurqa sutin chaypi reqsisqa kananpaq. Roboampa mamanmi karqa Amon nacionniyoq Naama. ¹⁴Roboanmi Tayta Diosta tukuy sonqonwan mana maskayta munaspan mana allinta rurarqa.

¹⁵Qallariyninmanta tukuyinkama Roboampa wakín rurasqankunaqa kach-kan Diosmanta willakuq Semaiaspa qellqasqan libropim chaynataq Diosmanta willakuq Iddopa libronpim otaq ayllukunamanta rimaq paypa listanpim. ¹⁶Jero-boanwan Roboamqa guerrallapim tukuy tiempo karqaku.

Abuelonkuna hina Roboam wañuruptinmi pamparurqaku “Davidpa Llaqtan” sutiiyoq barriopi. Mamanmi karqa Amon nacionniyoq Naama, Roboampa rantin-pim gobiernarqa churin Abiam.

Juda nacionpi Rey Abiampa gobiernasqanmanta

(1 R 15:1-7)

13 ¹Rey Jeroboam chunka pusaqniyoq watamanña gobiernachkaptinmi Juda nacionpi Abiam gobiernayta qallaykurqa. ²Jerusalem llaqtapim gobiernar-qa kimsa wata, paypa mamanmi karqa Gabaa llaqtayoq Urielpa miraynin Micaías.

Guerrapim karqaku Abianwan Jeroboamqa. ³Abianmi qallaykurqa guerrapi peleayta tawa pachak waranqa akllasqa valeroso soldadonkunawan, Jeroboampas Abianwan pe-leanapaqmi alistarqa pusaq pachak waranqa akllasqa valeroso soldadokunata. ⁴Abianmi Efrain law orqokunapi Zemaraim Moqoman riruspa chaypi sayaykuspa qayakurqa:

—Jeroboanwan Israel nacionniyoq lliw runakuna uyariwaychik. ⁵¿Manachu yachar-qankichik Israelpa yupaychasqan Tayta Diosqa Davidmanwan mirayninkunaman Israelpi wiña-wiñaypaq gobierno qosqanta? ¿Manachu contratota rurarqa paykunalla gobierna-nankupa? ⁶Aswanqa Nabatpa churin Jeroboanmi Davidpa churin Salomonpa contranpi hoqarikururqa. Jeroboamqa karqa Rey Salomonpa serviñinmi. ⁷Jeroboanmanmi huñu-nakururqa mana allinpi puriq qella runakuna, paykunam Salomonpa churin Roboampa contranpi hoqarikururqaku, chaynataqa ruraraqaku Roboam mozollaraq kaspa iskayra-yasqanraykum chaynataq mana imayna defiendekuyta atisqanraykum. ⁸Kunanñataqmi Tayta Diospa gobiernonpa contranpi churakuyta munankichik chay gobiernoqa Davidpa mirayninkunapa kachkaptinpas. Chaytaqa rurachkankichik achkallaña kasqaykichik-raykum chaynataq diosnikichik kananpaq Jeroboampa qorimanta rurachisqan malta torokuna qamkunawan kasqanraykum. ⁹Qamkunaqa qarqorurqankichikmi Tayta Diospa churasqan Aaronpa miraynin sacerdotekunatapas chaynataq Leviy casta runakunatapas. Huklaw runakunapa rurasqanman hinataqmi sacerdotekunatapas churarurqankichik. Pipas malta torotawan qanchis carnerokunata apamuspa sacerdote kayta munaptinga taytacha-mamachakunapa sacerdotenña kananpaqmi churaq kankichik. ¹⁰Noqaykupa yupaychasqaykuqa Tayta Diosmi, paytaqa manam saqerqanikuchu. Tayta Diospa servi-ñin sacerdotekunapas kachkan Aaronpa mirayninkunam, yanapaqnikunapas kachkan Leviypa castankunam. ¹¹Paykunam sapa tempranon hinaspa sapa tarden Tayta Diospaq kañanku lliw kañanapaq kaq wañuchisqa animalkunatawan miski asnaq inciensokunata. Churankutaqmi qori-puro mesapi tantakunatapas, sapa tardentaqmi ratachiqku qoriman-

ta candelero pi mecherokunatapasp. Ñoqaykuqa rurani ku yupaychasqayku Tayta Diospaq ruraykunatam, qamkunam ichaqa Tayta Diostaqa qepanchakurunkichikña. ¹²Kaypim ñoqaykuwan kachkan Diosniykuqa jefeyku hina, kaypitaqmi kachkan cornetilla tocaq sacerdotekunapas qamkunapa contraykichikpi cornetillankuta tocanankupaq. Yaw Israelpa mirayninkuna, amayá peleaychikchu abueloykichikpa yupaychasqan Tayta Diospa contranpiqa, manam pay venceytaqa atiwaqchikchu —nispa.

¹³Jeroboanmi kamarachirqa wakin soldadonkunata chaynapi Juda casta soldadokunata qepanmanta atacamunankupaq, Jeroboampa wakin soldadonkunam Juda runakunapa qepanpiña kachkarqaku. ¹⁴Chaymi Juda runakuna qepanta qawariykuspa cuentata qokururqaku ñawpaqinmantawan qepanmanta soldadokuna atacamusqanta chaymi Tayta Diosta mañakurqaku, sacerdotekunañataqmi tocarqaku cornetillankuta. ¹⁵Chaymi Juda runakuna qapariptinku Jeroboamtawan Israel nacionniyoq llapallan runakunata Dios vencerurqa, chaynataqa rurarurqa Rey Abiampa hinaspa Juda runakunapa qayllanpim. ¹⁶Hinaptinmi Israel nacionniyoq soldadokuna ayqekurqaku Juda runakunapa qayllanmanta. Chaynatam Dios qoykurqa paykunaman. ¹⁷Rey Abianmi soldadonkunapiwan wañurachirqaku Israel nacionniyoq achka-achka runakunata, chaypi wichi runakunam karqa pichqa pachak waranqa akllasqa runakuna. ¹⁸Chaynapimá chay tiempopiqa humillasqa karqaku Israel nacionniyoq runakuna, Juda nacionniyoq runakunam ichaqa kallpanchasqa karqaku abuelonkupa yupaychasqan Tayta Diosman hapipakusqankurayku.

¹⁹Rey Abianmi qatirqa Jeroboamta hinaspa dueño chakururqa Betel llaqtata, Jesana llaqtata hinaspa Efrain llaqtata llaqtachantintakama. ²⁰Abiampa kawsasqan tiempokunapiqa manañam Jeroboamqa atinyioqñachu karqa. Tayta Dios onqoyta qoykuptinmi wañururqa. ²¹Abianmi aswan mas atinyioq rikurirurqa. Payqa casarakururqa chunka tawayoq warmikunawanmi, paykunapim karqa iskay chunka iskayniyoq qari churinkuna, karqataqmi chunka soqtayoq warmi churinkunapas. ²²Rey Abiampa wakin rurasqankunapiwan rimasqankunaqa Diosmanta willakuq Iddopa qellqasqan libropim kachkan.

Juda nacionpi Asapa gobiernasqanmanta

(1 R 15:8-12)

14 ¹Abuelonkuna hina Abiam wañuruptinmi “Davidpa Llaqtan” sutiyoq barriopi pamparurqaku, paypa rantinpim gobiernarqa churin Asa. Rey Asa gobiernaptinmi chay nacionqa karqa hawkalla chunka watapuni.

²Rey Asam allinta rurarqa yupaychasqan Tayta Diospa munasqanman hina. ³Tuñirachirqam huklaw nacionniyoq runakunapa taytachankupa altarninkunatapasp chaynataq moqokunapi kaq capillakunatapasp. Adorananku rumi pilarkunatapasp pakiparuspam qorururqataq Asera sutiyoq mamachakunatapasp. ⁴Juda nacionniyoq runakunatapasp kamachirqataqmi abuelonkupa yupaychasqan Tayta Diosta maskasp yachachikuyinkunatapasp hinaspa kamachisqankunatapasp kasukunankupaq. ⁵Tuñirachirqam Juda nacion llaqtakunapa moqonkunapi kaq capillakunatapasp chaynataq incienso kañana altarkunatapasp. Pay gobiernanankamaqa nacionmi hawkalla karqa.

⁶Rurachirqam Juda nacionpi murallasqa llaqtakunata nacion hawkalla kasqanrayku, paypa tiempopiqa manam ima guerrapas karqachu, Tayta Diosmi hawkayayta qorqa. ⁷Juda nacionniyoq runakunatam rurasqan:

—Kay llaqtakunata allichaspayá muyuriqninpipas rurasunchiktaq murallata, torrekunata hinaspa cerrojoyoq punkukunata. Kay nacionqa ñoqanchikpañam

yupaychasqanchik Tayta Diosta maskasqanchikrayku. Payta maskaptinchikmi qoykuwanchik kay nacionninchikpi hawkayayta —nispá.

Chay llaqtakunata allinta allichaspamá qespirachirqaku.

⁸Rey Asapam karqa Juda castamanta kimsa pachak waranqa soldadonkuna, paykunam karqaku hatun harkachikuna armayoqkama hinaspa lanzayoqkama, Benjamin castamantañataqmi karqa iskay pachak pusaq chunkan waranqa soldadonkuna, paykunaqa karqaku taksa harkachikuna armayoqkamam hinaspa flechayoqkamam, llapallankum valeroso soldadokuna karqaku. ⁹Paykunapa contranpim peleaq hamurqa Cus nacionniyoq Zera sutiyoy runa, payqa hamurqa waranqantin-waranqantin soldadoyoqmi chaynataq guerrapaq kimsa pachak carretayoqmi, paykunaqa chayaramurqaku Maresa sutiyoy llaqtamanmá. ¹⁰Paypa contranpi Rey Asa lloqsispanmi peleanapaq churakururqa Maresa llaqta law Sefata Qechwapi. ¹¹Rey Asam yupaychasqan Tayta Diosta mañakurqa kaynata:

—Dios Taytalláy, qamllam kanki kallpasapakunapa contranpi mana kallpayoqkunata yanapaykuqqa. Yupaychasqayku Dios Taytalláy, yanapaykullawaykuyá, qanmanmi hapipakamuykiku, qampa sutikipim hamuniku kay achka-achka soldadokunapa contranpi. Dios Taytalláy, qanmi Diosniykuqa kanki, amayá qamqa piwanpas vencechikuychu —nispá.

¹²Tayta Diosmi Cus nacionniyoq runakunata vencerurqa Asapa hinaspa Juda runakunapa qayllanpi chaymi Cus nacionniyoq runakunaqa ayqekurqaku. ¹³Rey Asañataqmi soldadonkunapiwan qatirqaku Gerar llaqtakama chaymi Cus nacionniyoq runakuna wañururqa mana hukllapas kawsanankama. Tayta Diospa qayllanpi hinaspa paypa soldadonkunapa qayllanpimá chinkarurqaku chaymi achka-achkasuta llaqa imankutapas apakurqaku. ¹⁴Chaymantañataqmi atacarurqaku Gerar llaqtapa muyuriqninpi llapallan llaqtakunata, Tayta Diospa rurasqanwanmi chaykunapi *yachaqkuna mancharikururqaku, Juda runakunam saquearurqaku llapallan llaqtakunata chaypi achkallaña llaqa imakuna kasqanrayku. ¹⁵Hatuskunapi animalniyoqkunatapas atacaspankum hapikururqaku achkallaña ovejakunatawan camellokunata hinaspam kutikurqaku Jerusalem llaqtaman.

Rey Asapa rurasqankunamanta

(1 R 15:13-15)

15 ¹Diospa Espiritun Obedpa churin Azariasman huntaykuptinmi ²pay rirqa Rey Asawan tupananaq, paymá nirqa:

—Rey Asapiwan Juda casta runakuna hinaspa Benjamin casta runakuna, qamkunaga llapallaykichikyá uyariwaychik: Tayta Diosmi yanapasunkichik payta qatiptikichikqa, maskaspaykichikqa tarinkichikmi, qepanchakuptikichikmi ichaqa paypas qepanchakurusunkichiktaq. ³Unay tiempom Israel castakunaqa mana cheqap Diosniyoq, mana sacerdoteyoq hinaspa Diosmanta mana yachachisqa karqaku. ⁴Paykunaqa sasachakuyininkupi kaspañam Israelpa yupaychasqan Tayta Diosman kutirikuspa maskarqaku hinaspam payta tarirqaku. ⁵Chay tiempokunapiqa manam pipaqqas karqachu hawkayay aswanqa chaqwallañam karqa llapallan nacionkunapi kaqkunapaq. ⁶Huk nacionmi purmachiq huk nacionta chaynataqmi huk llaqtapas purmachiq huk llaqtata, Diosmi chaqwarqa tukuy rikchaq sasachakuykunawan. ⁷Aswanqa kallpanchakuspayá ama hukmanyaychikchu, pagoykichiktaq chaskinkichikmi llamkasqaykichikmanta —nispá.

⁸Diosmanta willakuqpa nisqanta Asa uyariyuspanmi kallpanchakururqa hinaspam tuñirachirqa millakuyapaq taytachakunata otaq Juda lawpipas hinaspa Benjamin lawpipas taytachakunata. Tuñirachirqataqmi Efrain law orqokunapi taytachakunatapas chaynataq dueñochakusqan llaqtakunapi taytachakunatapas.

Allichachirqataqmi Tayta Diospa templon corredorpa ñawpaqninpi kaq altartapas. ⁹Huñururqam llapallan Juda castakunatawan Benjamin castakunata, huñururqataqmi Efraim castamanta, Manases castamanta hinaspa Simeon castamanta riq chaypi kaqkunatapas. Achkaqmi Israel nacionmanta pasakurqaku Rey Asaman, paymanqa pasakurqaku yupaychasqan Tayta Dios yanapasqanta qawaykuspankum.

¹⁰Paykunaqa huñunakururqaku Jerusalem llaqtapi chunka pichqayoq watanpa kimsa killanmanña Rey Asa gobiernachkaptinmi. ¹¹Chay punchawpim Tayta Diospaq wañuchipurqa guerrapi peleaspa qechumusqanku qanchis pachak bueyeskunatawan qanchis waranqa ovejakunata. ¹²Abuelonkupa yupaychasqan Tayta Diosta tukuy sonqonkuwan hinaspa tukuy vidankuwan maskanankupaqmi prometekurqaku. ¹³Prometekurqakutaqmi Israelpa yupaychasqan Tayta Dios mana maskaqtapaq hatuntapas-taksatapas, qaritapas-warmitapas wañuchinankupaq. ¹⁴Tayta Diosmanmi hatu-hatun qapariywan juramentarqaku, chaynataqa ruraraqaku cornetillakunatawan cornetakunata tocachkaptinkum. ¹⁵Juda nacionpi llapallan kaqkunañataqmi kusikurqaku jurasqankuwan, paykunaqa tukuy sonqonkumantam juraraqaku. Tukuy voluntadwan maskaspankum Tayta Diosta tarirqaku chaynapim pay qorqa hawkayayta tukuy hinastinpi.

¹⁶Rey Asaqa abuelan Maacatapasa reina kayninmantam horqorurqa Asera sutiyoyq mama-chata rurachisqanrayku, abuelanpa rurachisqan mamachata kuchuruspanmi ñuturachirqa hinaspa kañarurqa Cedron wayqopi. ¹⁷Ichaqa Israel casta runakunapa kasqan moqokunapi capillakunataqa manam chinkachirqachu, chaywanpas Asaqa allin sonqoyoqmi karqa wañukunankama. ¹⁸Taytanpa hinaspa kikinpa sapaqchasqan ofrendakunatapas Diospa templonmanmi churarqa, churarqamá qori-qollqetapas chaynataq serviciokunatapas. ¹⁹Rey Asapa kimsa chunka pichqayoq wata gobiernasqan tiempopiqa manam guerra karqachu.

Rey Ben-adadwan Rey Asapa contrato rurasqanmanta

(1 R 15:16-22)

16 ¹Kimsa chunka soqtayoq watamanña Rey Asa gobiernachkaptinmi Israel nacionpa reynin Baasa Juda nacionpa contranpi peleaq rirqa. Rama llaqtata aswan allinta allicharachispanmi mana pitapas kacharirqachu Juda nacionpi reypa kasqanman yaykunankuta hinaspa lloqsinantapas. ²Tayta Diospa temlonpi qori-qollqetawan reypa palacionpi tukuy imakunata Asa horqoramuspam apachirqa Aram nacionpi Rey Ben-adadman. Payqa *yacharqa Damasco llaqtapim. Paytam Rey Asa kaynata nichimurqa:

³—Qampa taytaykiwan ñoqapa taytay contrato rurasqankuta hinayá ñoqanchikpas contratota rurasunchik, qori-qollqe regalotam apachimuchkayki Israel nacionpa reynin Baasawan contrato rurasqaykita tukunaykipaq chaynapi ñoqamanta anchurikunanpaq —nispa.

⁴Rey Ben-adadmi Rey Asapa nisqanta kasukuspan tropankunapa kamachiq-ninkunata kacharqa Israel nacionpi llaqtakunata atacamunankupaq, paykunam vencerurqaku Ijon llaqtata, Dan llaqtata hinaspa Abel-maim llaqtata, vencerurqakutaqmi kawsaykuna waqaychana Neftaliy lawpi kaq llaqtakunatapas. ⁵Rey Baasa chayta yacharuspanmi Rama llaqta allichachisqanta sayarachispa manaña llamkachirqachu. ⁶Juda nacionniyoq llapallan runakunata Rey Asa kamachispanmi Rama llaqtamanta apachirqa Rey Basapa rurachisqan rumikunatawan qerukunata, chaykunawanmi aswanraq allicharachirqa Geba llaqtatawan Mizpa llaqtata.

⁷Chay tiempopim Diosmanta willakuq Hanani Juda nacionpi Rey Asaman hamuspa nirqa:

—Aram nacionpa reyninman hapipakuspaykim yupaychasqayki Tayta Diosmanqa mana hapipakurqankichu, chayraykum paypa soldadonkunaqa qanmanta lluptirun. ⁸Cus nacionniyoq runakunapiwan Libia nacionniyoq runakunaqa ¿manachu karqa achka-achkallaña soldadokuna, carretakuna hinaspa silladakuna? chaywanpas Tayta Diosman hapipakusqaykiraykum makikiman churaykurqa. ⁹Tayta Diosqa qawamuchkanmi llapallan kay pachapi pasaqkunata chaynapi paypa qayllanpi allin sonqoyoqkunaman atiyininta qawachinanpaq. Loco hinam Aram nacionniyoq reymanqa hapipakurqanki, kunanmantaqa guerrallañam kanqa qampa contraykipi —nispa.

¹⁰Diosmanta willakuqpa contranpi Rey Asa piñakuruspanmi carcelarachirqa, payqa piñakururqa chay willakuqpa nisqankunawanmi. Chay tiempokunapim Asa llumpa-llumpayta ñakarichirqa wakin runakunata.

Rey Asapa wañukusqanmanta

(1 R 15:23-24)

¹¹Qallariyinmanta tukuyninkama Rey Asapa rurasqankunaqa Juda nacionpi hinaspa Israel nacionpi reykunapa vidanmanta willakuq libropim qellqasqa kachkan. ¹²Kimsa chunka isqonniyoq watamanña gobiernachkaspanmi Rey Asa onqorurqa chakinwan llumpa-llumpayta ichaqa Tayta Diosta mana mañakuspanmi hampiqlunallawan hampichikurqa. ¹³Payqa tawa chunka hukniyoq watamanña gobiernachkaspanmi abuelonkuna hina wañukurqa. ¹⁴Chaymi pamparurqaku “Davidpa Llaqtan” sutiyoq barriopi kaq kikinpa rurachikusqan sepulturapi. Chayman chutaykuspankum hinarqaku especeriakunatawan miskillaña asnarichkaq huk rikchaq perfumekunata, chaykunatam ruraraqqa allin perfume ruray yachaqkuna. Paypaqmi ratachirqaku hatun lenguachkaq ninata.

Juda nacionpi Rey Josafat gobiernasqanmanta

17 ¹Rey Asapa rantinpiñataqmi churin Josafat gobiernarqa, paymi Israel nacionpa contranpi allinneqta kallpanchakururqa. ²Churarqam soldadokunata Juda nacionpi kaq murallasqa llaqtakunapi, churarqataqmi taytan Asapa dueño chakusqan Efrain law llaqtakunapipas.

³Tayta Diosmi yanaparqa Josafat sutiyoq reyta, paytaqa yanaparqa gobiernonta qallarispas abuelon David hina kawsasqanraykum, payqa manam maskarqachu Baal sutiyoq taytachakunapa yanapakuyinintaqa. ⁴Rey Josafatqa taytanpa Diosninpa yanapakuyininta maskaspanraqmi kasukurqa paypa kamachisqankunata, payqa manataqmi kawsarqa Israel nacionpi rurasqanman hinachu. ⁵Chayraykum paytaqa Tayta Dios takyachirqa gobiernonpi, Juda nacionniyoq llapallan runakunam qorqaku regalokunata chaymi ancha-anchallataña apuyaruspa sinchi reqsisqa karqa. ⁶Payqa tukuy sonqowanmi Tayta Diospa munasqanman hina kawsarqa. Payqa chinkarachirqataqmi Juda law moqokunapi capillakunatapas chaynataq Asera sutiyoq mamachakunatapas.

⁷Kimsa watamanña gobiernachkaspanmi kacharqa churasqan jefekunata Juda llaqtakunapi yachachinankupaq, chay jefekunam: Benhail, Abdias, Zacarias hinaspa Micaías. ⁸Chay jefekunawantaqmi rirqa Levy casta Semaiaspas, Netaniaspas, Zebadiaspas, Asaelpas, Semiramotpas, Jonatanpas, Adoniaspas, Tobiaspas hinaspa Tobadoniaspas. Paykunawantaqmi rirqa sacerdote Elisamapas chaynataq Joramapas. ⁹Paykunam Juda nacionpi yachachirqaku Tayta Diospa yachachikuynin libromanta. Purirqakumá Juda nacionpi llapallan llaqtakunapi runakunata yachachistin.

¹⁰Juda nacionpa muyuriqnin nacionpi kaq reykunam Tayta Diosta manchakus-qankurayku mana peleayta munarqakuchu Rey Josafatpa contranpi. ¹¹Filistea runakunapas Rey Josafatmanmi apamuqku regalokunatawan impuesto qollqeta, Arabia law runakunapas apamurqakum qanchis waranqa qanchis pachaknin carnerokunatawan qanchis waranqa qanchis pachaknin chivatokunata.

¹²Rey Josafatmi aswan-aswanta munaychakurqa hinas pam rurachirqa Juda nacionpi murallasqa llaqtakunatawan mikuy waqaychana llaqtakunata. ¹³Achka-achkam karqa imankunapas Juda nacion llaqtakunapi, Jerusalem llaqtapipas kapurqataqmi guerra-pi peleaq valeroso soldadokuna. ¹⁴Chay soldadokunam familiankuman hina kayna karqa Juda ayllumanta tropakuna kamachiqmi karqa Adnas, paywanmi karqaku kimsa pachak waranqa soldadokuna. ¹⁵Adnaspá qatinqinñataqmi karqa Johanan, paywanmi karqa iskay pachak pusaq chunkan waranqa soldadokuna. Johananpa qatinqinñataqmi ¹⁶karqa Zicripa churin Amasias, paymi kikinmanta yaykurqa Tayta Diosta servinanpaq. Paywantaqmi karqa iskay pachak waranqa valeroso soldadokunapas.

¹⁷Benjamin ayllumantañataqmi karqa Eliada sutiyoq valeroso soldado, paywanmi karqa iskay pachak waranqa soldadokuna, paykunaqa karqa flechawan hinaspa taksa harkachikunawan peleay yachaqkunam. ¹⁸Eliadapa qatinqinñataqmi karqa Jozabad, paywanmi karqa guerrapaq armasqa pachak pusaq chunkan waranqa runakuna.

¹⁹Paykunamá karqa reypa serviqninkuna, ichaqa manam yupasqachu karqa Juda nacionpa muyuriqnin murallasqa llaqtakunapi kaqkunapaq.

Rey Acab vencesqa kananmanta Micaiaspa willasqanmanta

(1 R 22:1-40)

18 ¹Rey Josafat ancha-anchata apuyaruspanmi anchallaña reqsisqa karurqa. Josafatpa churinmi casarakururqa Acabpa warmi churinwan.

²Iskay kimsa wata pasaruqinmi Rey Josafat rirqa Samaria llaqtata Rey Acab watukuq, Rey Josafatpaqwan riqmasinkunapaqmi Rey Acab nakachirqa achka ovejakunatawan buyeskunata hinas pam rimapayarqa Galaad lawpi Ramot llaqtata atacanankupaq. ³Israel nacionpa reynin Acabmá Juda nacionpa reynin Josafatta tapurqa:

—¿Munawaqchum ñoqawan kuska rispa Galaad lawpi kaq Ramot llaqta atacamuyta? —nispa.

Chaymi Rey Josafatñataq nirqa:

—Qanwan ñoqaqa hukllam kanchik, hukllataqmi kanku soldadoykunapas soldadoykikunawan guerraman rinanchikpaq. ⁴Ichaqa ama hina kaspayá puntata tapuy Tayta Diospa imam ninanta —nispa.

⁵Chaymi Israel nacionpa reynin huñurachirqa Diosmanta willakuq tawa pachak runakunata hinas pam tapurqa:

—Galaad lawpi kaq Ramot llaqtapa contranpi peleaq ¿risaqkuchu icha manachu? —nispa.

Hinaptinmi paykunañataq llullakuspa nirqaku:

—Riypuniyá, Diosmi makikiman churamunqa —nispa.

⁶Rey Josafatqa nirqataqmi:

—¿Kanmanraqchu Tayta Diosmanta huk kaqnin willakuq chaynapi payta tapu-nanchikpaq? —nispa.

⁷Chaymi Josafat sutiyoq reyta Israel nacionpa reynin nirqa:

—Arí, tapunanchikpaqqa kachkanraqmi Tayta Diosmanta willakuq, payqa Imlapa churin Micaiasmi, ichaqa cheqninim paytaqa, manam haykapipas allintaqa willawanchu aswanqa mana allinllatam —nispa.

Chaymi Rey Josafatñataq nirqa:

—Ama chaynataqa rimaychu —nispa.

⁸Chaymi Israel nacionpa reynin qayarachimurqa huk serviqninta hinaspa nirqa:

—Imlapa churin Micaiasta chaylla pusamuway —nispa.

⁹Israel nacionpa reyninwanmi Juda nacionpa reynin Josafat sapakama sillan-kupi tiyachkarqaku, paykunaqa reypa pachanwan churakuruspankum Samaria llaqtaman yaykuna erapi tiyachkarqaku, Diosmanta llapallan llulla willakuq-kunañataqmi paykunapa qayllanpi willakuchkarqaku. ¹⁰Quenaanapa churin Sedequiasmi rurarurqa fierromanta waqrakunata hinaspa nirqa:

—Kaynatam Tayta Dios nin: “Kay waqrakunawan waqrachkaq hinam Aram naciñniyoq runakunata atacarunki chinkarachinaykikama” nispa.

¹¹Diosmanta llapallan llulla willakuqkunapas chaynallatam willakurqaku:

—Galaad lawpi kaq Ramot llaqtataqa atacamuyá. Tayta Diospuni makikiman churaykamuptinmi paykunataqa ganarunki —nispa.

¹²Micaiasta qayamunanpaq kachasqa runam payta nirqa:

—Diosmanta willakuqkunam llapallanku hina chayna allinllata reyman nirunku. Qampas paykuna hinayá niy allinta —nispa.

¹³Chaymi Micaias nirqa:

—Kawsaq Tayta Diosraykum jurani, ñoqaqa Diosniypa imam niwasqallantam rimasaq —nispa.

¹⁴Reypa kasqañman hamuruptinmá rey nirqa:

—Micaias ¿Galaad lawpi kaq Ramot llaqtataqa atacamusaqkuchu icha manachu? —nispa.

Chaymi pay nirqa:

—Riypuniyá, Diosmi makikiman churamunqa —nispa.

¹⁵Chaymi reyñataq nirqa:

—¿Hayka kutitañataq nisqayki Tayta Diospa sutinpi cheqaplata juraspa niwanaykipaq? —nispa.

¹⁶Chaymi Micaias nirqa:

Ñoqam Israel nacionpi llapallan runakunata rikurqani.

Orqokunapi chequesqa mana michiqniyoq ovejakunata hinam rikurqani

chaymi Tayta Dios nirqa:

“Kaykunaqa mana dueñoyaq ovejakuna hinam kachkanku” nispa.

“Sapakamayá wasinkuman hawkalla kutikuchunku” nispa.

¹⁷Chaymi Josafat sutiyoq reyta Israel nacionpa reynin nirqa:

—¿Manachu nirqayki: “Manam imatapas ñoqapa allinniypaqqa willakunchu aswanqa mana allinllatam” nispay?

¹⁸Chaymi Tayta Diospa nisqanta Micaias nirqa:

—Ñoqam Tayta Diosta qawarqani tiyananpi tiyachkaqta, qawarqanitaqmi hanaq pachapi llapallan serviqninkunapas *alleqninpi hinaspa *ichoqninpi sayachkaqta. ¹⁹Tayta Diosmi nirqa: “¿Pitaq Acabta engañarunman Galaad lawpi kaq Ramot llaqtata atacamunanpaq chaynapi chaypi wañuchisqa kananpaq?” nispa. Chaymi huknin serviqnin nirqa hukta,

hukninpas huktataq. ²⁰Ichaqa huk espiritum Tayta Diospa qayllanpi rikuriykuspa nirqa: “Ñoqam engañamusaq” nispa. Hinaptinmi Tayta Dios nirqa: “¿Imaynatataq ruramunki?” nispa. ²¹Chaymi espirituñataq nirqa: “Llapallan willakuqkunawanmi reyman llullata willachimusaq” nispa. Chaymi Tayta Diosñataq nirqa: “Engañamuspayá chaynata ruramuy” nispa. ²²Chaynaqa kunanmá serviqniki llapallan willakuqkunapa siminman Tayta Dios churarun llulla espirituta, Tayta Diosmi rimarun chinkarachisunaykipaq —nispa.

²³Micaiasman Quenaanapa churin Sedequias asuykuspanmi uyanpi takarurqa hinaspam nirqa:

—¿Maynintataq Tayta Diospa spiritunqa ñoqamanta rirqa qamtaraq rimapaya-sunaykipaq? —nispa.

²⁴Chaymi Micaias nirqa:

—Chaytaqa yachanki cuarton-cuarton pakaykachakusqayki punchawmi —nispa.

²⁵Chaymi Israel nacionpa reynin nirqa:

—Micaiasta hapiruspayá pusay llaqtapi gobernador Amonmanwan churuy Joasman. ²⁶Ñoqa reypa kayna nisqaytam nimunkichik: “Kay runata carcelpi wichqaspayá mikunanpaqpas qoychik tantatawan yakullata, chaynam kanqa vencespa kutimunaykama” nispa.

²⁷Chaymi Micaiasñataq nirqa:

Sichu vencespa kutimunki hinaptinqa
manam Tayta Diosmanta willakuqchu kani.
Chaynaqa runakuna,
uyariychikyá llapallaykichik.

²⁸Israel nacionpa reyninwan Juda nacionpa reynin Josafatmi rirqa Galaad lawpi kaq Ramot llaqtaman. ²⁹Josafat sutiyoq reytam Israel nacionpa reynin nirqa:

—Ñoqam huk pachawan pantarachikuspay peleaq yaykusaq, qamñataqmi hina rey pachallaykiwan churakunki —nispa.

Israel nacionpa reyninqa huk pachawan pantarachikuptinmi iskayninku peleaq yaykurqaku. ³⁰Aram nacionpa reyninmi ichaqa carretankunapi kaq capitankunata kamachirqa:

—Amam piwanpas peleankichikchu aswanqa Israel nacionpa reynillanwanmi —nispa.

³¹Chaymi carretakunapi kaq soldadokunapa capitanninkuna Josafat sutiyoq reyta rikuruspanku piensarqaku:

—Paymi Israel nacionpa reyninqa —nispa.

Payllawan peleanakupaq pasaykuptinkum Rey Josafatñataq yanapachikunanpaq qayakurqa chaymi Tayta Dios yanapaykuspa paypa kasqanmanta asurirachirqa enemigonkunata. ³²Carretakunapi kaq soldadokunapa capitanninkunamá mana Israelpa reynin kasqanta qawaykuspanku anchurikururqaku. ³³Aram nacionniyoq huk kaqnin soldado llutanpi flecharuptinmi Israel nacionpa reyninta qasqonpi hapirurqa harkachikunanpa tupanakuqninpi chaymi reyñataq carretan manejaqta nirqa:

—Muyurichiy carretata hinaspa horqoway kaymanta, llumpay heridasqam kachkani —nispa.

³⁴Ichaqa chay punchawpi guerra llumpay kasqanraykum Israel nacionpa reyninqa hina carretallanpi sayarqa Aram tropakunapa chimpanpi, payqa inti se-qaykuytañam wañururqa.

Rey Josafat qaqchasqa kasqanmanta

19 ¹Juda nacionpa reynin Josafat hawkalla Jerusalem llaqtapi palacionman kutimuptinmi ²tariqaqnin hamurqa Hananipa churin Jehu. Paymi karqa Diosmanta willakuq chaymi Josafat sutiyoq reyta nirqa:

—¿Imanasqataq mana allin runakunata yanapanki hinaspa Tayta Dios cheqniqkunata kuyanki? chayraykum Tayta Dios qampa contraykipi piñakurun. ³Ichaqa qanmi ruraraqanki allinkunata, Asera sutiyoq mamachakunata kañarachispam kay nacionmanta qechururqanki hinaspam tukuy sonqoykiwan Tayta Diospa yanapaykuninta maskarqanki —nispa.

Juezkunata Rey Josafat churasqanmanta

⁴Rey Josafatmi Jerusalem llaqtapi *yachachkasapas watukurqa runankunata, payqa abuelonkunapa yupaychasqan Tayta Diosman kutirichinanpaqmi rirqa Beerseba llaqtakamaraq hinaspa Efrain law orqokunakamaraq. ⁵Churarqam juezkunata Juda nacion llapallan murallasqa llaqtakunapi. ⁶Chay juezkunatam nirqa:

—Piensaychik rurasqaykichikpi, qamkunaqa imatapas arreglankichik manam runakunapaqchu aswanqa Tayta Diospaqmi, paymi qamkunawan kachkan arreglota ruraptikichik. ⁷Qamkunaqa Tayta Diosta manchakuspaya piensaychik imam rurasqaykichikpi, yupaychasqanchik Tayta Diosqa manam munanchu mana allin ruraq kanaykichikta, pimanpas sayapakunaykichikta nitaq yanqamanta regalokuna chaskinaykichiktapas —nispa.

⁸Rey Josafatqa Jerusalem llaqtapipas churarqataqmi Leviiy castakunata, sacerdotekunata hinaspa Israel casta familiakunapa jefenkunata, paykunataqa churarqa Tayta Diospa reglamentonkunapi hinaspa quejakunapi juezkuna hina arreglanankupaqmi. Paykunaqa Jerusalem llaqtapim *yacharqaku. ⁹Chaymi paykunata rey kamachirqa:

—Tayta Diosta respetaspam cheqapllata rurankichik sumaq sonqollawan. ¹⁰Llaqtakunapi *yachaq aylluykichikkunam hamusunkichik ima quejankutapas allichanaykichikpaq chaynapi pipas wañusqa rikuriruiq runaqa wañuchisqa kasqanta otaq mana wañuchisqa kasqanta yachanaykichikpaq hinaspa yachachikuykunaman hina ruranaykichikpaq. Chay yachachikuykunapim kachkan kamachikuykuna, decretokuna hinaspa reglamentokuna. Paykunatayá yachachiychik Tayta Diospa contranpi ama huchallikunankupaq, chaynapitaq Tayta Diospas qamkunapa hinaspa aylluykichikpa contranpi ama piñakunapaq, chaynata ruraspaykichikqa mana culpayoqmi kankichik. ¹¹Sacerdotekunapa jefen Amariasmi kamachisunkichik Tayta Diospa leyninmanta kaqkunapi, Israelpa churin Zebadiasñataqmi kamachisunkichik reypa leyninmanta kaqkunapi, Zebadiasqariki Juda ayllu runakunapa kamachiqninmi, Leviiy casta runakunañataqmi kanqa yanapaqnikichik. ¡Kallpanchakuspaya ruraychik! ¡Tayta Diosyá yanapachun allin ruraqkunataqa! —nispa.

Moab naciontawan Amon nacionta Josafat vencesqanmanta

20 ¹Chaykuna pasaruptinmi Moabpa hinaspa Amonpa mirayninkuna hamururqa—ku Rey Josafatpa contranpi peleaq, paykunawantaqmi hamurqa wakin Meun runakunapas. ²Chaymi wakin runakuna Rey Josafatman hamuspanku willarqaku:

—Qochapa waklaw chimpan Edom nacion lawmantam hamuchkanku achkachka tropakuna, paykunaqa Engadi lawpiñam otaq Hazon-tamarpiñam kachkanku —nispa.

³Chaymi Josafat mancharikuspan Tayta Diosta mañakurqa yanapananpaq, Juda nacionpi llapallan runakunamanmi willachirqa ayunanankupaq. ⁴Hinaptinmi Juda nacionpi kaqkuna huñunakururqaku Tayta Diospa yanapakuyninta mañakuspanku, hamurqaku-taqmi Juda nacionpi llapallan llaqtakunapi kaqkunapas. ⁵Juda nacionmanta chaynataq Jerusalem llaqtamanta kaqkunam huñunasqa kachkarqaku Tayta Diospa templonpa mosopationpa chimpanpi, paykunapa chawpinpi Josafat sayariykuspanmi ⁶nirqa:

—Abueloykupa yupaychasqan Dios Taytalláy, qamqa kanki hanaq pachapi kaq Diosmi, qamqa munaychakunkim llapallan nacionpa gobiernonkunapi. Qamqa kanki kallpasapa atinyiqmi, manam pipas contraykipiqa churakunmanchu. ⁷Dios Taytayku, qanmi wischururqanki kay allpapi *yachaqa runakunata Israel casta runaykikunapa qayllanmanta, kay allpatam wiña-wiñaypaq qorqanki amistadniki Abrahampa miraynin runaykikunaman. ⁸Kay allpapi yachaspankum ruraraqaku temploykita hinaspam nisurqanki: ⁹“Sichu hamunqa ñoqaykuman castigo hina guerrapas, peste onqoypas otaq yarqaypas hinaptinqa kay templopa ñawpaqninpi qayllaykimanmi hamusaqku, qamqariki kay templopim kachkanki, llakikuyniykupipas qamtam mañakamusqaykiku hinaptinmi uyariykuspa salvaykuwan-kiku” nispa. ¹⁰Ichaqa kayqayá kaypiña kachkanku Amonpa mirayninkunapas, Moabpa mirayninkunapas chaynataq Seir Orqopi yachaqkunapas. Paykunapa allpanku ukunta pasamunantam mana munarqankichu Israel castakuna Egipto nacionmanta hamuptinku chaynapim paykunaqa asurikuspanku mana wañuchirqakuchu. ¹¹Chaywanpas paykunaqa qarqowaykutaraqmi munachkanku kay allpa qowasqaykikumanta. ¹²iDiosnillayku! ¿manachus paykunataqa castiganki? Manam ñoqaykupaqa kanchu kallpayku kay achka-achkallaña atacaqniyku runakunamanta defiendekunaykupaq, manataqmi ima ruraytapas atinikuchu chaymi qamllaman hapipakamuniku yanapaykuwanaykikupaq —nispa.

¹³Juda nacionniyoq llapallan runakunam sayarqaku Tayta Diospa qayllanpi warmintinkama hinaspa hatunpas-taksapas churinkunapiwan. ¹⁴Chaypitaqmi kachkarqa Zacariaspa churin Jahaziel sutiyoq runapas, Zacariasqa karqa Benaiapa churinmi otaq Jeielpa willkanmi, Jeielñataqmi karqa Leviy casta Asafpa mirayninmanta kaq Mataniaspa churin. Huñunasqa kachkaptinkum Tayta Diospa Espiritun huntaykurqa Jahazielman ¹⁵chaymi pay nirqa:

—Juda nacionpi hinaspa Jerusalem llaqtapi llapallan *yachaqkuna uyariychik, qampas uyariyá Rey Josafat. Tayta Diosmi nisunkichik kaynata: “Amayá manchakuychikchu nitaq hukmayaychikchu kay achka-achkallaña tropakunapa qayllanpiqa, manam qamkunapachu kay guerraqa aswanqa kikin Diospam. ¹⁶Paqarinýa atacaychik paykunata, paykunam hamuchkanku Sis sutiyoq qasanta, paykunataqa tarirunkichik wayqopa tukuynin Jeruel sutiyoq chunniqpa chimpanpim. ¹⁷Manam qamkunachu peleankichik chay guerrapiqa, chaynaqa allinta sayaspayá takyaychik, qawankichikmi Tayta Diospa imaynam librasusqaykichikta. Juda nacionpi hinaspa Jerusalem llaqtapi kaqkuna, amayá manchakuychikchu nitaq hukmanyaychikchu. Paqarinmi lloqsinkichik paykunapa contranpi hinaptinmi Tayta Dios yanapasunkichik” nispa.

¹⁸Rey Josafat qonqoranpa pampaman kumuykuptinmi Juda nacionpi chaynataq Jerusalem llaqtapi *yachaqkunapas adoranankupaq qonqorakuykurqaku Tayta Diospa qayllanpi. ¹⁹Coatpa miraynin hinaspa Coreypa mirayninkunamanta Leviy casta runakunapas hatun vozpim alabarqaku Israelpa yupaychasqan Tayta Diosta.

²⁰Paqarinnintin hatarispankuñataqmi lloqsirqaku Tecoa sutiyoq chunniqman chaymi paykuna lloqsichkaptinku Rey Josafat sayarispan nirqa:

—Juda nacionpi hinaspa Jerusalem llaqtapi kaqkuna, uyariyuwaychik: Yupaychash-ganchik Tayta Diosman hapipakuptikichikqa yanapasunkichikmi, hapipakuychiktaqyá Diosmanta willakuqkunamanpas hinaptinga allinmi kasunkichik —nisa.

²¹Runakunawan rimaruspanmi takiqkunata churarqa Dios adorana pachakunawan pachakuykuspa takillawanña Tayta Diosta alabanankupaq. Guerraman lloqsiqkunapa qayllanpi chaynata ruraspankum takirqaku:

Wiñaypaq kuyapayakuq kasqanraykuyá
Tayta Diosman graciasta qoychik.

²²Takispa alabayta qallariptinkum Tayta Dios chaqwarachirqa Amonpa hinaspa Moabpa mirayninkunata chaynataq Seir Orqomanta kaqkunatapas. Paykunamá hamurqaku Juda nacionpa contranpi ichaqa vencesqam karurqaku. ²³Amonpa hinaspa Moabpa mirayninkunam atarqaku Seir Orqopi *yachaqkunata hinaspa mliwta wañurachirqaku, Seir Orqopi kaqkunata wañuchiya tukuruspankuñataqmi kikinkupura wañuchinakuspa tukunakururqaku. ²⁴Juda nacionpi kaqkuna chunniq qawarina sitioman rspankum chaymanta rikururqaku achka-achkallaña tropakuna pampapi wañusqata, manam mayqallanpas lluptisqachu. ²⁵Hinapinmi Josafatñataq runankunapiwan rirqaku wañusqakunapa imankunatapas apamuq, tariramurqakum achka-achka animalkunata, armakunata, pachakunata hinaspa valorniyoc kaqkunatapas. Chaykunata hapikuruspankum manaña apaytapas atir-qakuchu, kimsa punchawmi huñurqaku chaykunata achkallaña kasqanrayku.

²⁶Tawa punchawninmanmi huñunakururqaku Beraca sutiyoq qechwapi, chaypim alabarqaku Tayta Diosta, chayraykum chay sitiota suticharqaku Beraca Qechwan kay libro qellqasqa kasqan tiempokama. ²⁷Juda nacionniyoq hinaspa Jerusalem llaqtayoq llapallan runakunam Josafat jefeyoc kutimurqaku kusişqallaña Jerusalem llaqtaman, chayna kusişqaqa kutirqaku enemigonkunamanta Tayta Dios libraykusqanraykum. ²⁸Jerusalem llaqtaman chayaramuspankum hatun arpakunata, taksa arpakunata hinaspa cornetillakunata tocastin Tayta Diospa templanman yaykurqaku.

²⁹Israel nacionpa enemigonkunapa contranpi Tayta Dios peleasqanta uyariruspankum chay nacionkunapi llapallan gobiernaqkuna Diosta manchakururqaku.

³⁰Chaynapim Rey Josafatpa gobiernonqa hawkalla karqa, chaynaqa karqa paypa Diosnin muyuriqnin nacionkunawan hawkataña kawsachisqanraykum.

Rey Josafatpa gobiernon tukusqanmanta

(1 R 22:41-50)

³¹Chaynatamá Rey Josafatqa gobiernarqa Juda nacionpi. Payqa kimsa chunka pichqayoq watanpim gobiernayta qallarirqa, Jerusalem llaqtapim iskay chunka pichqayoq wata gobiernarqa, paypa mamanmi karqa Silhi sutiyoq runapa churin Azuba.

³²Rey Josafatqa taytan Asapa tukuy allinkuna rurasqanman hinam kawsarqa, mana imallapipas pantaykuspanmi Tayta Diospa munasqanman hina rurarqa.

³³Chaywanpas moqokunapi capillakunataqa manam chinkachirqachu, runakunaga abuelonkupa Diosninpiqa manaraqmi tukuy sonqonkuwanchu iñirqaku.

³⁴Qallariyninmanta tukuyninkama Josafatpa wakin rurasqankunaga Hananipa churin Jehupa qellqasqan libropim kachkan, chaykunaqa kachkan Israel nacionpi reykunamanta willakuq libropim.

³⁵Chaykuna pasaruptinñataqmi Juda nacionpa reynin Josafatqa Israel nacionpa reynin Ocoziasman hukllawakururqa, Ocoziasqa mana allinkunalla ruraqmi karqa. ³⁶Paymanqa hukllawakururqa negociota ruranankupaq buquekunata rurachinankupaqmi, chay buquekunataqa rurachirqaku Ezion-geber llaqta lawpim. ³⁷Hinaptinmi Maresa llaqtayoq Dodavapa churin Eliezer Rey Josafatpa contranpi Diosmanta willarqa: —Rey Ocoziasman hukllawakusqaykiraykum Tayta Dios chinkarachinqa rurasqayki buquekunata —nispa.
Buquekuna pakipakuruptinmá negociomanqa manaña rirqakuchu.

Juda Nacionpi Rey Joram gobiernasqanmanta

(2 R 8:16-24)

21 ¹Abuelonkuna hina Rey Josafat wañuruptinmi pamparurqaku abuelonkuna-pa pampakusqan “Davidpa Llaqtan” sutiyoq barriopi, paypa rantinpiñataqmi gobiernarqa churin Joramña. ²Jorampa wawqenkunam karqa Azarias, Jehiel, Zacarias, Azariahu, Micael hinaspa Sefatias. Paykunamá karqa Juda nacionpa reynin Josafatpa churinkuna. ³Josafatmi churinkunaman regalarqa qori-qollqetawan alhajakunata, regalarqataqmi Juda nacionpi murallasqa llaqtakunatapas. Paypa rantinpi gobiernananpaqmi ichaqa churarqa churin Joramta, paytaqa churarqa piwi churin kasqanraykum. ⁴Taytanpa rantinpi gobiernananpaq Rey Joram yaykuruspanmi kallpanchakururqa hinaspan llapallan wawqenkunata wañurachirqa espadawan, wañurachirqataqmi Israel wakin jefekunatapas. ⁵Chay Rey Joram gobiernayta qallaykuspantaq karqa kimsa chunka iskayniyoq watayoqmi, Jerusalem llaqtapim gobiernarqa pusaq wata. ⁶Ichaqa Israel nacion reykunapa kawsasqanta hinam kawsarqa, kawsarqaqa Acabpa castankunapa kawsasqanta hinam. Acabpa churintaqmi warmipas karqa, chayraykum Tayta Diospa qayllanpipas mana allinkunata rurarqa. ⁷Chaywanpas Davidwan contratota rurasqanraykum Tayta Diosqa mana munarqachu Davidpa castankuna chinkarachiyta. Chaynataqa rurarqa wiñaypaq rataq achkiyta hina Davidmanmir mirayninkunaman qonanpaq prometesqanraykum. ⁸Rey Jorampa tiempopitaqmi Edom nacionpas Juda nacionpa munaychakusqan kachkaspan contranpi hoqarikururqa hinaspan reytapas churakururqaku. ⁹Chayraykum Rey Joramqa pasarqa soldadokunapa jefenkunawan hinaspa llapallan carretankunawan. Paywan carretankunapi kaq capitankuna tuta hatariruspankum atacarqaku muyuykuqnin Edom runakunata. ¹⁰Chaywanpas Edom nacionqa librakururqam Juda nacionpa munaychakuyninmanta kay libro qellqasqa kasqan punchawkama. Hina chay tiempopitaqmi Libna llaqtapas Juda nacionpa munaychakuy-ninmanta librakururqa, chaynaqa karqa abuelonkunapa yupaychasqan Tayta Diosta Rey Joram qepanchakurusqanraykum. ¹¹Rey Joramqa rurachirqataqmi Juda nacion moqokunapi capillakunatapas, chaykunawanmi Jerusalem llaqtapi kaqkunata huchapakuq warmita hina huchallirachirqa, Juda nacionpi kaqkunatapas pantarachirqam. ¹²Chayna kachkaptinmi chayaramurqa Diosmanta willakuq Eliaspa kayna niq cartan:

Abueloyki Davidpa yupaychasqan Tayta Diosmi nin kaynata: “Qamqa manam kawsarqanki taytayki Josafatpa kawsasqanman hinachu ¹³aswanqa Israel nacionpi kaq reykunapa mana allin kawsasqanman hinam. Acabpa castankuna mana allin rurasqankuta hinam Juda nacionpi kaqkunatawan Jerusalem llaqtapi kaqkunata huchallirachirqanki. Wañurachirqankitaqmi qanmanta aswan allin kaq wawqekikunatapas. ¹⁴Chayraykum hatun llakita Tayta Dios kachaykamunqa

runaykikunaman, churikikunaman, warmikikunaman hinaspa tukuy kapuqnikikunaman. ¹⁵Qanmanñataqmi kachaykamunqa achka onqoykunata, wiksa nanaywanmi onqorunki chunchulnikipas lloqsinankama” nispa.

¹⁶Tayta Diosmi hatarirachirqa Filestea runakunata Rey Jorampa contranpi, hatarichirqataqmi Cus lawpa hichpanpi *yachaq Arabia runakunatapas. ¹⁷Paykunam hamurqaku Juda nacionwan peleaq hinaspam yaykuruspanku apakurqaku reypa palacionpi tukuy ima kaqkunata, churinkunata chaynataq warminkunatapas hinaptinmi puchururqaqa Rey Jorampa sullka churin Joacazllaña. ¹⁸Tayta Diosqa kachaykamurqataqmi mana hampiy atina wiksa nanaytapas. ¹⁹Iskay wata pasaruptinmi chay onqoyinwan chunchulnin lloqsi ramurqa hinaptinmi wañururqa llumpa-llumpayta ñakarispam. Runankunaqa wañuruptinpas manamya ninallatapas rataykachipurqakuchu abuelonkunapaq hinaqa. ²⁰Rey Joramqa kimsa chunka iskayniyoq watanpim gobiernayta qallaykurqa, Jerusalem llaqtapim pusaq wata gobiernarqa, payqa wañururqa mana pipapas llakipayasqanmi hinaptinmi pamparurqaku “Davidpa Llaqtan” sutiyoyq barriopi, paytaqa pamparurqaku manam reykunapa pampakunanpichu.

Rey Ocozias Juda nacionpi gobiernasqanmanta

(2 R 8:25-29)

22 ¹Jerusalem llaqtapi *yachaqkunam Jorampa rantinpi gobiernanapaq chururqaku sullka churin Ocoziasta. Jorampa mayor churinkunatam ñawpaqtaraq Arabia runakunawan kuska hamuq salteaqquna wañurachirqaku campamentoman yaykuruspa. Chaynapim Juda nacionpiqa gobiernarqa Rey Jorampa churin Ocoziasña. ²Chay Rey Ocozias gobiernayta qallaykuspanqa karqa iskay chunka iskayniyoq watayoqmi, Jerusalem llaqtapiqa gobiernarqa huk watallam. Mamanpa sutinmi karqa Atalia, chay Ataliaqa karqa Rey Omripa willkanmi. ³Rey Ocoziaspas mana allintam kawsarqa Acabpa castankunapa kawsasqanta hina, mamanmi umacharqa mana allinkunata ruranapaq. ⁴Acabpa castankuna hinamã mana allinkunata rurarqa Tayta Diospa qayllanpi. Taytan wañukuptinmi Acabpa castankuna consejarqaku mana allinninpaq.

⁵Chaynapimã Ocoziasqa rurarqa paykunapa umachasqanta. Israel nacionpa reyninwanmi otaq Acabpa churin Joranwanmi hukllawanakururqa chaynapi Aram nacion Rey Hazaelpa contranpi peleanapaq. Galaad law Ramot llaqtapi peleaptinkum Aram tropakuna heridaramurqa. ⁶Chaymi Rey Joramqa kutikurqa Jezreel llaqtaman, payqa kutikurqa Aram nacionpa reynin Hazaelwan Ramot llaqtapi peleaspas heridarachikusqan hampichikamunanpaqmi. Chaypi Acabpa churin Joramta hampichkaptinkum payta watukunanpaq rirqa huknin Jorampa churin Ocozias. Chay rey Ocoziasqa karqa Juda nacionpa reyninmi.

Rey Ocoziasta Jehu wañuchisqanmanta

(2 R 9:27-29)

⁷Diosmi munarqa Rey Joramta watukusqanpi Rey Ocozias wañunanta, chayaruspanmi Joranwan lloqsi rirqaku Nimsipa churin Jehupa contranpi peleaq. Jehutam Tayta Dios akllarqa Acabpa castankunata chinkarachinanpaq. ⁸Jehumi Jezreel llaqtapi Acabpa castankunata castigachkaspan chaypi tarirurqa Juda nacionniyoq jefekunata. Tarirurqataqmi Rey Ocoziaspa wawqenkunatapas chaynataq churinkunatapas, paykunaqa Rey Ocoziastam servichkarqaku, paykunatam Jehu wañurachirqa. ⁹Chaymantañataqmi kikin Ocoziasta maskamurqa, payqa Samaria llaqtapim pakarayachkarqa, chaypi tariruspam

pusamurqaku Jehuman hinaptinmi wañurachispa pamparurqaku payqa Rey Josafatpa churin kasqanrayku, Josafatqa tukuy sonqonwanmi Tayta Diospa yanapakuyninta maskarqa. Ocoziaspa castankunaqa manañam atirqakuchu gobiernoman yaykuyta.

Gobiernay munaq Atalias sutiyoq warmita wañuchisqankumanta

(2 R 11:1-21)

¹⁰Rey Ocoziaspa maman Ataliam wawan Rey Ocoziasta wañurachisqankuta yacharuspan wañurachirqa Juda nacion reypa llapallan mirayninkunata. ¹¹Rey Jorampa warmi churin Josabam ichaqa Rey Ocoziaspa panin kasqanrayku turinpa churinkunata wañuchichkaptinku sobrinon Joasta wañuchiqlkunamanta qechururqa hinaspam uywaqnin warmitawan puñunan cuartopi pakarurqa chaynapi Atalia mana rikunapap. Chaynapimá mana wañuchirqakuchu. Chay pakaruq Josaba sutiyoq warmiqa karqa sacerdote Joiadapa warminmi otaq Ocoziaspa paninmi. ¹²Paykunawanmá Joasqa soqta wata pakasqa karqa Diospa templonpi. Ataliañaataqmi gobiernarqa nacionpi.

23 ¹Atalia qanchis watamanña gobiernachkaptinmi sacerdote Joiada kallpanchakuykuspan contratota rurarqa tropakunapa capitanninkunawan, chay capitankunam karqa Jeroboampa churin Azarias, Johananpa churin Ismael, Obedpa churin Azarias, Adaiapa churin Maasias hinaspa Zicripa churin Elisafat. ²Enteron Juda nacionpi paykuna purimuspankum llapallan llaqtakunamanta huñuramurqaku Levii castakunatawan Israel familia jefekunata, paykunawanmi rirqaku Jerusalem llaqtaman. ³Hinaptinmi Diospa templonpi huñunasqa llapallan runakuna contratota rurarqaku reywan.

Chaypimá Joiada nirqa:

—Kaypim kachkan reypa churin, paymi Davidpa miraynin kasqanrayku Tayta Diospa prometesqanpi hina gobiernanqa. ⁴Chaynaqa kaynatam rurankichik: Sacerdotekunamanta hinaspa Levii casta runakunamanta kimsaman rakikuruspaykichikmi samana punchawpi temploman yaykuq huknin parteñataq waqaychankichik templopa punkunkunata. ⁵Huknin parteñataqmi waqaychankichik reypa palacionta, huknin parteñataqmi waqaychankichik “Cimiento Punku” sutiyoq punkuta, llapallan runakunañaataqmi kanqa Tayta Diospa templonpa pationkunapi. ⁶Amam pipas yaykunqachu Tayta Diospa templonmanqa, yaykuspaga-yaykunqaku sacerdotekunawan Levii casta runakunallam imam ruranankuta ruranankupaq chaypaq sapaqchasqa kasqankurayku, llapallan runakunañaataqmi ruranqaku Tayta Diospa kamachisqanta. ⁷Levii casta runakuna reyta chawpicharuspankum makinpi armayoqkama kanqaku, pipas temploman yaykuqqa wañunqam. Qamkunamá reyta waqaychankichik maylawman riptinpas —nispa.

⁸Levii castakunawan llapallan Juda nacionpi kaqkunamá rurarqaku sacerdote Joiadapa kamachisqanta hina. Sapakama jefekunam kamachirqaku samana punchawpi yaykuqkunatawan samana punchawpi lloqsiqkunata, sacerdote Joiadaqa manam kacharirqachu rurananta tukuruq runatapas. ⁹Sacerdote Joiadaqa capitankunamanpas qoykurqam Rey Davidpa lanzankunatawan hatunpas taksapas harkachikuna armankunata, chay armakunaqa Diospa templonpim waqaychasqa karqa. ¹⁰Llapallan runakunatam seqellataña churarurqa armayoqtakama, paykunataqa churarurqa templopa *alleq kuchunmanta *ichoq law kuchunkamam, altarñaataqmi karqa paykunapa chawpinpi, llapan lawmantam reytaqa waqaycharqaku. ¹¹Sacerdote Joiadam churinkunapiwan horqoramurqaku Rey Ocoziaspa churin Joasta hinaspam umanman coronata churarqaku, hapichirqataqmi Chunkantin Kamachikuykunatapas, aceiteta rey kananpaq umanman tallispankum nirqaku:

—iKawsachun reyninchik! —nispa.

¹²Runakunapa kallpasqankutawan “Kawsachun reyninchik” nisqankuta Atalia uyariruspanmi Tayta Diospa temponpi runakunapa kasqanman yaykurqa. ¹³Chaypim reyta rikururqa templan yaykuna pilarpa waqtanpi, rikururqataqmi jefekunatapas chaynataq cornetilla tocaqkunatapas reypa waqtanpi sayachkaqta. Llapallan runakunañataqmi kusikuyllawaña tocarqaku cornetillakunata. Takiqkunapas tocanankuwanmi alabachkarqaku, chaykunata Atalia qawaykuspanmi pachantapas llikipakuspan nirqa:

—iTraicionmi kayqa, traicionmi kayqa! —nispa.

¹⁴Sacerdote Joiadam tropakunapa capitanninkunata lloqsirachispan nirqa:

—Kay chawpikichikmanta hawaman Ataliata horqoruychik. Pitapas payta qatimuqtaqa wañurachiychikyá, Tayta Diospa temponpiqa amam paytaqa wañuchinkichikchu —nispa.

¹⁵Ataliata lloqsirachispankum reypa palacionman riq “Caballokunapa Punkun” sutiyoq punkupi wañurachirqaku.

¹⁶Sacerdote Joiadam contratota rurarqa reywan hinaspa llapallan runakunawan chaynapi Tayta Diospa runakunaña kanankupa. ¹⁷Llapallan runakuna Baalpa templanman yaykuruspankum tuñirachirqaku altarninkunatawan taytachankunata, pasaypaqta ñuturuspankum Matan sutiyoq Baalpa sacerdotentapas altarkunapa ñawpaqninpi wañurachirqaku. ¹⁸Joiadaqa guardiakunatapas churarqam Tayta Diospa temponpi, chay guardiakunataqa kamachirqa Levy casta sacerdotekunam, chay sacerdotekunataqa Rey Davidraqmi muyuyninpi llamkanankupa churarqa, chaynataqa churarqa Moisespa yachachikuyninpi qellqasqanman hina animalkunata wañuchispa kañanankupaqmi, chaykunataqa kusikuywan takistinmi ruraqku Davidpa kamachisqanman hina. ¹⁹Joiadaqa Tayta Diospa templanman yaykuna punkukunapipas churarqam punkukunawan cuenta-llikuqkunata, chaypiqa churarqa mana chuyanchasqa kaqkuna mana yaykunankupaqmi. ²⁰Qayachirqataqmi capitankunatapas, llapallan runakunapi allin reqsisqakunatapas, runakunapi kamachikuqkunatapas chaynataq llapallan runakunatapas. Chaymantam Tayta Diospa templanmanta reyta pusarqaku reypa palacionman, hanay punkunta yaykuruspankumá reypa tiyananpi reyta tiyaykachirqaku. ²¹Llaqtapi llapallan runakunam kuisqallaña karqaku. Llaqtapas hawkañataqmi karqa Ataliata espadawan wañurachiptinku.

Juda nacionpi Joas gobiernasqanmanta

(2 R 12:1-21)

24 ¹Qanchis watallanpiraqmi Joasqa gobiernayta qallaykurqa, tawa chunka watam Jerusalem llaqtapi gobiernarqa. Paypa mamanqa karqa Beerseba llaqtayoq Sibia sutiyoq warmim. ²Sacerdote Joiada kawsanankamaqa Joasmi Tayta Diospa agradonpaq allin kaqta rurarqa. ³Joiadam casararachirqa iskay warmikunawan hinapinmi churinkuna karqa qarikunapas-warmikunapas.

⁴Chaykuna pasaruypinmi Joasqa piensarqa Tayta Diospa tempon allichachiyta. ⁵Sacerdotekunatawan Levy casta runakunata huñurachispanmi nirqa:

—Juda nacionpi llaqtakunaman lloqsispayá Israel casta llapallan runakunamanta qollqeta mañamuychik, chaytaqa huñumunkichik sapa wata Diosninchikpa tempon allichachinanchikpaqmi. Chaytaqa apurawmanyá ruramuychik —nispa.

Levy casta runakunapa manam apurawmanchu ruramurqaku chay kamachisqanataqa. ⁶Chayraykum sacerdotekunapa jefen Joiadata rey qayachimuspan nirqa:

—¿Imanasqataq Levy casta runakunataqa mana hikutarqankichu Juda nacionmantawan Jerusalem llaqtamanta impuestokunata apamunankupaq? ¿Manachu

chaykunataqa Tayta Diospa serviqnin Moiseswan Israel casta huñunasqa runakuna kamachirqaku Chunkantin Kamachikuynin waqaychana karpapaq? —nispa.

⁷Mana allin ruraq Ataliam wawankunapiwan porfiakuspa yaykururqaku Diospa templanman hinaspa Baal sutiyoq taytachakunata adorarqaku Tayta Diospaq sapaqchasqa serviciokunawan servichikuspa. ⁸Huk baultaña ruranankupaq rey kamachikuptinmi chay baulta churarqaku Tayta Diospa templanpa zaguan punkunman. ⁹Reymi willachimurqa Juda nacionpiwan Jerusalem llaqtapi kaqkuna Tayta Diosman impuestota apamunankupaq. Chaynata ruranankupaqmi Diospa serviqnin Moises chunniqui kachkaptinku kamachirqa Israel casta runakunata. ¹⁰Hinaptinmi llapallan jefekunapiwan llapallan runakuna kusikuywan apamurqaku impuestota, chaykunataqa baulmanmi churarqaku huntanankama. ¹¹Levi casta runakunam aparqaku baulta reypa churasqan cuentallikuqkunaman, achka qollqe kasqanta chay runakuna qawaykuptinñataqmi reypa secretarion hamuq, paywantaqmi hamuq sacerdotekunapa jefenpa churasqan runakunapas, paykunam baulpi qollqeta talliramuspa maymi kasqanman kaqlla churamuqku, sapa kutilla chaynata ruraspa achka-achka qollqeta huñururqaku. ¹²Reypiwan Joiadañataqmi chay qollqeta qoqku Tayta Diospa templanpi llamkaqkunaman, paykunañataqmi Tayta Diospa templonta allichanankupaq contratarqaku rumi labraqkunatawan carpinterokunata. Contratarqakutaqmi fierropi hinaspa broncepi llamkaqkunatapas Tayta Diospa templonta allichanankupaq. ¹³Llamkachiqkuna allinta llamkachispankum allinta allicharqaku, Diospa templanmá sumaq allichasqa karqa imaynam ñawpaq tiempopi kasqanman hinaraq. ¹⁴Allichayta tukuruspankunañataqmi reymanwan Joiadaman apamurqaku qollqe puchukunata hinaptinmi paykunañataq chaykunamanta rurachirqaku Tayta Diospa templanpi servikuq lliw kañana ofrendapaq kaq serviciokunata hinaspa wisllakunata, rurachirqa-kutaqmi qorimantawan qollqemanta wakin serviciokunatapas. Joiada kawsanankamaqa mana tukuytam Tayta Diospa templanpi wañuchirqaku lliw kañana ofrendakunata.

¹⁵Machuyaruspanmi Joiada wañukurqa, payqa yuyaq kayninpiñam pachak kimsa chunkan watanpi wañukurqa. ¹⁶Hinaptinmi pamparurqaku “Davidpa Llaqtan” sutiyoq barriopi kaq reykunapa pampakusqanpi, chaypiqa pamparurqaku Israel casta runakunapapas, Diospapas chaynataq templanpapas allinkuna rurasqanraykum.

¹⁷Joiada wañukuptinmi hamurqaku Juda nacionpi jefekuna, reypa qayllanpi qonqorakuptinkum rey kasukurqa paykunapa consejasqanta. ¹⁸Abuelonkupa yupaychasqan Tayta Diospa templonta qepanchakuruspankum adorarqaku Asera sutiyoq mamachakunataña chaynataq huk rikchaq taytachakunataña, chay hucharaykum Dios piñakururqa Juda nacionniyoq runakunapa contranpi chaynataq Jerusalem llaqtayoq runakunapa contranpipas. ¹⁹Chaywanpas Tayta Diosmi kacharqa paymanta willakuqkunata chaynapi paykuna rimapayaptin Diosman kutirikonankupaq ichaqa chay willakuqkuna anyachkaptinkupas paykunaqa manam kasukurqakuchu.

²⁰Hinaptinmi Diospa Espiritun huntaykurqa sacerdote Joiadapa churin Zacariasman chaymi altoneqman seqaruspan Diospa nisqanta nirqa:

—¿Imanasqataq ñoqa Tayta Diospa kamachisqaykunata mana kasukunkichichu? Chayraykum mana allinkuna hamusunkichik —nispa.

²¹Aswanqa Zacariaspa contranpi hatariruspankum reypa kamachisqanman hina rumiwan chamqaparurqaku, paytaqa wañurachirqaku Tayta Diospa templanpa pationpim. ²²Rey Joasmi Zacariasta wañurachirqa Zacariaspa taytan Joiadapa ñawpaq tiempopi kuyapayakuynintapas mana kaqpaqpas hapispa. Zacariasmi wañuykuchkaspanña nirqa: —Tayta Diosyá kayta qawachun hinaspayá cuentata mañachun —nispa.

²³Tarpuy tiempopim Aram nacionniyoq tropakuna hamururqaku Rey Joaspa contranpi, Juda nacionmanwan Jerusalem llaqtaman yaykuruspankum wañurachirqaku llapallan runakunapa jefenkunata hinas pam tukuy imata qechuruspanku apachirqaku Damasco llaqtapi kaq reyman. ²⁴Aram nacionmanta hamuq tropakunaqa asllam hamurqaku ichaqa Tayta Diosmi paykunapa makinman churaykurqa Juda nacionniyoq achka-achka tropakunata, chaynataqa qoykurqa abuelonkunapa yupaychasqan Tayta Diosta qepanchakurusqankuraykum. Chaynatamá Aram nacionniyoq tropakuna Rey Joasta castigarqaku.

²⁵Aram nacionniyoq runakuna kutikuspankum Rey Joasta saqerurqaku anchallaña nanaypi hinaptinmi serviqninkuna hatarirurqaku paypa contranpi. Sacerdote Joiadapa churinta wañurachisqanraykum wañurachirqaku camallanpi, chaymantam pamparurqaku “Davidpa Llaqtan” sutiyoq barriopi, paytaqa pamparurqaku manam reykunapa pampakunanpichu. ²⁶Rey Joaspa contranpi hatariqkunam karqa Simeatpa wawan Zabad sutiyoq Amon casta runa hinaspa Simritpa wawan Jozabad.

²⁷Rey Joaspa churinkunamantaqa qellqasqa kachkan reykunapa vidanmanta willakuq libropim, chaypitaqmi qellqasqa kachkan paypa contranpi Diospa willachisqankunapas chaynataq Diospa templon allichachisqanpas. Paypa rantinpi gobiernarqa churin Amasias.

Rey Amasiaspa gobiernasqanmanta

(2 R 14:1-22)

25 ¹Iskay chunka pichqayoq watanpi kachkaspanmi Amasiasqa gobiernayta qallaykurqa. Payqa iskay chunka iskayniyoq watam Jerusalem llaqtapi gobiernarqa. Paypa mamanqa karqa Jerusalem llaqtayoq Joadan sutiyoq warmim. ²Rey Amasiasqa Tayta Diospa qayllanpim allinkunata rurarqa ichaqa manam tukuy sonqonwanchu.

³Gobiernonpi allintaña takyaruspanmi wañurachirqa taytanta wañuchi q serviqninkunata. ⁴Chay runakunapa churinkunataqa manam wañuchirqachu Moisespa qellqasqan yachachikuy libropi Tayta Diospa kamachisqanpi hina. Tayta Diosmi nirqa: —Churi-wawankupa huchallikusqanmantaqa amam tayta mamantaqa wañuchinkichikchu nitaqmi tayta-mamanpa huchanmantapas churi-wawankutaqa wañuchinkichikchu. Ichaqa huchallikusqankumantaqa sapakamatam wañuchinkichik —nispa.

⁵Amasiasmi huñurachirqa Juda nacionpi kaqkunata hinas pam castankunaman hina churururqa Juda casta runakunapa hinaspa Benjamin casta runakunapa kamachiqninkunapaq. Iskay chunka watayoqmanta hanayman yuparachiptinmi karqa guerrapaq akllasqa kimsa pachak waranqa runakuna, paykunaqa karqa lanzantinkamam hinaspa harkachikuna armantinkamam. ⁶Israel nacionmantapas contratarqam pachak waranqa valeroso soldadokunata, paykunataqa contratarqa kimsa waranqa kimsa pachaknin kilo qollqewanmi.

⁷Diospa runan hamuruspanmi Rey Amasiasta nirqa:

—Reylláy, Israel casta tropakunaqa amayá qanwanqa lloqsichunchu, Tayta Diosqa manam yanapachkanchu Israel nacionniyoq runakunataqa nitaqmi yanapanchu Efrainpa llapallan mirayninkunatapas. ⁸Sichu chaynata kallpanchakuspa peleaq riptikiqa Diosmi enemigoykikunapa qayllanpi vencerachisunki. Diosqa atiyniyoqmi yanapasunaykipaqpas chaynataq vencerachisunaykipaqpas —nispa.

⁹Hinaptinmi Amasias tapurqa Diospa runanta:

—¿Imatataq rurasqaq Israel nacionniyoq tropakunapaq kay kimsa waranqa kimsa pachaknin kilo qollqewanqa? —nispa.

Hinaptinmi chay Diospa runanñataq nirqa:

—Tayta Diosmi chaymantaqa aswan masta kutichipusunki —nispa.

¹⁰Chaymi yanapananpaq hamuq Efrain casta tropakunata Amasias rakirurqa hinaspam wasinkuman kutirichirqa ichaqa paykunam ancha-anchata piñakururqaku Juda nacionpa contranpi hinaspam wasinkuman kutikurqaku piñasqallaña.

¹¹Amasias kallpanchakuruspanmi tropankunata púsarqa, “Kachi Qechwa” sutiyoq sitioman. Chaypim wañurachirqa Seir Orqo lawpi chunka waranqa soldadokunata. ¹²Chaymantapas Juda nacionniyoq runakunaqa presocharurqakum wakín chunka waranqa soldadokunatapas. Paykunatam qaqaman púsaruspa wikapaykamurqaku hinaptinmi cuerponku ñutupakururqa.

¹³Guerraman mana rinankupaq Rey Amasiaspa kutichisqan tropakunañataqmi yaykururqaku Juda nacionpi llaqtakunaman, paykunaqa Samaria llaqtamanta qallarispan Bet-horon llaqtakama yaykururqaku hinaspam wañurachirqaku Juda nacionniyoq kimsa waranqa runakunata, tukuy ima kapuqninkutapas apakurqakum achkallataña.

¹⁴Edom tropakuna wañuchimusqanmanta Rey Amasias kutimuspanmi apamurqa Seir Orqo law runakunapa taytachankunata hinaspam diosninta hina churaspan adorarqa, kañapurqataqmi inciensotapas. ¹⁵Hinaptinmi Tayta Dios piñakururqa Amasiaspa contranpi hinaspam willakuqninta kacharqa kaynata nimunanpaq:

—¿Imanasqataq mañakuchkanki huklaw nacionpa taytachankunataqa? paykunaqa manam qanmantapas adoraqninkunata librarqachu —nispa.

¹⁶Diosmanta willakuq kaykunata niptinmi reyñataq nirqa:

—¿Rey consejaqpaqchu qamtaqa churarqaykiku? Upallayá icha ¿wañuytachu munanki? —nispa.

Rimayta tukuruptinmi Diosmanta willakuqñataq nirqa:

—Chaykuna rurasqaykimantam Diosqa tantearunña wañuchisunaykipaq, qamqariki consejasqaykunatam mana kasukurqankichu —nispa.

¹⁷Juda nacionpa reynin Amasiasqa hukpa consejonta chaskispanmi comisionta kacharqa Israel nacionpa reynin Joasman, payqa karqa Jehupa willkanmi otaq Joacazpa churinmi. Rey Joasmanmá kaynata nichimurqa:

—Hamuy qanwanñataq qawanakuykunaypaq —nispa.

¹⁸Hinaptinmi Israel nacionpa reynin Joasñataq Juda nacionpa reynin Amasias-ta nichimurqa:

—Libano montepi wiñaq cardo qoram Libano montepi kaq cedro sachata nichimurqa: “Warmi churikita qari churiywan casarachiy” nispa. Ichaqa Libano monte animalmi chayninta pasaspan cardo qorata saruparurqa. ¹⁹Qanmi Edom nacion vencerusqaykimanta alto tukuspa alabakunki. Hawkallayá wasikiipi kakuy. ¿Imanasqataq peleayta munanki qampas chaynataq Juda nacionpi kaqkunapas llakillapi rikurinaykichikpaq? —nispa.

²⁰Amasiasmi ichaqa mana kasukurqachu. Edom nacionpa taytachankunata Rey Amasias mañakusqanraykum Diospuni qoykurqa Rey Joasman. ²¹Chayraykum Israel nacionpa reynin Joasqa tupanakurqa Juda nacionpa reynin Amasiaswan Bet-semes llaqtapi, chay llaqtaqa kachkan Juda nacionpim. ²²Juda nacionniyoq soldadokunata Israel nacion soldadokuna venceruptinmi sapakama wasinkuman lluptikurqaku. ²³Bet-semes llaqtapimá Israel nacionpa reynin Joas presocharurqa Juda nacionpa reynin Amasiasta hinaspam púsarqa Jerusalem llaqtaman. Amasiasqa karqa Joaspa churinmi otaq Joacazpa willkanmi. Chay Israel nacionpa reynin Joasmi Jerusalem llaqtapa murrallanta taqmarurqa pachak pusaq chunkan metro largoyoqta Efrain sutiyoq zaguan punkumanta esquinapi zaguan punkukama. ²⁴Paymi apakurqa Diospa templonpi kaq

llapa qori-qollqetawan llapa serviciokunata, chaykunataqa nanachikurqa Obed-edonmi, apakurqataqmi reypa palacionpi kaq qori-qollqetapas. Allin reqsisqa wakin runakunata garantiapaq hina Rey Joas pusaspanmi Samaria llaqtaman kutikurqa.

²⁵Israel nacionpa reynin Joacazpa churin Joas wañukusqanmantam Judá nacionpa reynin Joaspa churin Amasiasqa kawsarqa chunka pichqayoq watataraq. ²⁶Qallariyninmanta tukuyninkama Amasiaspa wakin rurasqankunaqa qellqasqa kachkan Juda nacionpa hinaspa Israel nacionpa reyninkunapa vidanmanta willakuq libropim. ²⁷Tayta Diosmanta Amasiaspa rakikusqan punchawmantam Jerusalem llaqtapi *yachaqkuna paypa contranpi hoqarikururqaku chaymi Amasiasqa Lakis llaqtaman lluptikurqa aswanqa Lakis llaqtakama qatiskanmum chaypi wañurachimurqaku. ²⁸Paypa ayanta caballokunapi apamuspanmum abuelonkunapa pampakusqan Juda law llaqtapi pamparurqaku.

Rey Uziaspa gobiernasqanmanta

(2 R 14:21-22. 15:1-7)

26 ¹Juda nacionpi kaq llapallan runakunam Uziasta rey kananpaq churaraqaku taytan Amasiaspa rantinpi, payqa kachkarqa chunka soqtayoq watayoqlaraqmi. ²Abuelonkuna hina Rey Amasias wañukuqtilanmi churin Uzias Elat llaqtata kutirachikurqa Juda nacionpa hinaspam mosoqmanta hatarichirqa.

³Uziasqa chunka soqtayoq watanpim gobiernayta qallaykurqa, Jerusalem llaqtapim gobiernarqa pichqa chunka iskayniyoq wata. Mamanmi karqa Jerusalem llaqtayoq Jecolias sutiyoq warmi.

⁴Taytan Amasiaspa tukuy ima rurasqanta hinam Tayta Diospa qayllanpi allin kaqkunata ruraraq. ⁵Zacarias kawsanankamaqa Uziasqa Diostam mañakurqa, Dios respetayta Zacarias entiendechiptinmi mañakusqan tiempokunapi Tayta Dios bendecirqa.

⁶Filistea runakunawan Rey Uzias peleaspanmi tuñirachirqa Gat llaqtapa murallankunata, Jabnia llaqtapa murallankunata hinaspa Asdod llaqtapa murallankunata, chay Asdod llaqta lawpipas chaynataq Filistea runakunapa *yachanan huklaw sitiokunapipas rurachirqam llaqtakunata. ⁷Diosmi yanaparqa Filistea runakunapa contranpi peleapin, yanaparqataqmi Gur-baalpi yachaq Arabia runakunapa contranpi peleapinpas chaynataq Meon casta runakunapa contranpipas peleapinpas. ⁸Amon casta runakunam Rey Uziasman pagaqku impuestota hinapinmi alli-allin reqsisqa kasqan chayarurqa Egipto nacionpa linderonkamararaq, payqa llumpayllaña atiyniyoqmi rikurirurqa.

⁹Rey Uziasqa torrekunatapas rurachirqataqmi Jerusalem llaqtapi, chaykunataqa rurachirqa “Esquina Punku” sutiyoq punkupa altonpim chaynataq “Qechwaman Qawaq” sutiyoq punkupa waqtanpim, esquinapa altonpipas rurachispanmi sumaqta takyachirqa. ¹⁰Payqa chunniqqipas rurachirqam torrekunata hinaspam pozokunatapas achkata uchku-chirqa, chaynataqa ruraraq waqtakunapipas chaynataq pampakunapipas achkallaña animalninkuna kasqanraykum. Kapurqataqmi chakrapi llamkaq runankunapas, waqtakunapi kaq uvas huertakunapi llamkaq runankunapas chaynataq wakin huertankunapi llamkaq runankunapas. Chaykunapiqa kapurqa chacrapi wiñaqkunata kuyasqanraykum.

¹¹Rey Uziaspaqa kapurqataqmi guerrapi peleaq soldadonkunapas, paykunam guerraman lloqsiquk reypa secretarion Jehielpa rakisqanman hina chaynataq reypa serviqnin Masiaspa rakisqanman hina, chay tropakunapa kamachiqninñataqmi karqa reypa churasqan Hananias. ¹²Familiakunapa llapallan jefenkunam karqa iskay waranqa soqta pachaknin valeroso soldadokuna. ¹³Paykunapa makinpim karqa guerraman riq kimsa pachak qanchis-

niiyoq waranqa pichqa pachaknin alli-allin yachachisqa soldadokuna. Paykunaqa atiyiniiyoq tropakuna kaspankum enemigonkupa contranpi reyta yanapaqku. ¹⁴Uziasmi llapallan soldadonkunapaq alistarqa taksa harkachikuna armakunata, lanzakunata, casokunata, qasqontin-wasa harkačkunata, flechana arcokunata hinaspa warakakunata. ¹⁵Jerusalen llaqtapim yachayiniiyoq runakunawan rurachirqa maquinakunata, chaykunataqa rura-chirqa torrekunapa hinaspa murallakunapa esquinanpi kananpaqmi chaynapi chaymanta flechakunawan flechanankupaq hinaspa hatun rumikunawan chamqanankupaq. Chay rurasqankutaqa yacharurqakum karu llaqtakunapi yachačkunapas. Admirakuypaqta Dios yanapasqanraykum Usiasqa llumpay atiyiniiyoq rikurirurqa.

¹⁶Aswanqa llumpay atiyiniiyoq karuspanmi hatun tukuqllaña rikurirurqa wichirunankama. Yupaychasqan Tayta Diosta traicionaspanmi paypa templonman yaykuspa inciensota kañarqa incienso kañana altarpí. ¹⁷Paypa qepantam yaykururqa sacerdote Azarias pusaq chunka valeroso sacerdotekunawan. ¹⁸Paykunam Rey Uziaspa contranpi sayaykuspanku nirqaku:

—Rey Uzias, Tayta Diospaq kañana inciensotaqa manam qamchu kañanayki, chaytaqa rurananku Aaronpa miraynin sacerdotekunallam, ñoqallaykum chaykuna ruranaykupaqqa sapaqchasqa kaniku. Lloqsiy kay santuariomanta. Kay rurasqaykiwanqa yupaychasqayki Tayta Diostam traicionarunki chaymi payqa humillarachisunki —nispa.

¹⁹Rey Uziasmi hapichkarqa incienso qontichinata, chayta qontichinanpaq hapichkaspanmi piñakururqa sacerdotekunawan hinaptinmi reypa urkunpi lepra onqoy rikurirurqa. Chayqa pasarurqa Tayta Diospa templonpi sacerdotekuna qawachkaptinmi otaq incienso kañana altarpa waqtanpi kachkaptinmi. ²⁰Sacerdotekunapa jefen Azariaswan llapallan sacerdotekuna qawaykuptinkum reypa urkunpi lepra kachkasqa chaymi apurawllamanña lloqsichimurqaku templo ukumanta, paypas apurawllamanñam lloqsimurqa Tayta Dios leprawan castigarusqanrayku.

²¹Chaynapim Rey Uziasqa wañukunankama lepra onqoywan karqa hinaspam *yacharqa sapaq wasipiña, Tayta Diospa templonmanta rakisqa kaptinmi nacion-pieqa churin Jotamña gobiernarqa runakunapa quejankunata arreglaspan.

²²Qallariyinimanta tukuyininkama rurasqankunataqa Diosmanta willakuq Isaiasmi qellqarqa, Isaiasqa karqa Amospa churinmi. ²³Abuelonkuna hina Rey Uzias wañukuptinmi pamparurqaku abuelonkunapa sepulturanpa hichpanpi, chay sepulturaqa tarikurqa reykunapa pampakunan sitiopim, chaypiqa pamparurqaku: “Leprawan onqoqmi” nispankum. Paypa rantinpi churin Jotamña gobiernarqa.

Rey Jotampa gobiernasqanmanta

(2 R 15:32-38)

27 ¹Rey Jotamqa iskay chunka pichqayyoq watanpim gobiernayta qallaykurqa. Payqa Jerusalen llaqtapim gobiernarqa chunka soqtayyoq wata. Paypa mamanqa karqa Sadocpa churin Jerusa sutiyoq warmim.

²Jotanmi Tayta Diospa qayllanpi tukuy imakunatapas allinta rurarqa taytan Uziaspa tukuy rurasqanman hina. Ichaqa taytan hinaqa manam yaykurqachu Tayta Diospa templonmanqa, runakunam ichaqa huchallikuyllapi karqaku. ³Hina Rey Jotanmi hatarichirqa Tayta Diospa templonpa altonpi kaq punkutapas, Ofel Moqopi kaq murallapa hawanpipas achkallatañam rurachirqa. ⁴Juda law orqokunapipas rurachirqataqmi llaqtakunata. Montekunapipas rurachirqataqmi mana yaykuy atina wasikunatawan torrekunata. ⁵Guerrapipas plearqam Amon runakunapa reyninwan chaymi vencera-

chikuspan chay watapi qorqa kimsa waranqa kimsa pachaknin kilo qollqeta hinaspa iskay waranqa iskay pachaknin tonelada trigotawan iskay waranqa iskay pachaknin tonelada cebadata. Hina chaynallatam qorqaku iskay wata qatinqinpipas.

⁶Chaynatamá Rey Jotamqa kallpanchakururqa yupaychasqan Tayta Diospa qayllanpi allinta kawsasqanrayku. ⁷Jotampa wakin rurasqankunaqa, guerrapi peleasqankunaqa chaynataq imaynam kawsasqanqa qellqasqa kachkan Juda nacionniyoq reykunapa chaynataq Israel nacionniyoq reykunapa vidanmanta willakuq libropim.

⁸Rey Jotamqa iskay chunka pichqayoq watanpim gobiernayta qallaykurqa, payqa Jerusalem llaqtapim gobiernarqa chunka soqtayoq wata. ⁹Abuelonkuna hina Jotam wañukuptinmi pamparurqaku “Davidpa Llaqtan” sutiyoq barriopi. Paypa rantinpi churin Acazña gobiernarqa.

Juda nacionpi Rey Acazpa gobiernasqanmanta

(2 R 16:1-20)

28 ¹Rey Acazqa iskay chunka watanpim gobiernayta qallaykurqa. Payqa chunka soqtayoq watam Jerusalem llaqtapi gobiernarqa. Ichaqa manam abuelon David hinachu Tayta Diospa qayllanpi allinta rurarqa. ²Aswanqa Israel nacion reykunapa kawsasqanta hinam kawsarqa. Fundispam rurachirqa Baal sutiyoq taytachakunatapas. ³Ben-hinom sutiyoq wayqopi inciensotapas kañaspanmi churinkunatapas kañachirqataq, chaynataqa rurarqa Israelpa mirayninkunapa qayllanmanta Tayta Diospa qarqosqan runakunapa millakuypaq rurasqankuta hinam. ⁴Alto moqo capillakunapipas hinaspa rapisapa sachakunapa ukunpipas animalkunata wañuchispanmi kañarqa, kañarqataqmi inciensokunatapas.

⁵Chayraykum yupaychasqan Tayta Dios qoykurqa Aram nacionpa reyninman. Aram nacionniyoq runakuna venceruspankum achka-achkata presocharurqaku hinaspan Damasco llaqtaman pusrarqaku. Tayta Diosqa qoykurqataqmi Israel nacionpa reyninmanpas hinaptinmi paypas pasaypaqta vencerurqa. ⁶Remaliaspa churin Rey Pekapa tropankunamá Juda nacionpi huk punchawlla wañurachirqaku pachak iskay chunkan waranqa valeroso soldadokunata, chaynaqa pasakurqa abuelonkupa yupaychasqan Tayta Diosta qepanchakurusqankuraykum. ⁷Efrain casta Zicri sutiyoq valeroso runapas wañurachirqam reypa churin Maasiasta, palaciopi mayordomo Azricam sutiyoq runata, wañurachirqataqmi reypa rantinpi ruraq Elcana sutiyoq runatapas. ⁸Israel nacionniyoq tropakunaqa Juda nacionniyoq aylunkutapas presotam pusrarqaku, chay pusasqankum karqa iskay pachak waranqa runakuna, presomá rirqaku warmikunapas, qari warmakunapas chaynataq warmi warmakunapas. Saqueasqankutapas achka-achkatam aparqaku Samaria llaqtaman.

⁹Samaria llaqtapim karqa Tayta Diosmanta willakuq Obed sutiyoq runa, paymi chaskinanpaq lloqsiykurqa Samaria llaqtaman soldadokuna yaykumuchkaptinku hinaspan nirqa:

—Abuelonchikkunapa yupaychasqan Tayta Diosmi Juda nacionpa contranpi piñakuspan paykunata makikichikman churaykun ichaqa paykunataqa piñakuyllawanñam wañurachinkichik, chayna rurasqaykichiktaqa Tayta Diospas yacharunmi. ¹⁰Kunanpas tanteanakurunkichikmi Juda nacionniyoq runakunawan Jerusalem llaqtayoq runakuna qaripas-warmipas sirvientekunaña kanankupaq, aswanqa ¿manachu qamkunapas huchallikurunkichik yupaychasqaykichik Tayta Diospa contranpi? ¹¹Kunan uyariyuwaspaykichikyá kutichiychik preso pusamusqa aylluykichikkunata, Tayta Diosmi qamkunapa contraykichikpi piñasqallaña kachkan —nispas.

¹²Hinaptinmi Efrainpa mirayninkunamanta wakin jefekuna hatarirqaku chay guerramanta kutimuqkunapa contranpi. Paykunam karqa Johananpa churin Azarias, Mesilemotpa churin Berequias, Salumpa churin Ezequias hinaspa Adlaipa churin Amasa. ¹³Paykunam nirqaku:

—Chay presokunataqa amayá yaykuchimuychikchu kaymanqa, Tayta Diospa contranpi huchallikusqaykichikmi ñoqaykupa hawaykupi karunman. Hatu-hatun culpayoc hinaspa huchasapa kachkaptiykupus aswan yapaytarqami munachkankichik, Diospa piñakuyninqa nina hinam kachkan Israel nacionpa contranpi —nispá.

¹⁴Jefekunapa hinaspa huñunasqa runakunapa qayllanpim chay soldadokuna kachaykurqa chay presokunata, paykunapa qayllanpitaqmi churaykurqaku qechumusqanku kaqkunatapas. ¹⁵Chay presokunapa favorninpi rimaqkunam paykunata chaskiykupus pachachirqaku soldadokunapa qechumusqan pachakunawan, mana pachayoc kaqkunata pachaykachispankum hinaspa *usutaykachispankum mikuykachirqaku hinaspa tomaykachirqaku, hampiykurqakutaqmi onqoqkunatapas. Llapallankuta kutichispam mana kallpayoc kaqkunatapas asnopi sillaykachispa aparqaku Jerico llaqtakama otaq “Palmera-llaña” llaqtakama, chaypi ayllunkuman saqeykuspam Samaria llaqtaman kutikamurqaku.

¹⁶Chay tiempopim yanapachikunanpaq Rey Acaz kacharqa Asiria nacionpa reyninman. ¹⁷Paymanqa kacharqa Edom nacionniyoq runakuna hamuruspa Juda nacionpi kaqkunata vencerusqanraykum chaynataq presokunatapas puserusqanraykum. ¹⁸Filisteá runakunapas yaykuruspa dueñochakururqaku waqtakunapi llaqtakunatawan Neguev lawpi llaqtakunatapas. Chay llaqtakunam karqa Bet-semes llaqta, Ajalon llaqta hinaspa Gederot llaqta. Dueñochakururqakutaqmi Soco llaqtatapas, Timna llaqtatapas chaynataq Gimzo llaqtatapas llaqtachantintakama. Chay llaqtakunapiqa Filisteá runakunañam *yachakurqaku. ¹⁹Tayta Diosmi humillachirqa Juda nacionta Israel castapi Rey Acazpa huchanmanta, nacionpi runakuna munasqankuta ruraptinmi mana harkakurqachu. Chaynapim Tayta Diosta traicionarurqa.

²⁰Asiria nacionpa reynin Tiglat-pileser hamuruspanmi mana yanapaspa Rey Acazta ñakarichirqa. ²¹Rey Acazmi Tayta Diospa templonmanta, reypa palacionmanta hinaspa jefekunapa wasinmanta horqomurqa valorniyoc kaqkunata, Asiria nacionpa reyninman chaykunata qoptinpas manam imapaqpas servirqachu. ²²Rey Acazqa chay ñakariy tiempokunapi kachkaspanpas aswanraqmi traicionarqa Tayta Diosta. ²³Guerrapi venceqnin Damasco llaqtapi taytachakunapaq animalkunata wañuchispanmi nirqa:

—Aram nacion reykunapa taytachankunaqa yanapanmi paykunata, chaynaqa ñoqapas paykunapaqmi animalkunata wañuchipusaq yanapawanpanpaq —nispá.

Ichaqa chaykuna rurasqanraykum wichiyrqqa, wichiyrqataqmi Israel casta llapallan runakunapas. ²⁴Rey Acaz Diospa templonmanta serviciokunata horqoruspanmi pakiparurqa, wichqarurqataqmi Tayta Diospa templantapas hinaspa Jerusalem llaqtapa llapallan esquinankunapi rurachirqa altarkunata. ²⁵Juda nacionpi kaq llapallan llaqtakunapa orqonkunapipas rurachirqataqmi capillakunata, chaykunataqa rurachirqa taytachakunapaq inciensota kañananpaqmi chay rurasqanwanmi piñachirqa abuelonkunapa yupaychasqa Tayta Diosta.

²⁶Qallariyinmanta tukuyininkama Rey Acazpa wakin rurasqankunaqa chaynataq imaynam kawsasqanqa qellqasqa kachkan Israel nacion hinaspa Juda nacion reykunapa vidanmanta willakuq libropim. ²⁷Rey Acaz abuelonkuna hina wañukuptinmi pamparurqaku Jerusalem llaqtapi ichaqa pamparqakuqa manam Israel casta reykunapa pampakunan sepulturapichu. Paypa rantinpi churin Ezequiasña gobiernarqa.

Rey Ezequiaspa gobiernasqanmanta

(2 R 18:1-3)

29 ¹Rey Ezequiasqa iskay chunka pichqayoq watanpim gobiernayta qallaykurqa. Jerusalen llaqtapim gobiernarqa iskay chunka isqonniyoq wata. Paypa mamanqa karqa Zacariaspa churin Abi sutiyoq warmim. ²Tayta Diospa qayllanpim allinta ruraraqqa ñawpa abuelon Davidpa tukuy rurasqankunata hinarraq. ³Gobiernasqan punta kaq watapa punta kaq killanpim Tayta Diospa templonta kicharqa hinaspam allichachirqa. ⁴Chaymantam pusachimurqa sacerdotekunatawan Leviy casta runakunata, intipa qespimunan law plazapi huñuchispanmi ⁵nirqa:

—Uyariwaychik Leviy casta runakuna: Diospaq kunan sapaqchakuspayá abuelonchikkunapa yupaychasqan Tayta Diospa templonta chuyanchaychik hinaspayá santuariomantapas horqoychik millakuypaq kaqkunata. ⁶Abuelonchikkunam yupaychasqanchik Tayta Diosta traicionaruspanku paypa qayllanpi mana allinkunata ruraraqaku, Tayta Diosta qepanchakuruspanku paypa qepanchakuruspanku qawayta munaraqakuchu, chaynapimá paykunapa payta qepanchakurusqaku.

⁷—Wichqarurqakum corredorpa punkunkunatapas, wañurachirqakum mecherokunatapas, manataqmi kañaraqakuchu inciensotapas chaynataq lliw kañana ofrendakunatapas, Israelpa Diosninmanqa manañam ofrecerqakuchu santuarionpiqa. ⁸Chayraykum Tayta Diospa piñakuynin hamurqa Juda nacionpa hinaspa Jerusalen llaqtapa hawanman chaymi paykunataqa qamkunapa qawasqaykichikpi hinapas qoykurqa manchakuypaq purmachisqa hinaspa despreciasqa kanankupa. ⁹Chayraykum tayta-mamanchikpas espadawan wañuchisqa karqaku, preso pusasqataqmi karqaku qari churinchikkunapas, warmi churinchikkunapas chaynataq warminchikkunapas. ¹⁰Kunanmi ñoqa contratota rurasqa Israelpa yupaychasqan Tayta Dioswan chaynapi ñoqanchikpa hawanchikmanta piñakuynin suchurichinanpa. ¹¹Chaynaqa churillaykuna, amayá mana umayoqqa kaychikchu, Tayta Diosmi akllasurqanchik qayllanpi kaspas servinaykichikpaq hinaspa serviqninkuna kaspas inciensota kañapunaykichikpaq —nispa.

¹²Chaypunilla llamkaq Leviy casta qarikunam kaykuna: Coatpa mirayninmantam karqa Amasaipa churin Mahatwan Azariaspa churin Joel. Meraripa mirayninmantañataqmi karqa Abdipa churin Ciswan Jehaleelpa churin Azarias. Gersonpa mirayninmantañataqmi karqa Zimapa churin Joawan Joapa churin Eden. ¹³Elizafanpa mirayninmantañataqmi karqa Zimripiwan Jeiel. Asafpa mirayninmantañataqmi karqa Zacariaspiwan Matanias. ¹⁴Hemanpa mirayninmantañataqmi karqa Jehieliwan Simei. Jedutunpa mirayninmantañataqmi karqa Semaiasiwan Uziel. ¹⁵Paykunam ayllunkunata huñuruspa chuyanchakurqaku hinaspam Tayta Diospa templonman yaykurqaku chuyanchanankupa, chaynataqa ruraraqaku reypa kamachisqanman hinam chaynataq Tayta Diospa palabranman hinam.

¹⁶Sacerdotekunam yaykurqaku Tayta Diospa templonta chuyanchanankupa, chaymantam horqoramurqaku tukuy ima millakuypaq kaqkunata, chaykunataqa horqomurqaku Tayta Diospa templonpa pationmanmi hinaptinmi Leviyqa castankuna aparurqaku Cedron wayqoman. ¹⁷Punta kaq killapa qallariynin punchawpim chuyanchayta qallarirqaku hinaspam chay killapa pusaq punchawninmanqa yaykururqakuña Tayta Diospa corredorinman. Tayta Diospa kikin templontaqa chuyancharqaku pusaq punchawpim. Chaynaqa chay chuyanchaytamá tukurqaku punta kaq killapa chunka soqtayoq punchawninpi. ¹⁸Rey Ezequiasman hamuspankum nirqaku:

—Tayta Diospa templontaqa ñam chuyancharamunikuña, chuyancharamunikutaqmi animalkunata wañuchispa kañana altartapas lliw serviciointinta chaynataq Diospa tantan churana mesatapas lliw serviciointinta. ¹⁹Rey Acazpa qepanchakurusqan serviciokunatapas allichaspam Diosllapaqña sapaqcharamuniku, chay serviciokunataqa Rey Acaz gobiernaspanmi Tayta Diosta traicionaruspa qepanchakururqa. Kunanqa chay serviciokunataqa kachkan Tayta Diospa altarninpa ñawpaqninpiñam —nispa.

²⁰Rey Ezequias tutapayta hatariruspanmi huñururqa chay llaqtapi jefekunata hinaspam rirqa Tayta Diospa templonman. ²¹Chay jefekunam pusamurqa qanchis malta torokunata, qanchis carnerokunata, qanchis malta carnerokunata hinaspam qanchis chivatokunata. Chaykunataqa pusamurqaku reypa gobiernonpi kaqkunapa huchan pampachasqa kananpaqmi chaynataq santuariopas chuyanchasqa kananpaqmi hinaspam Juda nacionniyoq runakunapas huchanmanta pampachasqa kanankupaqmi. Reymi kamachirqa Aaronpa miraynin sacerdotekunata animalkunata wañuchispa Tayta Diospa altarninpi lliwta kañanankupaq. ²²Sacerdotekuna torokunata wañuchispankum chaskirqaku yawarninta hinaspam chaywan altarmen challarqaku, malta carnerokunatapas wañuchispankum chaypa yawarninwan altarmen challarqaku.

²³Chivatokunatam reypa qayllanmanwan huñunasqa runakunapa qayllanman asuykachirqaku chaynapi huchanku pampachasqa kananpaq hinaptinmi makinkuta churaykurqaku chay chivatokunapa hawanman. ²⁴Chaykunata sacerdotekuna wañurachispankum yawarninta altarmen challarqaku ofrendapi hina, chaytaqa ruraraqaku Israel casta llapallan runakunapa huchan pampachasqa kananpaqmi, reymi kamachikurqa Israel llapallan casta runakunapaq lliw kañana animalkunata kañanankupaq, ofrecechirqataqmi paykunapa huchan pampachasqa kananpaqpas. ²⁵Rey Ezequiasqa churarqataqmi Leviy casta runakunatapas, paykunataqa churarqa Tayta Diospa templonpim platillontinta, hatun arpantinta hinaspam taksa arpantinta. Chaynataqa ruraraq Davidpa hinaspam Diosmanta willakuq Gadpa chaynataq Diosmanta willakuq Natanpa kamachikusqanman hinam. Tayta Diosmi chaykunata willachirqa paymanta willakuqkunawan.

²⁶Leviy casta runakunam sayachkarqaku Davidpa qosqan tocanantinkama, sacerdotekunañañataqmi sayachkarqaku cornetillantinkama. ²⁷Hinaptinmi Rey Ezequias kamachirqa lliw kañana ofrendakunata altarpis kañanankupaq. Lliw kañana ofrendakunata kañayta qallariptinkum Tayta Diospaq takiyta qallarirqaku cornetillakunawan hinaspam Israel nacionpa reynin Davidpa qosqan tocanankunawan. ²⁸Chaynatam llapa huñunasqa runakuna adorarqaku, takiqkuna takiptinmi cornetilla tocaqkunapas cornetillankuta tocarqaku. Tukuy chaytaqa ruraraqaku lliw kañana ofrenda kañasqanku tukunankamam. ²⁹Tukuy chaykunata ofreceyta tukuruptinkum reypa llapallan compañaqninkuna qonqorakuykuspanku adorarqaku. ³⁰Rey Ezequiaswan jefekunam Leviy casta runakunata kamachirqaku Davidpa takisqankunawan chaynataq Diosmanta willakuq Asafpa takisqankunawan Tayta Diosta alabanankupaq chaymi hatun kusikuywan alabaspanku adoranankupaq kumuykurqaku.

³¹Rey Ezequiasmi runakunata nirqa:

—Kunanqa Diospaq sapaqchasqañam kachkankichik, chaynaqa Tayta Diosmanyá asuykamuychik, Tayta Diospa templonpiyá ofreceychik animalkunatawan graciasta qonaykichik ofrendakunata —nispa.

Hinaptinmi lliw huñunasqa runakuna ofrecerqaku animalkunatawan graciasta qonanku ofrendakunata. Allin sonqoyoq llapallan runakunapas apamurqakum lliw kañana animalkunata. ³²Lliw huñunakuqkunapa apamusqan kañanapaq kaqkunam karqa qanchis chunka torokuna, pachak carnerokuna hinaspam iskay

pachak malta carnerokuna. Tukuy chaykunaqa karqa Tayta Diospaq lliwta kañanankupaqmi. ³³Chaynaqa Diospaq sapaqchasqanku llapallan ofrendam karqa soqta pachak torokuna hinaspa kimsa waranqa ovejakunawan cabrakuna.

³⁴Ichaqa sacerdotekuna aslla kasqankuraykum mana kamakurqakuchu kañana animalkunapa qaran chustunankupaq, chayraykum tukuysinankupaq ayllunku Levij casta runakunaña yanaparqaku, paykunaqa yanaparqa wakin sacerdotekuna chuyanchakunankukamam. Levij casta runakunaqa sacerdotekunamantapas aswantaraqmi chuyanchakuyta munarqaku. ³⁵Achkallañamá karqa lliw kañana ofrendakunapas chaynataq Dioswan allinlla kasqankumanta ofrenda animalkunapa wirankunapas. Achkallañataqmi karqa lliw kañana ofrendaman tallinanku vinopas.

Chaynatamá mosoqmanta qallarirqaku Tayta Diospa templonpi serviciokuna rurayta. ³⁶Hinaptinmi Rey Ezequias kusikurqa lliw runakunapiwan, paykunaqa kusikurqa runakunata apurawllamanña Dios chaykuna rurachisqanraykum.

Pascua Fiestata Rey Ezequias rurasqanmanta

30 ¹Rey Ezequiasmi willachimurqa Israel nacionniyoq llapallan runakunaman chaynataq Juda nacionniyoq runakunamanpas. Cartakunatapap apachirqataqmi Efraim ayllu runakunamanwan Manases ayllu runakunaman, paykunamanqa apachirqa Jerusalem llaqtapi Tayta Diospa templonman hamunankupaqmi hinaspa chaypi Israelpa yupaychasqan Tayta Diospaq Pascua Fiestata ruranankupaqmi. ²Reymi autoridadkunapiwan hinaspa llapallan runakunapiwan tantearurqa Jerusalem llaqtapi iskay kaq killapi Pascua Fiestata ruranankupaq. ³Achkaq sacerdotekuna Diosllapaña mana sapaqchakusqankuraykum mana atirakuchu tiempollanpi Pascua Fiesta rurayta, manataqmi runakunapas huñunakuqkuchu Jerusalem llaqtapiqa. ⁴Chay tiempopi ruray piensarusqankum allin rikchakapurqa reypaq chaynataq llapallan huñunasqa runakunapaqpas. ⁵Chaymi Beerseba llaqtamanta qallarispas Dan llaqtakama willachirqaku Israel casta llapallan runakunaman, willachirqakuqa Israelpa yupaychasqan Tayta Diospaq Pascua Fiestata ruraq Jerusalem llaqtaman hamunankupaqmi. Ñawpaqtaqa qellqasqaman hinaqa manam ruraraqkuchu achka runakunawanqa.

⁶Reypa hinaspa autoridadkunapa cartan apaqkunam lloqsirqaku enteron Israel nacionmanwan Juda nacionman, paykunaqa lloqsirqaku reypa kamachikusqanman hina kaynata niqmi:

Israelpa mirayninkuna, qamkunaqa kutirikuychikyá Abrahampa, Isaacpa hinaspa Israelpa yupaychasqan Tayta Diosman hinaptinqa Asiria nacionpa reyninkunamanta lluptiqkunamanmi paypas kutimusunkichik. ⁷Qamkunaqa amayá kaychik abueloykichikkuna hinachu nitaq aylluqkichikkuna hinachu. Paykunam traicionarurqaku abelonchikkunapa yupaychasqan Tayta Diosta hinaptinmi qawasqaykichikpi hinapas pay qoykurqa purmachisqa kanankupaq. ⁸Amayá abueloykichikkuna hinaqa sonqoykichikta rumiyachiychikchu. Tayta Diospa kamachikuyninkunatayá kasukuychik hinaspayá hamuychiktaq paypa wiñaypaq sapaqchasqan santuarionmanpas. Yupaychasqanchik Tayta Diosta serviptikichikqa paypa piñakuyinmi qamkunamanta asuringa. ⁹Sichu Tayta Diosman kutirikuptikichikqa aylluqkichikkunata hinaspa churikichikkunata preso pusaq enemigokunam llakipayarispas kay allpaman kutichimunqaku.

Yupaychasqanchik Tayta Diosqa llakipayakuqmi hinaspa kuyapayakuqmi, payman kutirikuptikichikqa payqa manam saquesunkichikchu.

¹⁰Carta apaqkunam llaqtan-llaqtan rirqaku Efrain lawman, Manases lawman hinaspa Zabulon lawkama, runakunam ichaqa asikuspanku burlakurqaku paykunamanta. ¹¹Chaywanpas Aser ayllumanta, Manases ayllumanta hinaspa Zabulon ayllumanta wakin runakunaqa humillakuykuspam hamurqaku Jerusalem llaqtaman. ¹²Juda nacionpi kaqkunatapas Dios sonqochaykuptinmi huk soqolla karqaku reypa hinaspa autoridadkunapa kamachikuyninta cumplinankupaq. Chaynataqa ruraraqaku Tayta Diospa nisqanman hinam.

¹³Jerusalem llaqtapim huñunakururqaku achka-achka runakuna, chaypiqa huñunakururqaku Mana Qonchuyoc Tanta Fiestata ruranankupaqmi, chay fiestataqa ruraraqaku iskay kaq killapim. ¹⁴Chay fiesta qallarinkupaqmi tuñirachirqaku Jerusalem llaqtapi taytacha-mamachakunapaq rurasqanku altarkunatawan incienso kañana altarkunata, chaykunatam wischumurqaku Cedron wayqoman. ¹⁵Chaymantam wañuchirqaku *Pascuapaq wañuchina animalta, chaytaqa wañuchirqaku iskay kaq killapa chunka tawayoc punchawninpim. Sacerdotekunapiwan Levij casta runakunam humillakuspanku Diospaq sapaqchakurqaku hinaspa Tayta Diospa templanman apamurqaku lliw kañana ofrendakunata. ¹⁶Costumbreman hinam sapaqama imam ruranankuta ruraraqaku Diospa runan Moisespa yachachikuyninman hina hinaptinmi sacerdotekunañataq yawarta challarqaku Levij castakunamanta chaskispanku. ¹⁷Chay huñunakuypiqa achkallañam karqaku Diospaq mana sapaqchakuq runakuna, chayraykum Levij casta runakunaña *Pascua animalkunata paykunapaq wañuchipurqaku, mana chaypaq hina kaq llapallan runakunapaqma wañuchipurqaku. ¹⁸⁻¹⁹Achka-achka runakunam Efrain ayllumanta, Manases ayllumanta, Isacar ayllumanta hinaspa Zabulon ayllumanta mana chuyanchasqachu karqaku, chayna kachkaspankupas mikurqakum *Pascua animalpa aychanta, chaynataqa ruraraqaku manam qellqaman hinachu. Aswanqa Rey Ezequiasmi paykunapaq mañapurqa kaynata:

—Dios Taytalláy, qamqa allinmi kanki, qamqa pampachaykuyá tukuy sonqowan llapallan maskasuqniki runakunata. Abueloykupa yupaychasqan Tayta Dios, santuarioman yaykunankupaq mana chuyanchasqa kachkaptinkupas paykunataq pampachaykuyá —nispa.

²⁰Chaymi Tayta Dios uyarirqa Ezequiaspa mañakusqanta hinaspa mana castigarqachu runakunata. ²¹Chaynatam Jerusalem llaqtapi kaq Israelpa mirayninkuna Mana Qonchuyoc Tanta Fiestata qanchis punchawpuni ruraraqaku hatu-hatun kusikuywan Tayta Diosta alabastin. Sapa punchawmi Levij casta runakunapiwan sacerdotekuna paytaqa alabarqaku tocana kaqkunatapas nisyullataña tocaspanku. ²²Chaymantam Rey Ezequias kallpancharqa Tayta Dios serviq allin yachayniyoq Levij casta runakunata.

Paykunaqa qanchis punchawmi mikurqaku fiestapi wañuchisqanku animal tupaqninkuta, wañuchirqakutaqmi Dioswan allinlla kasqankumanta ofrendakunatapas, chaytaqa ruraraqaku abuelonkupa yupaychasqan Tayta Diosman graciasta qospankum. ²³Llapallan huñunasqa runakunam tantearurqaku qanchis punchawtawanraq fiestata ruranankupaq, chaytam kusikuyllawanña ruraraqaku. ²⁴Juda nacionpa reynin Ezequiasmi huñunasqa runakunam qoykurqa waranqa torokunatawan qanchis waranqa ovejakunata. Autoridadkunapas qorqataqmi waranqa torokunatawan chunka waranqa ovejakunata. Achkaq sacerdotekunam Diospaq sapaqchakurqaku. ²⁵Juda nacionniyoq huñunasqa llapallan runakunam kusikurqaku, kusikurqakutaqmi sacerdotekunapas, Levij casta runakunapas,

Israel nacionmanta hamuq llapallan huñunasqa runakunapas chaynataq paykunawan hamuq llapallan forasterokunapas chaynataq Juda nacionpi forasterokunapas. ²⁶Hatu-hatun kusikuyamá karqa Jerusalem llaqtapi, chay llaqtapiqa Israel nacion Rey Davidpa churin Salomonpa tiemponkunamantaraqmi manaña karqachu chayna kusikuyqa. ²⁷Chaymantam Leviy casta sacerdotekuna sayarispanku runakunapaq mañakurqaku Diospa bendicionninta hinaptinmi Tayta Dios uyarirqa. Sacerdotepa mañakusqanqa Tayta Diospa “Chuyay-chuyay” *yachanan hanaq pachakamam chayarurqa.

31 ¹Tukuy chaykuna tukuruptinmi chaypi kaq Israel casta llapallan runakuna lloqsirqaku Juda nacionpi llaqtakunaman hinaspa pakiparurqaku rumimanta pilarkunata, tuñirachirqakutaqmi Asera sutiyoq mamachakunatapas, moqokunapi capillakunatapas, Juda lawpi hinaspa Benjamin lawpi kaq altarkunatapas chaynataq Efrain lawpi hinaspa Manases lawpi kaq altarkunatapas, chaynataqa ruraraqaku tukunankukamam. Chaymantam Israelpa llapallan mirayninkuna kutikurqaku maymi kasqankuman chaynataq llaqtankuman.

²Chaymantam Rey Ezequiasqa Leviy casta runakunatapas chaynataq sacerdotekunatapas churarqa muyuinpi ruranankupaq. Sacerdotekunam ofrecerqaku lliw kañana ofrendakunatawan Dioswan allinlla kasqankumanta ofrendakunata, chaytaqa ruraraqaku Leviy casta runakunapa yanapasqanmi, Leviy casta runakunaqa Tayta Diospa *yachanan templopa zaguanninpi gracia qospanku alabarqaku. ³Reymi qorqa animalninkunamanta lliw kañana ofrendakunata, payqa qorqa tempranon hinaspa tarden ofrecenankupaqmi, qorqataqmi samana punchawpi, mosoq killakunapi chaynataq hatun fiestakunapi ofrecenankupaqpas, chaykunataqa ofrecerqaku Tayta Diospa yachachikuyinpi qellqasqaman hinam. ⁴Payqa Jerusalem llaqtapi *yachaqkunatapas kamachirqataqmi sacerdotekunaman hinaspa Leviy casta runakunaman imapas tocaqnin qonankupaq chaynapi paykuna Tayta Diospa yachachikuyinman hina imam ruranankuta ganasllawanña cumplinankupaq. ⁵Chayna kamachikuy lloqsiramuptinmi Israelpa mirayninkuna qorqaku kawsaykunapa punta kaq rurunta, qorqakutaqmi vinomanta, aceitemanta, mielmanta hinaspa chakrankupi llaipa ima qespiqkunamantapas, chaykunamanta punta kaq horqosqankutamá achkanpi qorqaku. Achkanpitaqmi apamurqaku tukuy imamanta horqosqanku diezmokunatapas.

⁶Israel nacionmanta hamuq Juda nacion llaqtakunapi *yachaq runakunapas Juda casta runakunapiwan kuskam qorqaku diezmonkuta, qorqakuqa vacakunamantawan ovejakunamantam, yupaychasqanku Tayta Diosmanqa apamurqakutaqmi paypaq sapaqchasqanku ofrendakunatapas. Tukuy chaykunatam montoninpi churarqaku. ⁷Chaykuna montonaytaqa qallaykurqaku kimsa kaq killapim hinaspa tukurqaku qanchis kaq killapi. ⁸Rey Ezequiaswan autoridadkuna hamuruspankum qawaykurqaku chay montonasqakunata chaymi Tayta Diosta alabaspanku paypa bendicionninta mañakurqaku Israel casta runakunapaq. ⁹Chay montoninpi apamusqankumantam Rey Ezequias tapurqa sacerdotekunatawan Leviy casta runakunata. ¹⁰Hinaptinmi Sadocpa castanmanta kaq sacerdotekunapa jefen Azarias nirqa:

—Tayta Diospa templonman ofrendanku apamusqanku punchawmantam allin saksaypaqtaña mikuniku chaywanpas achkaraqmi puchurun. Tayta Dios runakunata bendeciypuptinmi kaykunaqa achkallaña puchurun —nispá.

¹¹Chaymi Rey Ezequias kamachirqa Tayta Diospa templonpi cuartokunata allichanankupaq hinaptinmi allicharurqaku. ¹²Chaymi mana tipiyta apamurqaku

ofrendakunatawan diezmokunata, apamurqakutaqmi Diospa sapaqchasqanku ofrendakunatapas. Chaykunawan cuentallikuqkunapa jefen kananpaqmi churarqaku Levij casta Conanias sutiyoq runata, qatinqin jefe kananpaqñataqmi churarqaku wawqen Simeita. ¹³Paykunata yanapaq mayordomokunañataqmi karqaku Jehiel, Azazias, Nahat, Asael, Jerimot, Jozabad, Eliel, Ismaquias, Mahat hinaspa Benaia, paykunataqa churarqa Rey Ezequiaswan Azariasmi, Azariasqa karqa Diospa templonpi jefem. Levij casta Imnapa churin Coreyñataqmi ¹⁴Intipa qespimunaw lawpi punku waqaychaq karqa, paymi cuenta-llikurqa Diospaq voluntad ofrenda qosqankuwan, hina paytaqmi rakinarqa Tayta Diospaq impuesto qosqankutapas chaynataq Diosllapaqña sapaqchasqa kaqkunatapas. ¹⁵Sacerdotekunapa *yachasqan llaqtakunapi Coreypa yanapaqninkunam karqa Eden, Miniamin, Jesua, Semaias, Amarias hinaspa Secanias, paykunaqa muyuyninpi machumanpas-mozomanpas castamasinkunaman mana tipiyta qorqaku tocaqninkuta. ¹⁶Qorqakutaqmi kimsa watayoqmanta hanayman listasqa qarikunamanpas chaynataq ruranankuman hina Tayta Diospa templonpi sapa punchaw muyuyninpi llapallan llamkaqkunamanpas. ¹⁷Qorqakutaqmi familiankunaman hina listasqa sacerdotekunamanpas chaynataq Levij casta runakunamanpas, paykunaqa yupasqa karqa iskay chunka watayoqmanta hanaymanmi chaynapi imam ruranankuman hina muyuyninpi ruranankupaq. ¹⁸Llapallankum listasqa karqaku warmintin hinaspa churi-wawantin, chayna listasqaqa karqaku tukuy sonqonkuwan Diospaq sapaqchasqa kaqkunapi sapaqchakusqankuraykum. ¹⁹Sapa llaqtakunapim karqa akllasqa runakuna sapakamaman tupaqninku qonankupaq, paykunam qorqaku llaqtakunapa echaderunkunapi *yachaqa Aaronpa miraynin sacerdotekunamanpas chaynataq huk llaqtakunapi kaqkunamanpas, qorqakumá sacerdote casta qarikunamanpas chaynataq listasqa Levij casta llapallan runakunamanpas.

²⁰Chaynatamá Rey Ezequias ruraraq enteron Juda nacionpi. Payqa yupaychasqan Tayta Diospa qayllanpim ruraraq allin-llin kaqkunata hinaspa cheqap kaqkunata. ²¹Llapa imakunatam Diospa templonpi serviciopaq ruraraq Diospa yachachikuyninman hina chaynataq kamachikuyninman hina. Diosninta mañakuspanmi tukuy sonqonwan ruraraq chaymi tukuy rurasqan allin lloqsirqa.

Juda nacionpa contranpi Rey Senaquerib hamusqanmanta

(2 R 18:13-19:37. Is 36-37)

32 ¹Diospa munasqanman hina cumplispa Rey Ezequiaspa tukuy chay rurasqankunapa qepantam hamururqa Asiria nacionpa reynin Senaquerib hinaspa guerrawan yaykururqa Juda nacionman, murallasqa llaqtakunata venenanpaqmi chaypi campamentonta churarurqa. [fpi HK82A city gate (4K 32:6) |sca Huk llaqtaman yaykuna zaguan (2 Cr 32:6)]

²Jerusalen llaqtata atacanapaq Rey Senaqueribpa hamurusqanta Rey Ezequias qawaykuspanmi ³tanteanakurqaku runankunapa jefenkunawan hinaspa valeroso runakunawan chaynapi llaqtapa hawa lawninpi kaq pukyukunata taparunankupaq chaymi paykuna yanaparqaku. ⁴Achkallaña runakuna huñunakuruspankum taparurqaku llapallan pukyukunatawan chay lawnin pasaq mayuchata, chaykunataqa taparurqaku Asiria nacionpa reyninkuna hamuspa mana achka yaku tarinankupaqmi.

⁵Rey Ezequiasqa kallpanchakuspanmi perqapachirqa llapa tuñisqa murallakunata, chaypa hawanpipas hoqarichirqam aswan hatunraq torrekunata, rurachirqataqmi ñawpaq murallapa hawa lawninpi huk murallatapas. Perqachirqataqmi “Davidpa Llaqtan” sutiyoq barriopa muyuriqninpi muralla hapiq perqakunatapas, rurachir-

qataqmi achkallaña lanzakunatapas chaynataq harkachikuna armakunatapas.

⁶Guerrapi peleanankupaqmi churarqa runakunapa jefekunata, paykunata llaqtapa zaguannin plazapi huñuruspanmi kallpancharqa kaynata:

⁷—Kallpanchakuspaya qarinchakuychik, amaya manchakuychikchu Asiria nacionpa reynintaqa nitaq paywan hamuq achka-achka tropakunatapas, paywan kaqkunamantapas aswan achkaqa kachkan ñoqanchikwan kaqkunam. ⁸Paywanqa kachkan runakunapa kallpallanmi, ñoqanchikwanmi ichaqa kachkan yupaychasqanchik Tayta Dios, peleaptinchikqa paymi yanapawasunchik —nispa.

Hinaptinmi runakuna kallpanchakururqaku Juda nacion Rey Ezequiaspa nisqanwan.

⁹Asiria nacionpa reynin Senaqueribmi llapallan tropankunawan atacachkarqa Laquis llaqtata, chaypi kachkaspanmi serviqninkunata kacharqa Jerusalem llaqtaman, paykunataqa kacharqa Juda nacionpa reynin Ezequiasman hinaspa Jerusalem llaqtapi *yachaqa Juda casta llapallan runakunaman kaynata nimunankupaqmi:

¹⁰—Asiria nacionpa reynin Senaqueribmi kaynata nin: “Muyurusqaña Jerusalem llaqta kachkaptinqa ñpimantaq qamkunaqa hapipakunkichik? ¹¹¿Manachu Ezequiasqa engañasuchkankichik: ‘Yupaychasqanchik Tayta Diosmi librawasunchik Asiria nacionpa reyninmantaqa’ nispa? ¹²¿Manachu moqokunapi chay Diospa capillankunatawan altarninkunataqa lliwta Ezequias chinkarachirqa? Payqa Juda nacionpi kaqkunatawan Jerusalem llaqtapi kaqkunatam nichkan: ‘Kay chullalla altarpa ñawpaqninpi adoraspan chaypa hawallanpitaq inciensotapas kañankichik’ nispa. ¹³¿Manachu yachankichik tukuy chay allpakunapi kaq runakunawan ñoqapa rurasqaytawan abueloykunapa imam rurasqanta? Chay nacionkunapa diosninkunaqa manam mayqanpas atirqachu ñoqamanta librayta. ¹⁴Chaynaqa ñimaynatataq diosnikichikqa librasunkichikman ñoqamantaqa? ¹⁵Amañayá Ezequiaswanqa engañachikuychikchu nitaq pantaymanqa pusachikuychikchu, amaya paytaqa creychikchu. Chay llapallan nacionkunapiqa chaynataq chay llapallan gobiernokunapiqa manam mayqan diospas ñoqamantaqa runankunata librayta atirqachu, manataqmi librarqachu abueloykunamantapas. ¿Chaychus diosnikichikñataq librasunkichikman ñoqamanta?” nispa.

¹⁶Rey Senaqueribpa serviqninkunaqa chaykunamantapas mastaraqmi rimarqaku Tayta Diospa hinaspa serviqnin Ezequiaspa contranpi. ¹⁷Chaywanpas Rey Senaqueribqa Israelpa yupaychasqan Tayta Diospa contranpim qellqarqaraq cartakunata, chay cartakunapim kaynata nirqa:

Wakin nacionkunapi dioskunam ñoqamanta mana librayta atirqachu runankunata, Ezequiaspa diosninpas ñoqamantaqa manam runankuna librayta atinqachu.

¹⁸Rey Senaqueribpa serviqninkunam judiokunapa rimayninpi hatun vozpi qayakurqaku, chaynataqa rurarqaku Jerusalem murallapa hawanpi kaq runakunata mancharichinankupaqmi hinaspa hukmanyasqa kachkaptinku chay llaqtata vincerunankupaqmi. ¹⁹Jerusalem llaqtapi *yachaqa runakunapa diosninpa contranpim rimarqaku, paykunaqa rimarqaku wakin nacionniyoq runakunapa diosninkupa contranpi rimasqankupi hinam. Chay dioskunaqa karqa runakunapa rurasqallanmi.

²⁰Rey Ezequiasmi Diosmanta willakuq Isaiaswan yanapakuyta mañakurqaku hanaq pachamanta, Isaiasqa karqa Amozpa churinmi. ²¹Hinaptinmi Tayta Dios kachamurqa huk angelta, paymi Asiria nacion reyqa campamentonpi wañurachirqa llapallan valeroso soldadokunata, jefekunata hinaspa capitankunata. Chaynapim

Rey Senaqueribqa nacionninman kutikurqa penqakuyllawanña. Diosninpa templonman yaykuruptinmi kikinpa churillankuna espadawan chaypi wañurachirqa.

²²Chaynatamá Tayta Diosqa libraykurqa Ezequiastawan Jerusalem llaqtapi *yachaqkunata, paykunataqa libraykurqa Asiria nacionpa reynin Senaqueribmantam chaynataq llapallan enemigonkunamantam hinaspa qorqa hawkayayta muyuriqninpi kaqkunawan. ²³Chaymi Jerusalem llaqtaman achkallaña runakuna apamurqaku Tayta Diospaq ofrendakunata, Juda nacionpa reynin Ezequiasmanpas apamurqakutaqmi suma-sumaq regalokunata, chay tiempomantam Ezequiasqa hatunchasqa karqa llapallan nacionkunapa qayllanpi.

Rey Ezequiaspa onqosqanmanta

(2 R 20:1-11. Is 38:1-22)

²⁴Chay punchawkunapim Rey Ezequias onqorurqa wañuyta patanpiña kanankama chaymi Tayta Diosta mañakuptin huk señalta qorqa. ²⁵Allinkunata chaskichkaspanpas Rey Ezequiasqa manam allintachu kutichirqa, hatun tukuq rikuriruptinmi Dios piñakururqa paypa contranpi, Juda nacionpa contranpi hinaspa Jerusalem llaqtapa contranpi.

²⁶Ichaqa hatun tukuq kachkaspanpas Rey Ezequiasqa humillakuykurqam, humillakuykurqataqmi Jerusalem llaqtapi *yachaqkunapas, Ezequias kawsanan-kamaqa Diospa piñakuyninga manam paykunaman hamurqachu.

Rey Ezequiaspa apuyasqanmanta

²⁷Rey Ezequiasmi karqa apullaña hinaspa ancha reqsisqa. Huñukururqam qori-qollqeta, alhaja rumikunata, perfumekunata, harkachikuna armakunata hinaspa tukuy rikchaq kuyayllapaq kaqkunata. ²⁸Rurachirqataqmi almacenkunatapas, chaykunapim waqaycharqa trigota, vinota hinaspa aceiteta. Rurachirqataqmi establokunatapas tukuy rikchaq hatun animalkunapaq, rurachirqataqmi taksa animalkunapaq kanchakunatapas. ²⁹Payqa rurachirqataqmi llaqtakunatapas. Achkallañam kapurqa taksa animalkunapas chaynataq hatun animalkunapas, chayna achka-achkataqa Diosmi qoykurqa.

³⁰Rey Ezequiasqa taparachirqataqmi hanay lawpi kaq Gihon sutiyoq pukyupa punkunapas hinaspa chay yakuta pusachirqa “Davidpa Llaqtan” sutiyoq bariopa intipa seqaykunan lawman. Chaynapimá Rey Ezequiasqa bendecisqa karqa tukuy ima rurasqankunapi.

Babilonia nacionmanta hamuqkunata Rey Ezequias chaskisqanmanta

(2 R 20:12-19. Is 39:1-8)

³¹Babilonia lawpi autoridadkunam runakunata kachamurqa Juda nacionpi milagro rikurisqanmanta yachanankupaq. Ezequiaspa sonqonpi tukuy ima kaqkunata pruebananpaqmi Dios paymanta karunchakururqa.

Rey Ezequiaspa wañukusqanmanta

(2 R 20:20-21)

³²Rey Ezequiaspa wakin rurasqankunaqa chaynataq allinkuna rurasqankunaqa llapallanmi qellqasqa kachkan Diosmanta willakuq Isaiaspa willakusqan libropi, Isaiasqa Amozpa churinmi karqa, qellqasqataqmi kachkan Juda nacion reykunapa hinaspa Israel nacion reykunapa vidanmanta willakuq libronpipas. ³³Abuelonkuna hina Rey Ezequias wañukuptinmi pamparurqaku Davidpa mirayninkunapa pampakusqan ha-

nayninpi. Ezequias wañukuptinmi honrarqaku Juda nacionpi kaqkunapiwan Jerusalem llaqtapi llapallan kaqkuna, paypa rantinpiñataqmi gobiernarqa churin Manasesña.

Rey Manasespa gobiernasqanmanta

(2 R 21:1-18)

33 ¹Chunka iskayniyoq watanpim Rey Manasesqa gobiernayta qallaykurqa, Jerusalem llaqtapim gobiernarqa pichqa chunka pichqayoq wata. ²Tayta Diospa qayllanpim mana allinkunata rurarqa. Israelpa mirayninkunapa qayllanmanta Tayta Diospa qarqosqan runakunapa millakuypaq rurasqankunatam rurarqa. ³Taytan Ezequiaspa tuñichisqan moqokunapi capillakunatam kaqlamanta hatarichirqa hinaspa Baal sutiyoq taytachapaqña altarkunata rurarqa, rurachirqataqmi Asera sutiyoq mamachakunatapas. Cielokunapi llapallan lucerokunaman qonqorakuspanmi chaykunata adorarqa. ⁴“Ñoqam sutiya wiñaypaq Jerusalem llaqtapi churasaq” nispa Tayta Dios nichkaptinpas Manasesqa Tayta Diospa temlonpim altarkunata hatarichirqa. ⁵Tayta Diospa temlonpa iskaynin pationkunapipas cielokunapi llaa lucerokunata adoranapaqmi altarkunata rurachirqa.

⁶Churinkunatapas taytachapaqraqmi kañapurqa Ben-hinom sutiyoq wayqopi. Musyaqkunaman, brujokunaman, rastreaqkunaman qokuruspanmi espiristakunatawan espiritu qayaqkunata tapukurqa, chay achka mana allinkunata Tayta Diospa qayllanpi ruraspanmi payta piñachirqa. ⁷Mamacha rurachisqantam churarurqa Diospa temlonman. Chay templomantam Davidmanwan churin Salomonman Tayta Dios kaynata nirqa:

—Israel llapallan ayllukunamanta akllasqay kay Jerusalem llaqtapim hinaspa kay templopim sutiya wiñaypaq churasaq. ⁸Chaynataqa rurasaq tukuy kama-chisqayta kasukuspanku serviqniy Moiseswan willachisqay yachachikuykunaman hina, decretokunaman hina hinaspa reglamentokunaman hina kawsaptinkum, abuelonkuman qosqay allpamantam Israel casta runakunataqa manaña maylawmanpas yanqaqa purichisqaqchu —nispa.

⁹Manasesqa Juda nacionpi kaqkunatawan Jerusalem llaqtapi *yachaqkunatam pantarachirqa, Israelpa mirayninkunapa qayllanmanta Tayta Diospa chinkachisqan runakunamantapas astawanraqmi mana allinkunata rurachirqa. ¹⁰Manasestawan runankunata Tayta Dios rimapayaptinmi paykunaqa mana uyarrirqaqkuchu. ¹¹Chayraykum paykunapa contranpi Tayta Dios pusaramurqa Asiria nacion reypa tropankunapa kamachiqninkunata, paykunam Rey Manasesta hapi-ruspanku cadenakunawan wataruspa Babilonia llaqtaman presota pusarqaku.

¹²Chayna ñakariypi kaspanmi mañakurqa yupaychasqan Tayta Diosta, abuelonkunapa Diosninpa qayllanpim pasaypaqta humillakuykurqa. ¹³Chaynapim Diosqa mañakusqanta uyariykuspan contestamurqa, paytaqa Jerusalem llaqtapi gobiernonmanmi kutichimurqa. Chayraqmi Manasesqa reqsikuykurqa Tayta Diosqa cheqap Dios kasqanta.

¹⁴Rey Manasesmi rurachirqa “Davidpa Llaqtan” sutiyoq barriopa hawa lawninpi murallakunata, chaytaqa rurachirqa Gihon Pukyupa intipa seqaykunan law wayqopim, chay murallam wayqonta chutarikuspan chayarqa Challwa Punkukama. Murallachirqataqmi Ofel Moqotapas, chay murallataqa hoqarirachirqa alto-altosutam. Juda nacionpi kaq murallasqa llapallan llaqtakunapipas churarqam tropakunapa kamachiqninkunata. ¹⁵Tayta Diospa templomantapas horqorachirqataqmi forasterokunapa taytchankunatawan chaypi kaq mamachakunata. Horqorachirqataqmi Tayta Diospa temlonpa kasqan moqopi rurachisqan llapallan altarkunatapas chaynataq Jerusalem llaqtapi kaqkunatapas, tukuy chaykunataqa wikaparachirqa llaqtapa

hawa lawninmanmi. ¹⁶Tayta Diospa altarninta allichachispanmi chaypi kañapurqa Dioswan allinlla kasqanmanta ofrendatawan Diosman gracias qonan ofrendata, Juda nacionpi runakunatapas kamachirqataqmi Israelpa yupaychasqan Tayta Diosta adoranankupa. ¹⁷Chaywanpas runakunaqa hinallam kañarqaku moqokunapi kaq capillakunapi, chaykunataqa ruraraqaku yupaychasqanku Tayta Diospaqmi.

¹⁸Rey Manasespa wakin rurasqankunaqa, Diosninman mañakusqankunaqa hinaspa willakuqkunapa Israelpa yupaychasqan Tayta Diospa sutinpi payman rimapayasqankunaqa llapallanmi qellqasqa kachkan Israel nacionpa reyninkunapa vidanmanta willakuq libropi. ¹⁹Diosmanta willakuqkunapa rimasqanpim qellqasqa kachkan paypa mañakusqankunapas uyarisqa kasqanpas, manaraq humillakuchkaspa huchallikusqankunapas, traicionasqankunapas, maykunapim capillakuna rurachisqankunapas, Asera sutiyoq mamacha rurachisqanpas chaynataq tukuy rikchaq taytacha-mamachakuna rurachisqankunapas. ²⁰Abuelonkuna hina Manases wañukuypinmi pamparurqaku palacionpi. Paypa rantinpi churin Amonña gobiernarqa.

Juda nacionpi rey Amonpa gobiernasqanmanta

(2 R 21:19-26)

²¹Rey Amonqa iskay chunka iskayniyoq watanpim gobiernayta qallaykurqa. Jerusalem llaqtapim gobiernarqa iskay wata. ²²Taytan Manases hinam Rey Amonpas mana allinkunata rurarqa Tayta Diospa qayllanpi. Animalkunata wañuchipuspanmi adorarqa taytan Manasespa rurasqan llapallan taytacha-mamachakunata. ²³Taytan Manases hinaqa manam humillakurqachu, aswanraqmi payqa huchallikurqa.

²⁴Rey Amonpa serviqninkunam paypa contranpi hoqarikuruspa hina palacilloanpi wañurachirqaku. ²⁵Aswanqa llaqta runakunam Rey Amonpa contranpi hatarirurq llapallan runakunata wañurachirqaku hinaspa churin Josiastaña rantinpi gobiernanapaq churarurqaku.

Rey Josiaspa gobiernasqanmanta

(2 R 22:1-2)

34 ¹Rey Josiasqa pusaq watanpim gobiernayta qallaykurqa. Jerusalem llaqtapim gobiernarqa kimsa chunka hukniyoq wata. ²Rey Josiasqa Tayta Diospa qayllanpi tukuy allinkunata ruraspanmi ñawpaq abuelon Davidpa kawsasqanman hinarqa mana pantaspa kawsarqa.

Rey Josiaspa tukuy ima rurasqankunamanta

³Pusaq watamanña Rey Josias gobiernachkaspanmi mozollaraq kachkaspa qallarirqa abuelon Davidpa Diosnin mañakuyta. Chunka iskayniyoq watamanña gobiernachkaspanmi Juda nacionmantawan Jerusalem llaqtamanta wischuyta qallarirqa moqokunapi kaq capillakunata. Wischurqataqmi Asera sutiyoq mamachakunatapas chaynataq huk rikchaq taytacha-mamachakunatapas, chaykunaqa karqa rumimanta labrasqam hinaspa fundisqam. ⁴Josiaspa qayllanpim tuñichirqaku Baal sutiyoq taytacha-kunapa altarninkunata. Paytaqmi pakipachirqa chay altarpa hawanpi kaq incienso kañanankutapas. Pakiparachirqataqmi Asera sutiyoq mamachakunatapas chaynataq labrasqa hinaspa fundisqa taytacha-mamachakunatapas, chaykunata ñutuparachispanmi maqchirachirqa chayna taytacha-mamachakunaman animalkuna ofreceq runakunapa sepulturanman. ⁵Altarkunapitaqmi kañarurqa sacerdotekunapa tullun-

kunatapas, chaynatam chuyancharqa Juda naciontawan Jerusalem llaqtata. ⁶Manases law, Efrain law, Simeon law llaqtakunapipas hina chaynallatam rurarqa Neftaliy law llaqtakunakama, maskaparqataqmi muyuriqnin sitiokunapipas. ⁷Altarkunatawan Asera sutiyoq mamachakunatam tuñirachirqa, ñuturachirqataqmi rumimanta labrasqa taytacha-mamachakunatapas. Pakiparurqataqmi Israel allpapi kaq incienso kañana llapallan altarkunatapas. Chaynata ruraruspanñam kutimurqa Jerusalem llaqtaman.

Diospa yachachikuynin libro tarisqanmanta

(2 R 22:3-23:3)

⁸Chunka pusaqniyoq watamanña Rey Josias gobiernachkaspanmi millakuypaq kaqkunata qechururqa nacionmantawan templomanta hinaspa yupaychasqa Tayta Diospa templonta allichanankupaq kacharqa Azaliaspa churin Safanta, llaqtapi alcalde Maasias-ta hinaspa Joacazpa churin Joa sutiyoq runata, Joam karqa reypa rurasqankunamanta qellqaq. ⁹Paykuna rispankum sacerdotekunapa jefen Hilciasman qoykurqaku Tayta Diospa templonman apamusqanku qollqeta, chay qollqetam chaskirqaku punkukunawan cuentallikuq Levij casta runakuna, paykunamá chaskirqaku Manases castamanta, Efrain castamanta, Israel casta wakin runakunamanta, lliw Juda castamanta, Benjamin castamanta hinaspa Jerusalem llaqtapi llapallan kaqkunamanta. ¹⁰Chay qollqetam qorqaku Tayta Diospa templonpi churasqa llamkachiqkunaman. Paykunañataqmi pagarqaku Tayta Diospa templonta allichaq llapallan llamkaqkunaman. ¹¹Qorqakutaqmi carpinterokunamanpas chaynataq maestrokunamanpas, paykunamanqa qorqaku labrasqa rumikunatawan hapinaq qerukunata rantinankupaqmi. Chay temploqa qerunkunaqa utusqaña kachkaptinpas Juda nacionpa reyninkunataqa manam imapas qokurqachu.

¹²Chay runakunam allinta llamkarqaku rurasqankuta. Capatazkunam karqa Levij casta Meraripa miraynin Jahatwan Abdias hinaspa Coatpa miraynin Zacariaswan Mesulam. Sumaqlaña tocaq Levij casta runakunam ¹³imapas apaqkunata tukuy imapi llamkachirqaku. Wakin Levij casta runakunañataqmi karqaku secretariokuna, kamachiqkuna hinaspa punkukunawan cuentallikuqkuna.

¹⁴Tayta Diospa templonman apamusqanku qollqeta horqomuchkaptinkum sacerdote Hilcias tarirurqa Moisesnintakama Tayta Diospa qosqa yachachikuy librota. ¹⁵Chaymi Hilcias willarqa secretario Safanman:

—Ñoqam tariruni yachachikuy librota Tayta Diospa templonpi —nispa.

Chay librota Safanman qoykuptinmi ¹⁶payñataq aparqa reyman hinaspa wi-llarqa chay asuntomanta kaynata:

—Serviqnikikunaqa rurachkanikum tukuy imam kamachiwasqaykikuta.

¹⁷Horqorunikum Tayta Diospa templonpi tarisqayku qollqeta, horqoruspa qoykamuniku llamkachiqkunamanwan llamkaqkunaman —nispa.

¹⁸Chaymantam secretario Safanqa reyman willarqa:

—Sacerdote Hilciasmi kay librota qoykuwan —nispa.

Reypa qayllanpim chay librota leerqa. ¹⁹Yachachikuy libropi leesqanta uyariykuspanmi reyqa pachankunata llikiparqa. ²⁰Hinaspa sacerdote Hilciasta, Safanpa churin Ahicamta, Micaiasp churin Abdonta, secretario Safanta hinaspa serviqnin Asaiasta kamachirqa:

²¹—Tayta Diostayá tapumuychik ñoqapaq, tapumuychiktaqyá Israel nacionpi hinaspa Juda nacionpi puchuq runakunapaqpas. Kay libroman hina abuelonchikkuna mana kasukusqankuraykum Tayta Diospa piñakuyninqa contranchikpi mancharikuyllapaña kachkan —nispa.

²²Hinaptinmi Hilciaswan reypa kachasqankuna rirqaku Diosmanta willakuq Hulda sutiyoq warmiman tapukamunankupaq. Payqa karqa Salumpa warminmi. Chay qosan Salumqa karqa Ticvapa churinmi. Ticvañataqmi karqa Harhaspa churin. Harhasmi karqa templopi pachakunawan cuentallikuq. Huldaqa Jerusalem llaqtapim *yacharqa mosoq Barriopi, chay runakuna chayaruspankumá paywan parlarqaku. ²³Chaymi Huldañataq paykunata nirqa:

—Israelpa yupaychasqan Tayta Diospa nisqantam kachamusuqnichik runaman kaynata ninkichik: ²⁴“Juda nacion reypa leesqanman hinam kay llaqtapa contranpipas chaynataq kaypi *yachaq runakunapa contranpipas apachimusaq chay libropi nisqay castigokunata. ²⁵Ñoqata saqeruwaspam huk rikchaq taytachakunamanña inciensota kañarqaku chaykuna rurasqankuwan rabiachiwanankupaq. Chayraykum piñakuyniyqa nina hina kay sitiopa contranpi ruparisan mana taninqachu. ²⁶Chaynaqa Israelpa yupaychasqan Tayta Diosta tapuwanaykichikpaq kachamusuqnichik Juda nacionpa reynintam kaynata nimunkichik: Libropi kaqkunatam qamqa uyariykurqanki. ²⁷Kay llaqtapa hinaspa runankunapa contranpi rimasqaykunatam uyariykurqanki. Sonqoykipi llakirikuspam ñoqapa qayllaypi humillakurqanki, pachaykikunatapas qayllaypi llikipaspam waqarqanki, chaykunataqa ñoqapas yachanim. ²⁸Chayraykum abueloykikuna hina wañukuspa hawka tiempollapi pampakunki. Kay llaqtapa chaynataq *yachaqkunapa contranpi castigo apachimusqaytaqa manam rikunkichu” nispa.

Kutirispam chaynata reyman willamurqaku. ²⁹Rey Josiasmi huñurachimurqa Juda nacionpi chaynataq Jerusalem llaqtapi llapallan ancianokunata. ³⁰Reymi Tayta Diospa templanman rirqa Juda nacionniyoq taksapas-hatunpas runakunapiwan, Jerusalem llaqtapi llapallan *yachaqkunapiwan, sacerdotekunapiwan hinaspa Leviy casta runakunapiwan. Llapallanku uyarihkaptinmi templopi tarisqanku contrato librota rey leerqa. ³¹Reymi pilarpa waqtanpi sayaykuspan Tayta Diospa qayllanpi contratota ruraraq. Chayman hinam prometekurqa Tayta Diosta qatinanpaq, prometekurqataqmi kamachisqankunatapas, Chunkantin Kamachikuyininkunatapas, decretonkunatapas tukuy sonqonwan hinaspa tukuy vidanwan kasukunanpaq, prometekurqataqmi chay libropi Dioswan contrato rurasqan palabrukunata cumplinapaqpas. ³²Chaymantam cumplinakupaq Rey prometechirqa Jerusalem llaqtapi kaqkunata chaynataq Benjamin casta kaqkunata hinaptinmi Jerusalem llaqtapi kaqkuna cumplirqaku abuelonkupa Diosninkuwan contrato rurasqankuman hina. ³³Rey Josiasmi chinkarachirqa lliw Israelpa miraynin runakunapa *yachasqan allpapi kaq millakuyapaq rurasqankuta hinaspam Israel nacionpi llapallan kaqkunata kamachirqa yupaychasqanku Tayta Diosta adoranankupaq chaymi Rey Josias kawsanakamaqa mana rakikurqakuchu abuelonkupa yupaychasqan Tayta Diosmanta.

Pascua Fiestata Rey Josias rurasqanmanta

(2 R 23:21-33)

35 ¹Rey Josiasmi Tayta Diospaq Pascua Fiestata rurachirqa Jerusalem llaqtapi, punta kaq killapa chunka tawayoq punchawninpin wañuchirqaku Pascua Fiestapi wañuchina carnerokunata. ²Churarqam sacerdotekunatapas imam ruranankuman hinaspam kallpancharqa Tayta Diospa temlonpi llamkankupaq. ³Chaymantam Israel casta llapallan runakuna yachachiq Leviy casta runakunata otaq Tayta Diospaq sapaqchasqan kaqkunata kaynata nirqa:

—Diospaq sapaqchasqa kaq baultayá churaychik Israel nacionpa reynin Davidpa churin Salomonpa rurachisqan temploman chaynapi amaña hombronaykichikpaq.

Kunanqa yupaychasqanchik Tayta Diostayá serviychik, serviychiktaqyá paypa runan Israel casta runakunatapas. ⁴Alistakuychikyá abueloykichikkunapa castankunaman hina muyuyninpi ruranaykichikpaq, chaynataqa rurankichik Israel nacionpa reynin Davidpapas chaynataq churin Salomonpapas qellqaspa kamachikusqankuman hinayá. ⁵Israel castamasikichikpaqyá Levíy castamanta kaqkuna wakiqnikichik santuariopi kaychik. ⁶Paykunapaqyá wañuchipuychik Pascua Fiestapi wañuchina carnerokunata. Chuyanchakuspataqyá alistaychik Israel castamasikichikpaq, chaynataqa rurankichik Moisesman Tayta Diospa kamachisqanpi hina ruranankupaqmi —nispá.

⁷Rey Josiaspas kikinpa animalninkunamantam qorqataq ovejakunata, malta carnerokunata hinaspa malta chivatokunata, chaykunataqa Pascua Fiestapaqmi qorqa llapallan chaypi kaqkunaman. Chay animalkunam karqa kimsa chunka waranqa taksa animalkuna hinaspa kimsa waranqa buyeskuna. ⁸Jefekunapas voluntadninkunamantam qorqaku runakunaman, sacerdotekunaman hinaspa Levíy casta runakunaman. Diospa temlonpi kamachikuq Hilciaspas, Zacariaspas hinaspa Jehielpas qorqam sacerdotekunaman iskay waranqa soqta pachaknin carnerokunata Pascua Fiestapi wañuchinankupaq, qorqakutaqmi kimsa pachak buyeskunatapas. ⁹Levíy casta jefe Conaniaspas, Semaiaspas, wawqen Natanaelpas, Hasabaiaspas, Jehielpas hinaspa Josabadpas qorqataqmi Levíy castamasin runakunaman pichqa waranqa taksa animalkunata hinaspa pichqa pachak buyeskunata, chaykunataqa qorqa Pascua Fiestapaqmi.

¹⁰Fiestapaq chayna alistasqa karuptinmi sacerdotekuna maymi kanankuman churakurqaku, Levíy casta runakunapas muyuyninpi ruranankupaqmi churakurqaku reypa kamachisqanman hina. ¹¹Chaynapim wañuchirqaku Pascua Fiestapaq wañuchina animalkunata hinaptinmi sacerdotekunañataq challarqaku Levíy casta runakunapa haywasqan yawarta, Levíy casta runakunañataqmi animalkunapa qarankunata chusturqaku. ¹²Hina paykunataqmi rakinarqa lliw kañanapaq kaq animalkunatapas, rakinarqakuqa familiankuman hina Israel casta runakunaman qonankupaqmi chaynapi Moisespa libronpi qellqasqaman hina ofrecenankupaq, hina chaynallatam ruraraqaku buyeskunawanpas. ¹³Reglamentoman hinam kanqarqaku Pascua carnero aychata, Diospaq sapaqchasqa kaqkunatañataqmi yanurqaku mankakunapi, perolkunapi hinaspa sartenkunapi, chaynata ruraspankum apurawllamanña aypurqaku llapallan runakunaman. ¹⁴Levíy casta runakunaqa prepararqakutaqmi kikinkupaqpas chaynataq sacerdotekunapaqpas, chaynataqa ruraraqaku Aaronpa miraynin sacerdotekuna tutaykuqkama lliw kañanapaq kaqkunatawan wirakunata kañaypi kasqankuraykum.

¹⁵Asafpa miraynin takiqkunapas maymi kasqankupim karqaku Davidpa, Asafpa, Hemanpa hinaspa Jedutunpa kamachisqanman hina, Jedutunqa karqa Rey Davidpaq Diosta tapuqmi. Punkukunawan cuentallikuqkunapas sapaqamam punkupi karqaku, manam puestonkutaqa saqeqkuchu imapaqpas, Levíy castamasinkunam paykunapaqqa preparamurqa.

¹⁶Chay punchawpi Tayta Diospaq Pascua Fiestata ruranankupaqmi chaynata alistarqaku, alistarqakutaqmi Tayta Diospa altarninpi lliw kañana kaqkunata kañanankupaqpas, chaynataqa ruraraqaku Rey Josiaspa kamachikusqanman hinam. ¹⁷Chaypi kaq Israelpa mirayninkunam tiempollanpi Pascua Fiestata ruraraqaku, qanchis punchawmi ruraraqaku mana Qonchoyoq Tanta Hatun Fiestataqa. ¹⁸Diosmanta willakuq Samuelpa tiemponmantaraqmi Israelpa miraynin runakunaqa mana ruraraqakuchu chayna Pascua Fiestataqa. Manataqmi Israel nacionpa mayqan reyninpas ruraraqachu Rey Josiaspa rurasqan Pascua Fiestata hinaqa. Paymá ruraraq sacerdotekunawan, Levíy casta runakunawan, chaypi kaq

Israel nacionniyoq runakunawan hinaspa Jerusalem llaqtapi *yachaqkunawan. ¹⁹Chay Pascua Fiestataqa ruraraqaku chunka pusaqniyoq watamanña Rey Josias gobiernachkaptinmi.

Rey Josiaspa wañukusqanmanta

(2 R 23:28-30)

²⁰Tayta Diospa templonta Rey Josias allicharachisqanpa qepantañam Egipto nacionpa reynin Necao hamururqa guerrawan, payqa hamururqa Eufrates Mayupa hichpan Carquemes llaqtapi peleananpaqmi. Paywan peleaq Josias lloqsiptinmi.

²¹Rey Necao runankunawan kaynata nichimurqa:

—Juda nacionpa reynin ñimanachkaykitaq qamtaqa? Ñoqaqa manam qampa contraykipichu hamuni aswanqa guerrawan hapiqniypa contranpim, Diosmi niwarqa apurawman rinaypaq, chaynaqa amayá yanapaqniy Diospa contranpiqa kaychu, mana chayqa paymi chinkarachisunkiman —nispa.

²²Rey Josiasmi ichaqa mana asurispa pantarachikurqa paywan peleananpaq, manamá kasukurqachu Rey Necaopa nisqanta, paypa nisqanqa karqa Diosmantam. Chaynapimá guerraman yaykurqa Meguido llaqtapa hichpan pampapi.

²³Flechawan peleaqkuna Rey Josiasta flecharuptinkum serviqninkunata nirqa:

—iHorqowaychik kaymanta llumpay heridasqam kachkani! —nispa.

²⁴Chaymi serviqninkuna chay carretamanta horqoruspanku hinaykurqaku huknin carretanmanña hinaspam aparurqaku Jerusalem llaqtaman hinaptinmi chaypiña wañukurqa. Paytaqa pamparurqaku abuelonkunapa sepulturanpim. Chaymi Juda nacionpi chaynataq Jerusalem llaqtapi llapallan kaqkuna llakikurqaku. ²⁵Rey Josiasmantam Jeremias qellqarqa aya takita chaymi llapallan takiqkuna qaripas-warmipas aya takiwan Josiasta yuyarinku kay libro qellqasqa kasqan tiempokama, Israel nacionpimá costumbreña karqa. Chaykunaqa qellqasqa kachkan aya-takikuna libropim.

²⁶⁻²⁷Qallariyinnimanta tukuyninkama Rey Josiaspa wakin rurasqankunaqa hinaspa Tayta Diospa yachachikuyninpi qellqasqaman hina allin rurasqankunaqa Juda nacionpi chaynataq Israel nacionpi reykunapa vidanmanta willakuq libropi qellqasqam kachkan.

Rey Joacazpa gobiernasqanmanta

(2 R 23:31-35)

36 ¹Rey Josiaspa churin Joacaztam taytanpa rantinpi Jerusalem llaqtapi gobiernanapaq nacionpi runakuna churarurqaku. ²Rey Joacazqa iskay chunka kimsayoq watanpim gobiernayta qallaykurqa. Kimsa killallam gobiernarqa Jerusalem llaqtapi. ³Ichaqa Egipto nacionpa reyninmi qarqorurqa Jerusalem llaqtapi rey kayninmanta hinaspam chay nacionta multaspa pagachikurqa kimsa waranqa kimsa pachaknin kilo qollqetawan kimsa chunka kimsayoq kilo qorita. ⁴Chaywanpas Egipto nacionpa reyninqa Juda nacionpa chaynataq Jerusalem llaqtapa reynin kananpaqmi churarqa Joacazpa wawqen Eliaquimta. Chay Rey Eliaquimpa sutintam tikrarurqa Joacinmanña. Rey Necaoga Joacimpa wawqen Joacaztapas pusarurqam Egipto nacionman.

Rey Joacimpa gobiernasqanmanta

(2 R 23:36-24:7)

⁵Rey Joacimqa iskay chunka pichqayoq watanpim gobiernayta qallaykurqa, chunka hukniyoq watam Jerusalem llaqtapi gobiernarqa. Payqa yupaychasqan Tayta Diospa qayllanpim mana allinkunata ruraraq. ⁶Babilonia nacionpa reynin

Nabucodonosor paypa contranpi hamuruspanmi pusarurqa Babilonia llaqtaman bronce cadenakunawan watasqata. ⁷Tayta Diospa templonpi serviciokunatapas aparuspanmi churaykurqa Babilonia llaqtapi templonman.

⁸Rey Joacimpa wakin rurasqankunaqa, millakuypaq kaqkuna rurasqankunaqa hinaspa paywan imapas pasaqkunaqa qellqasqa kachkan Juda nacionpa hinaspa Israel nacionpa reyninkunapa vidanmanta willakuq libropim. Paypa rantinpim churin Joaquinña gobiernarqa.

Rey Joaquinwan ancianokuna Babilonia nacionman preso risqankumanta
(2 R 24:8-17)

⁹Rey Joaquina chunka pusaqniyoq watanpim gobiernayta qallaykurqa. Payqa Jerusalem llaqtapim gobiernarqa kimsa killa chunka punchawllan. Chay reyqa Tayta Diospa qayllanpim mana allinkunata rurarqa.

¹⁰Mosoq wata chayaramuptinmi Rey Nabucodonosor Babilonia llaqtaman pusachimurqa Rey Joaquina, paywan kuskatataqmi apachimurqa Tayta Diospa templonpi aswan valorniyoy kaqkunatapas, Juda nacionpi hinaspa Jerusalem llaqtapi gobiernananpaqñataqmi churarqa Joaquinpa ayllun Sedequiasta.

Rey Sedequiaspa gobiernasqanmanta
(2 R 24:18-20. Jer 52:1-3)

¹¹Rey Sedequiasqa isqay chunka hukniyoq watanpim gobiernayta qallaykurqa. Jerusalem llaqtapim gobiernarqa chunka hukniyoq wata. ¹²Chay Rey Sedequiasqa Tayta Diospa qayllanpim mana allinkunata rurarqa. Manataqmi humillakurqachu Tayta Diosmanta willakuq Jeremiaspa qayllanpapas. ¹³Rey Nabucodonosormi Sedequiasta Diospa sutinpi jurachirqa payta kasukunanpaq ichaqa Sedequiasmi paypa contranpi hatarirurqa. Sonqonta rumiyarachispanmi mana kutirikurqachu Israelpa yupaychasqan Tayta Diosman.

¹⁴Llapallan sacerdotekunapa jefenkunapas llapallan runakunapiwanmi traicionayllapi karqaku. Jerusalem llaqtapi Tayta Dios kikinpaq sapaqchasqan templontapas mana respetaspankum llapa nacionkunapa millakuypaq rurasqankuta hina ruraraqaku. ¹⁵Chaymi abuelonkunapa yupaychasqan Tayta Dios sapa kutilla kacharqa paymanta willakuqkunata, chaynataqa rurarqa runankunatawan *yachanan templota llakipayasqanraykum. ¹⁶Paykunam ichaqa asikurqaku Diospa kachasqan runakunamanta, paykunapa willakusqantapas mana uyariq tukuspankum Diosmanta willakuqkunatapas burlakurqaku. Runankunapa contranpi Tayta Dios piñakuruptinmi manaña ima ruraytapas atirqakuchu.

Diospa templon tuñichisqa kasqanmanta
(2 R 25:8-21. Jer 39:8-10. 52:12-30)

¹⁷Paykunapa contranpim Tayta Dios kachamurqa Caldea lawpi reyta hinaptinmi pay espadawan templopi wañurachirqa mozokunata, manam llakipayarqachu mozokunatapas, doncellakunatapas, yuyaqkunatapas nitaq eqoyasqakunatapas. Llapallankutamá paypa makinman Tayta Dios churaykurqa. ¹⁸Chay reyqa apachirqataqmi Diospa templonpi kaq hatunpas-taksapas llapallan serviciokunata, apachirqataqmi Tayta Diospa templonpi qori-qollqetapas reyqa qori-qollqetapas chaynataq jefekunapa qori-qollqetapas. Llapallantamá apachirqa Babilonia lawman. ¹⁹Diospa templontapas kañaykuspankum taqmarurqaku Jerusalem llaqtapa murallantapas. Kañaykurqakutaqmi llaqtapa llapallan palacionkunatapas, pakiparurqakutaqmi llapallan valorniyoy kaqkunatapas.

²⁰Wañuymananta wakin puchuqkunatañataqmi presota púsarurqaku Babilonia nacionman hinaptinmi reypa hinaspa churinkunapa sirvientenña karqaku, chaynaqa karqaku Persia nacionpa reyninkuna Babilonia nacionpi gobiernayta qallarinkukamam. ²¹Chaynapim Jeremiaswan Tayta Diospa willachisqankuna cumplikurqa. Allpapas samarqataqmi preso púsasqa kasqanku tiempokama. Purmarqamá qanchis chunka wata cumplikunankama.

Rey Ciropa decretonmanta

(Esd 1:1-14)

²²Persia nacionpi Rey Ciropa gobiernasqan punta kaq watapim Persia nacionpi Rey Ciropa Tayta Dios sonqocharqa paymanta willakuq Jeremiaswan willachisqanman hina, chaynataqa rurarqa Tayta Diospa willachisqan cumplikunanpaqmi. Rey Cirom willachimurqa lliw gobiernasqanpi kaqkunaman simiwan hinaspa qellqasqawan kaynata:

²³Persia nacionpi ñoqa Rey Cirom kaynata nini: Hanaq pachapi Tayta Diosmi qowarqa kay pachapi nacionkunata hinaspa kamachiwarqa Juda lawpi kaq Jerusalen llaqtapi templota hatarichipunaypaq. Qamkuna ukupi kaq Tayta Diospa runankunatayá paypuni yanapachun hinaptinayá chaylawman richunku.